

1 EPISTOLA 2

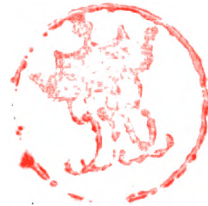
PRO AUGUSTO

HISPANIARUM MONARCHA

PHILIPPO QUINTO

Qua & jus ei assertum successionis
universæ Monarchiæ, & omnia
confutantur,

*Quæ pro Investitura Regni Neapolitani,
& pro cæteris Regnis à Germanis
scripta sunt.*

NEAPOLI,
Typis Josephi Roselli M. DCC. III.

SUPERIORUM FACULTATE.

SACRÆ REGIÆ MAJESTATI
CAROLI BORBONII

Regis Neapolis, Infantis Hi-
spaniarum, Ducis Parmæ,

Placentiæ, Castri, &c.

Magni Principis
Hetruriæ.

*I*LLA omnia fidelitatis,
obsequiique argumen-
ta, SACRA REGIA MAJESTAS, quæ
erga Catholicam, potentissimamque
* PHI-

PHILIPPI V. Hispaniarum
Monarchæ Majestatem plurima
exhibuit Seraphinus Biscardus
patruus meus, cum sepè animo ob-
versentur, occurrantque, me in hac
lætissima præsentia rerum, qua in
Te Neapolitani Regni Sceptrum
magnanima AUGUSTI PARENTIS TUI
concessione devenit, impulerunt con-
festim, ut exultantis animi mei te-
stimonium aliquod, & ipse ederem,
quotus enim quisque est, qui secum
ipse non gratuletur. Te PHILIPPI
V. Maximi Regis Filium, regia
indole, regiis moribus, plurimis
copiis, classi ingenti, victis profli-
gatisque hostibus post duo fermè
sæ-

ſæcula, ſexque luſtra abſoluta, regia hac in Urbe Regem conſpiciendo? Omnia ergo gaudii, lætitiæque vocibus cum perſonent, coram S.R.M.V. me ſiſto munuſculum allaturus, at quale hoc? parvum quidem (quod enim munus ante Te non parvum) illud tamen habet ſingulare, quod magnis duobus Regibus Parenti Tuo, & LUDOVICO XIV. Galliarum Regi benignè, humaniterque exceptum fuit. Adfero itaque Seraphini Biſcardi Librum, quem Episto læ in modum ſcripſit, omnes amplectens rationes, quæ ad Hispaniarum,

*

2

rum,

rum, totiusque Hispanæ Monarchiæ, idest florentissimi omnium Imperii successionem eundem Parentem tuum vocabant, quod sanè tam dilucidè, tam sapientèr præstitit, ea rerum argumentorumque copia, ut eorum magnitudine omnes Germanos Jurisconsultos obruerit, indè per Austriaca arma Regno occupato, multa perpeffus, Senatu motus est, supremoque Regentis Cancellariæ Magistratu dejectus, gravibus penis interdicta libri lectione.

*Hunc ego M. V. diligenter,
sum-*

*summoque discrimine custoditum
obfero, in perpetuum obsequii mei,
quod nulla etas obliteret testimo-
nium, nec quod meritis destituar,
est, cur de Regali Clementia tua
diffidem, ejus enim Regis Filius
es, qui Seraphinum Biscardum
amplissimis ornavit honoribus,
nam brevi dum hic moraretur li-
bellorum, postulationumque Præ-
fectum creavit, inque interiùs con-
siliium adlegit, neque unquam
quidquam statuit, in quo illius
non exquireret consiliium, non ute-
retur consilio.*

*Una, & addo Orationem,
quam*

quàm de superiore loco in Ædi-
bus Regiis lectissima totius Se-
natus, equitumque, omniumque
ordinum frequentia dixit, diem
celebrans, quo PHILIPPUS V.
Parens tuus summo Italiæ, Hi-
spaniarum, Europæ, totiusque pe-
nè Orbis bono, singulari Dei pro-
videntia natus est, obtinebat tunc
Regnum Prorege Emanuel Pacie-
cus Viglienæ Marchio, cujus jus-
sù compositam eo consensienti om-
nium plausu recitavit, ut commu-
ni desiderio explendo, formis lite-
rariis necessè fuerit, ut excuderetur
extemplo, hanc ego pari diligen-
tia

*tia servatam M. V. simul cum
Epistola exhibeo, D. O. M. enixim
rogans , ut M. V. triumphatis
hostibus , prolatisque Regni fini-
bus felicitet , fortunet , & quam
diutissimè servet incolumem.*

S. R. M. V.

Neap. xiv, Kal. Aug. MDCCXXXIV.

*Humillimus, & obsequentissimus servus, & vassallus
Johannes Biscardus Marchio Guardie Alferie.*

PHILIPPO V.

Hispaniarum, Indiarumque,
Neapolis, Siciliae, &c.
Catholico, & Potentissimo Regi

SERAPHINUS BISCARDUS S. P. P.

Ecce unum Summo Dei Immortalis beneficio supererat afflictis felicis jam Hispaniarum rebus, ut talem, tantumque Regem, tantoque Imperio parem nancisceremur Te, PHILIPPE, qui labanti ferme Reipublicae manum porrigeres: quo se illa uno reficere posset, ac recreari, & in quem intuens, luctuosam, & acerbam erepti Regis memoriam deliniret. Debeatur sane felicibus Hispaniarum fati, ut quam jacturam importuna Caroli pientissimi Regis, & μαχαρις morte fecerint, Te tanto

a a obla-

oblato Successore non solum compensarent, repararent, restituerent, verum etiam, ut Hispanienses res tanto casu perculsæ, & quæ pene jacentes videbantur, altiùs assurgerent, & uberius reflorescerent. Et verò quid jucundius, quid utilius, quam Te Regem datum, generosi seminis Adolescentem, virentem, & florentissimum surculum felicissimæ, fœcundissimæque illius Arboris, tot Regibus abundantis, quot illa vel ramos diffuderit, vel palmites enutriverit? Te inquam datum maximorum Heroum germen, in quo maximos Avos, Atavosque tuos tanquam in speculo agnoscimus, & in quo virtutum omnium cohors tempestivius ita adolevit, ut annos non expectaverit: cum sæpissime in publicis deliberationibus Consultissimorum Virorum prudentiam antevertis: ita ut omnes in tam tenera annorum immaturitate tantam consilii maturitatem demirentur. Nemo Te Majorum vel genere, vel Fama clarior: nemo jure causæ potior: nemo aspectus pulchritudine augustior. Propterea Deus Optimus Maximus rerum omnium Moderator te annos non amplius decem, & novem natum in celsissimo

so-

folio collocavit : qui pueritiæ florem ità traduxeris , ut nihil ludricum , nihil leve , nihil eâ ætate dignum unquam cogitaveris , quin aded quoddam prudentiæ , & pietatis exemplar summa cum admiratione . Te semper prætulero . Singularis illa corporis dignitas , amabilis indoles , præstans ingenium , sublimis ille animus ad majora semper spectans : in arduis quibusque rebus suscipiendis animi promptitudo , & vitæ institutum ab omni vitæ licentia alienum , mirabilis ille oris tui decor , ac splendor , morum suavitatem spirans , majestatem cum venustate commiscens , jucunda illa gravitas , quæ oculis aded fulget tuis , ut in tuo vultu verè Regio , veluti in una Sede morentur Majestas , & Amor , apud exteros , nedum apud cives maximum Te , & amabilissimum probant Regem . Sed quid Deus omnium largitor dare majus potuit , quod admodum liberaliter tibi non dederit , Orbis delicia , hostium terror , flos Regum inclyte ? Nemo tam ferreus , quem tui studio , & amore non devinxeris : nullus hostis , qui te tot , tantisque virtutibus præditum cum viderit , non amet simul , & extimescat :

scat . Nemo inquam est ex tot, tantisque Nationibus, quibus imperas, cui, cum te inspexerit tot animi, & corporis ornamentis insigniter instructum, plura de te bona sperare non liceat, quam de Majoribus tuis **Carolo, & Ferdinando** Regibus bellica virtute præstantibus Hispaniæ unquam reportarunt. Felix, faustusque ille dies, quo te vidimus Neapolim appetentem. Si quid unquam Italiæ, & littoribus nostris summa Dei beneficentia concessum, quo jure nobis summoperè gratulandum esse videretur, id sanè contigit illo die, quo melioribus annis nunquam nec illustrior, nec felicior nobis illuxit. Illud succurrit, quod *Dio² Cbrisoſtornus* appositè scripserat ad rem nostram *πόθεν δὲ ἐκ αὐτῶν ἔλθοισιν ἐπ' ἐκείνον ὀψώμενοι τε αὐτὸν καὶ ἀπολαύσοντες τῆς καλῆς Δύναμειας, καὶ ἀγαθῆς. τί μὲν γὰρ σεμνότερον θάμα, γενναίου, καὶ φιλοπῆνου βασιλέως; τί ἢ ἡδίων ἡμέρου καὶ προσφιλοῦς; πῶς μὲν εὖ ποιῆσαι ἐπιθυμουῦτος, ἅπαντας δὲ δυνάμεναι.* *Et undè fieret, ut non certatim venirent homines, & visurium, & fruituri bonesta illius mente, & bona? Quod enim gravius specta-*
cu-

^a Dio de Regno orat. 1. pag. 7. list. D.

*culum, quam Rex generosus, ac industrius?
 & quod suavius, quam mansuetas, & amabi-
 lis, qui omnes beneficiis afficere, & concupi-
 scat, & possit?* Omnium tunc animi, ut bene-
 nosti, summa gratulatione perfusi exultavere:
 Ordo, & Populus tui videndi causa effusus,
 plaudentibus undique tubis, tympanis, bellicie
 tormentis, & Civium omnium, & Militum
 acclamationibus Te ingenti clamore, & con-
 sentienti plausu exceperunt, atque, ut illud
 Homeri^b usurpem:

Αὐλῶν δουρίγων τ' ἐνοπήν ὄμαδόν τ' αἰθρῶπων.

Cum has nostras appelleres oras incredibile dictu est, quali, quantoque gaudio omnium animos replevisti. Naves, quæ Te feliciter vexerant hilaritatis signa præferentes lætissimè obstrepebant: novo quodam tranquillitatis aspectu ridebant maria: candidiore luce splendescere Cœlum visum est: Civitas hæc omnis, & muri etiam ipsi tuum adventum secum gratulabantur. Felix hæc Campania blandientis naturæ locus, adventu tuo verè felix, non ut olim lusit antiqui-

^b *Illiad, X.*

tiquas , immensa quadam lætitia gestiebat :
 Quotusquisque præsentem communi omnium
 bono Te viderit, qui non amore, & reverentia
 captus, tot, tantaque merita in Te uno, & vir-
 tutes demiratus gratias Deo reddidit immor-
 tales, & vota, precesque effudit, ut te ad Eu-
 ropæ felicitatem natum, undique salvum,
 æternumque incolumem conservaret : Cum-
 que Te tot animi bonis ornatum intuerentur,
 jure meritò dubitarunt, nùm natura magis
 Tibi arriserit, an fortuna? Sed quantum ad-
 ventu tuo lætitiæ hanc Civitatem, & Regnum
 invasit, tantum mœroris occupavit, cum audi-
 verit, Te discessurum . At illud omnem exsu-
 perat fidem, qualem, quantumque desiderium
 Tui reliqueris, cum discesseris . Excessisti Rex
 optime, sed ut quietem Populis tuis parares,
 & Italiam ab hostibus liberares . Tu ad sum-
 ma quæquè factus, nec desidia fractus, nec vo-
 luptatibus irretitus, quietis impatiens, aliò mi-
 grare statuisti: quò scilicèt belli gloria te invi-
 taverit, & salus Italiæ, id quod olim scripserat
Isocrates tecum animo reputans ΒΑΞΙΑΙΚΟΝ ΒΙΟΝ
 ΣΙΡΑΤΙΩΤΙΚΩΣ ΖΗΝ . Flagrantissimum illud tuum
 animo-

armorum studium, non dicam restinguere, vel
imminuere, sed ne retardare quidem tantillum
potuit illecebris, & deliciis suis dulcis Parthe-
nope. Te verius, quam Uliſſem nihil move-
runt noſtræ Sirenis oblectamenta: & Campa-
nia hæc fœlix, quæ indomitum Alpibus virum
fregit Hannibalem, Te detinere non potuit,
quin impellente delendorum Hoſtium libidi-
ne aliud commigrares. Itaque Mediolanum
profectus, quanto Te opere inceſſerat ſtrenuus
ille belli amor, & immoderata pugnandi cupi-
do! Copiarum parte ad Caſtrorum præſidia
relicta, delectu habito, florem illum Hispania-
rum, & Calliæ, aliosque lectiſſimos ſocios,
cum Ducem ageres, præſentia tua ſpei, ani-
morumque impleviſti. At quieſcere nunquam
poteras, niſi quando expectatus ille dies adve-
nerit, quo Tibi cum hoſte certamen ineundum.
Deliberas ſtatim exercitum ducere ad Caſtra
hoſtium oppugnanda. Cumque miſſis explo-
ratoribus, omnia plena hoſtium eſſe reſcires,
inſtructamque Germanorum aciem è propin-
quo proſpexeris, impavidus, nec loco Caſtris,
nec vallo præmunitis ad repentinam pugnam

b

exire

exire statuisti . Ad arma celeriter conclamatum , pugnatum extemplò est : nec invictis copiis tuis itineris labore satis defatigatis , paucarum horarum spatium ad reficienda corpora datum , fessum agmen tuæ alacritatis exemplo confirmasti , & terrorum ignarus in hostes infestam aciem direxisti . Dictu mirabile quantum tuorum animos Tui studium , & bellandi furor occupaverit , quantusque , contrà , hostium mentes , & admiratio cœperit , & pavor invaserit , cum armatus primam Martis fortunam experturus in medium processeris . Concursum illicò est , idque fixum militibus tuis , destinatumque in animo erat , inter victoriam , mortemque magnanima desperatione , aut vincere , aut , si fortuna non annuisset , in prælio potius , quàm in fuga mortem oppetere . Te omnibus præeunte , læta spes victoriæ , majorque animus semper viguit , illud secum reputantibus , qualis fuerit eorum ea pugna virtus , talem fore fortunam Italiæ . Ubi cumque oculos circumferebas , plena vidisti omnia animorum , ac roboris , peditem intrepidum , equitem insultantem , socios fidelissimos , fortissimosque . tum
ob

ob nostram salutem, tùm ob belli gloriam strenuissimè dimicantes . Tu quidem imperterritus cruenta , sed secunda multarum horarum dimicatione , cum ingenti nominis tui gloria , & insigni Germaniæ clade depulisti hostem , profligasti , vicisti : ampliores triumphos , majore fortuna , licet non majori virtute , nisi nocte prælium diremptum victoriarum cursus moraretur , reportaturus , & si locus satis ad explicandam aciem fuisset , sceliciùs pugnavisses . Paucis tuorum pugnantibus , Germanos , ubi pugnaverant , loco dimotos , fugientes insequeutus . Equite in eosdem immisso , turbasti ordines , eosq; in fugã conversos dissipasti , ejecisti ; captis signis , direptisq; Castris spolia cæforum , & arma , dum tuus legebat miles , Tu interea exspatiabaris victor in loco , quem dudum hostes infederant . O diem omni ævo memorandũ ! quo cruentissima strage edita , inimicæ Gentis audaciam acerrimè repressisti . O scelicissimum pugnæ eventum strenuæ militum tuorum virtuti debitum , non fortuux ! O Campos Italiæ tam insigni victoria nobilitatos ! Sensit acceptum vulnus Germania , æternumque nominis Tui

b 2 glo-

gloriam ingenio pudore prædicabit. Hæccinè sunt militaris tuæ disciplinæ tyrocinia? hæccinè sunt prima bellorum rudimenta? Si iisdem ad gloriam gradibus ætate contenderis, Majorum tuorum vestigia non modo imitaberis, verùm etiam præstiteris, & Diis bene iuvantibus, superaveris. Domesticis quidem, & præclarissimis exemplis abundas, eorumque amplissima Tibi seges suppetit, & multitudo. Et ita ad maxima quæque animatus es, ut omnibus videre videaris illud tibi contingere, cum ad res domi, forisque ab Avo tuo gestas Te converteris, quod summo Imperatori Alexandro Magno sæpè contigit, cum Philippi magnum facinus nuntiaretur, ut inter victoriæ lætitiis tristaretur admodum potiùs, quam gauderet, Patrem scilicet nihil sibi magni, quod gereret, relicturum. Sed scito Rex omnium optime eam esse ultimam humanarum gloriarum metam, quam Avus, & Majores tui attigerunt, & ultrà progredi huc usque datum nemini. Sed pergè, & quam tua tibi monstrant Fata viam, grassare ad gloriam. Maacte animo Rex: Tu à pueritia honestè, & liberaliter educatus, ad omnes

mnes belli, & pacis artes institutus, qui nec laboribus, nec valetudini pro Populorum tuorum salute unquam parcis: res Imperii tui in discrimen aliquod adductas à metu non solum, & periculo liberabis, verum etiam reficies, & augebis. Sed post debellatos nominis tui hostes, post pacem partam, post pacatas Provincias, post antiquam Hispaniensi Monarchiæ dignitatem restitutam, & post alia præclara facinora non quiesces. Non hæc gloriarum tuarum finis: majora tibi paravit Fortuna, quibus ampliores virtuti tuæ campos aperiat. Bellum Tibi superest sacrum. Ecce finitimum tuis Regnis Turcarum Imperium, theatrum scilicet dignum, in quo animus tuus ille militaris exerceatur: idque summa Dei Optimi providentia factum, ut Te inter alia, & ampla illa quidem Monarchiæ Regna Neapolis, & Siciliae Regem destinaverit, ut scilicet Turcarum superbus ille Deum, hominumque contemptor tam late imperans Te potentissimum Regem suis Regionibus adhærentem reformidet, qui non modo imminenti semper Italiae periculo validissimum Clypeum opponas, ne infensus ille Christianæ

stianæ Religionis hostis proferat fines, & intra suos limites contineatur; verùm etiam, ut tu Mare aliquandò classe trajicias, & barbarum hostem armorum tuorum metu consternatum Regno, quod longe, lateq; per vim tenet, usque- quaque proturbes, & Asiæ afferas libertatem. Quod bellum si tua pietate suscipias, summa fœlicitate conficies: Nihil erit Tibi, Deo bene juvante, laboriosum; nihil difficile. Infœlix illa te vocat Græcia, fœlicissima olim illa Regio artibus, & literis non modò mirifice exulta, verùm etiam armis præstantissima. Lugent Thebæ, Sparta, Corynthus, quas longa servitus oppresserit: Athenæ lugent, ut eas fœda Barbaries deturparit; & quæcumq; per universam Græciam illustria præstantissimorum Ducum cadavera sepulta jacent, si quis manibus sensus est, tam duram servitutem indignantur. Te suæ quisque Patriæ vindicem, & propugnatorem vocant: Te, tuamque fidem appellant. Post liberatam Græciam Te copiis transfretantem expectat Asia, ut dilectas Deo Terras tercentis, & ampliùs annis crudeliter occupatas è Mauhemetanarum gentium manibus eriperes, ut
Chri-

Christiani nominis memoriam revocares, & Petro Anthiochiam restitueres. Post innumeros, & æquè felices præliorum eventus, actos triumphos, subactam Asiam, ampliora gloriæ, & Regni spatia despondet Tibi Deus, scilicet, ut Sanctam illam Urbem, veram illam Religionis nostræ Patriam, ubi nullum sine Christi nomine saxum, Hyerosolimas divino Sanguine madefactas, ubi tot antiqua, & præclara Sanctitatis decora, vel spreta jacent, vel neglecta, à Barbaris jamdiù creptas, Sacrosanctum illud Servatoris nostri Sepulchrum, immò Triumphantis nostræ Fidei Capitolium redimeres, liberares, & voti tandem compos votum ritè solveres, & onustus gloria, spoliisque aras ejus nomini iterum instauratas singularis pietatis tuæ testimonia consecrares, & vero Deo Tempia nuncupatis votis, & lætis auspiciis tandem aliquando dedicares. His feliciter gestis tui eris similis, & dignus Majoribus tuis: Majoribus tuis, inquam, quibus Christianus Terrarum Orbis acceptum semper feret, & nos etiam ipsi feremus, quantum abs te in Regnum deducto adepti sumus felicitatem. Quam illud præclarè, & sine exemplo

pro cum Hispaniensi Imperio actum, ut cum illi Rex defecisset; Augustissimus, & Potentissimus Avus tuus, cum Te Regem daret Hispaniis, ex templò paravit subsidia Principatus! Dedit ex sua Regia Stirpe Regem, non ut Regnum augetur suum; sed ut alterius Monarchiæ amplitudinem, & dignitatem servaret, erigeret, confirmaret. Abundabat Galliæ Regia præclarissimis liberis, abundabat maximis Regibus: illudque acceptum ejus virtuti semper habendum, quod liberos omnes in maximos Principes formaverit, & ad pacis, bellique artes instituerit: Invisi ejusdem nominis auctoritati, quod ex Augusta ejus Domo desiderentur, & perpetuæ scelicitati debitum, quod pro alienis Regnis Reges ex sua stirpe crearet. Maximi Avi tui, & longe omnium præstantissimi, quid primùm eloquar, quid postremum, sane nescio. Si Alcidi parem quæras, nemo, nisi ipse est. Perpetua ejus laudum testimonia: productum longè, latèque Galliæ Pomerium, instauratum commercium, inter arma, quod rarè accidit literarum studia, leges summa prudentia sancitæ, adauctum Im-

pe-

perium , tot perampla ædificia, tot statux , tot
ænea , & marmorea monumenta : eterna sunt
ejus meritorum præconia : quod pestilentissi-
mas contrà Religionem opiniones à suis Re-
gnis avulserit : quod novatores è Regnis suis
longè, latèq; depulerit: quod hæreseos velut hy-
dre cujusdam renascentis capita Religionis
Hercules amputarit : quod egregiam navarit
operam, ut Historici , Poetæ, Oratores, & quot-
quot latinè scripserint, difficultatibus , & tene-
bris antea obstructi, ad faciliorem omnium ca-
ptum luculentissimis Commentariis illustrarẽ-
tur, & veteres illi, & nitidi latini sermonis fon-
tes in Galliis mirum in modum expoliren-
tur: quod famam usquequaque de præcla-
ris gestis suis decantantem jamdiù defatiga-
verit. Quis satis unquam laudabit in admi-
nistranda Republica assiduum laborem , pie-
tatem , justitiam ; in dubiis quibusque, &
ancipitibus rebus certum , & prudens con-
siliium ; In adversis animi magnitudinem ;
moderationem in prosperis , summam in re
militari peritiam , invictam animi virtutem,
& meritam , nec interruptam Fortunæ fe-
lici-

licitatem ? Felices hostes quibus cum illè
confluxerit, qui licèt victi, & prostrati, eo
tantùm nomine, quod cum eo pugnaverint,
gloriarì jure merito possunt. Felicissimas
Gentes, quæ tali Imperatori peperere
Triumphos. Enimverò ejus laudum, non
modo testes, verum etiam præcones Galliam
ipsam; Britanniam, Belgium, Bataviam,
Germaniam, Hispanias, Italiam appellare
rite possimus. Et sanè cum ob oculos poneremus
innumeras tanti Regis res gestas, quod
potentissimos Principes sæpè vicerit, quod
de tot Gallici nominis hostibus, de tot gentibus
triumphaverit; quot Urbes obsederit,
obsessas expugnaverit, expugnatas in sui
potestatem redegerit; ut obstupuerint Maria,
& indomitæ Septentrionum Regiones, ut
contremuerint omnes, non dicam, quæ ejus
armorum fulmen, sed quo Fama tantum
perverit; Gallia tanti hujus Imperatoris
præsentibus, & felicissimis bellis assuetam
jamdiù Cæsaris oblita esse videtur. Nullus
Europæ locus tam inaccessus, qui ejus
victoriis illustratus non sit: Tot innumera,
& præclara
fa-

facinora, tot bella, tanta contentionum magnitudine, ac numero præliorum feliciter confecta; prospera illa, & laudabilis Reipublicæ administratio ingentia quidem sunt; sed per cuncta hæc præclarissimè gesta quantumque sint, quæ certe sunt maxima, nullam tamen laudem adeptus est illa amplio-rem, quam hoc facto promeruit. Nulla erit nec culta, nec barbara Natio, quæ eam laudibus semper non efferat: nulla tam ingrata Posteritas, quæ de hac tot Regnorum abdicatione unquam conticescat. Hic unus tot gloriæ gradibus erat reliquus, quem antea non attigerat: hæc postrema virtutum omnium meta. Cum enim humanæ gloriæ, quæ ei ex tot, tantisque rebus gestis maximis obvenerat, satietas jam cœpisset, eo spectavit Rex omnium maximus, ut divinas ferè laudes, & nullo ævo interituras suo nomini quæreret, qui per magnanimam tot Regnorum refutationem, eadem facilitate se ipsum, ac hostes vinceret; eadem animi virtute Regna per vim possessa bello, & armis acquireret, & sponte oblata jure refutaret,

O insolens, & inauditum, & supra reliquam Principum conditionem, ac penè divinum laudis genus, cum non augeas Imperium, Augustum esse! Sed Maximi Avi Tui, tuarumque laudum torrens copia me imprudentem à proposito abripuit, ut causam, cur hanc ediderim epistolam, & cur tuo nomini nuncuparim, exponerem. Cur ediderim illud in causa fuit, quod viderim nonnulla hac eadem de re scripta divulgari, ut aliis dicentibus, ipse filere non possem. Augusto nomini tuo illam inscripsi, quia nemini debui Jure potiori. Excipe igitur benignitate tua hoc qualecumque munus, non tam oblatum, quàm debitum: Vale religionis columen, bonorum omnium præsidium Christiani Orbis decus.

Mo.

Monitum ad Lectorem :

Ortasse, Amice Lector, Scriptoris propositum, controversiæ statum, summa responsi capita paucis desideras, ut longa ejus lectionis molestia libereris? Tibi lubens, vobis que faciam. Quid enim Authorem ad scribendum impulerit, lege & consultantis, & respondētis nomina, & noveris purū purum veritatis studium fuisse, quo ductus ab hinc fere biennium αὐτοπόως hoc responsum manu exaratum edidit, & pi&am veluti tabulam in pergula prostituit, ut occultus de eo aliorum censiones exciperet. Sed scriptionis genus manum indicavit: & principio de Authore rumor natus. Is tamen adhuc dissimulabat, ut maturiora de eo judicium referret. Verum ubi idem rumor dehinc in constantem abiit famam, is ut ingenuitati inserviret, agnovit suum, & ut amicorum obsequeretur studiis, qui impensius æquo hoc responsum ab eo publici juris factum affligitabant, & inter aliquos, qui eadem de re scripsere, sua etiam excogitata in commune proferret, typis mandandum statuit. Causa autem ea est, qua gravior, amplior, illustrior, neque fuit unquam, neque futura posthac. Agitur enim de juribus Philippi V. Successoris ad Hispanicam Monarchiam adversus Caroli Archiducis Austria desideria. Presso, & anciso stylo in arctum poterat quidem cogi, cum stet à Philippo jus certum: Sed & ipsa juris affluentia in causa fuit, ut Epistola modum superaret. Tot enim & tanta argumenta cum mente hac agitantem, nec ambitiosa, nec exquisita, sed obvia, & ultrò ambibant, ut si eorum vel unum silentio præterisset, ipse sibi prævaricator videretur. Principio enim ei omnes successionis causas percurrenti, cum Romanorum jure, cum Regnorum, qua legibus, qua

qua moribus, tum historiarum, & Hispania, & Regni Neapolitani exemplis constitutas, usquequaque aditus ad successionem Carolo secundi, Philippo parte visus est. At esto jus nullum, adhuc Philippus lege politica ad successionem admittitur. Etenim eo Successore constat Imperium, quin alterutrum damnorum offendat, aut dividi, aut cum alieno confundi. Ab utroque & cautum, & sapienti Caroli II. consilio, & singulari Ludovici XIV. modestia, & incredibili animi magnitudine: quod ille certum Hispanis Regem supremis tabb. destinavit, hic suo renunciando juri, dedit, ut Europa eundem rerum servaret statum. At Germani Jurisconsulti his rationibus aut dissimulatis, aut posthabitis, successionem à Philippo abjudicant, Carolo vindicant. Sed si libellum ab iis editum legeris, quo ab Pontifice Romano Regni Neapolitani Investitura postulatur, si responsum quo Jus Austriacum in Monarchiam Hispanicam assertum est; nullo negotio noveris, viros alioqui doctissimos causae ambitione transversos agi, ut causam in controversiam traducant, de qua, si amplissima Principum nomina dissimularentur, quisvis vel mediocriter in jure versatus responsione defunctus esset. Principio jaectant agnationem: quae sane in Regnis non obtinet, cum ubique gentium feminae in Regnum deductae, & per eas Regnorum successiones in cognatos transmissae sunt. Sed qui jaectanti quos minus decet. Qua in causa? ubi ipsi olim sibi praedicio fuerant, ut quibus per feminas Hispanica obvennerant Regna. Tum Mariae Theresiae Philippi IV. Filiae, Philippi V. Aviae renunciationem obtrudunt. Sed eam non solum innumeris scatentem vitiis notavit; verum, etsi utilis fuisset, adhuc tamen omnia, quae gesta sunt juxta renunciationem potius, quam contra ipsam fuisse gesta demonstravit. Primum ad renunciantem advertens, quis

quis putet Regiam Virginem pudibundum sub Patre Principe, & Orbis Terrarum maximo Principe invidiâ voluntate maximo Imperio renunciâsse? quis eam edocuit, jam olim à populis ad successionem vocatam, cum legem de Regno jusserant: & Regni legem, quæ fœminas in dominationis subsidium post masculos vocat, privatorem patris, conventisque immutari nec oportere, nec posse? Deinde ad renuntiationis Stipulatorem attendit: is est Philippus IV., qui inter Regni auspicia jurejurando se adegit, in legem Regni de successionis ordine non facturum. Demum stipulationis modum considerat, quo Philippus IV. exuta Patris, sub Principis persona, & eo proposito stipulatur, ut sibi, suisque Successoribus libera de Regno disponendi facultas quaeratur, ut non tam Philippus, quam Principatus ipse stipulatus esse visus sit. Principes supremis Fatis cedunt; at Principatus, costante Imperio, non cedunt. Quid mirum igitur, si quam libertatem disponendi de Regno Philippus Carolo, immò. Carolus sub Philippi persona, sibi providit, postea usus est? Ad hæc rem renunciatam expendit: & animadvertit, Regna in ejus generis commercio non esse, Atqui Summi Pontifices hereditatum renuntiationibus juris auctoritatem accommodarunt. Ita quidem, sed privatorem; ubi legitime portioni natura debitæ æquari dos possit: at verò pro Imperio Orbis Terrarum maximo quod pretium putas æquum, ut constet ratio? Ad hæc considerat propositum contrahentium. Id nullum præterea fuit, nisi ut declinaretur Imperiorum confusio, propter eorundem dissidium, quod incompatibilitatem vulgò dicunt. Jam Dei Opt. Max. beneficio immortalis Hispania suum sibi certum habent Regem, jam evanuit finis: quid renunciatio ulterius valitura? Plura desideras? En prompta. Successionis casus non se dedit, quo tempore

pore renunciāns in vivis agebat; nec ejus Successores renunciarunt. Quid igitur iis ad Successionem ex sua ipsorum persona, & jure venientibus renunciatio obstat? Obiiciunt legem nescio quam Hispanicis Comitibus jussam, qua Anna Austria Ludovici XIII. nupta ab Hispaniensis Monarchiæ Successione seclusa est. Heic ejus commentitiæ legis virtutem excussit: & nihil aliud, nisi renunciationis ab Agra factæ eam fuisse quandam confirmationem probavit. Undè ἀντιπαρονομαστικῶς ita corripit adversarios. Igitur inutilis renuntiatio Theresiæ, quia nulla ejusmodi lege firmata est. Obiiciunt peregrinitatem Philippo. Sed quæ peregrinitas cum quibus connubia, cognationes, hereditates? Nisi fortè Peregrinos intelligant, qui agnati non sunt. At non æquum faciunt: nam Austrii hoc pacto peregrini Aragoniis, iis tamen olim successerunt in Regna. Testamenta denique obiiciunt. Heic iis hanc dedit optionem. Testamenta de Regnis condita juris auctoritatem obtinent ne, an non? Utrum velint, eligant. Si nulla; cur iis suam instruant causam? sin justa; cur & vobis non licet? Si nulla, & Philippi IV. nullum: sin justa; & Caroli II., & Caroli V., & Philippi II. justa, qui cum de Regno majoratum regularem instituisent, Philippum V. ad Successionem vocarunt. At illud verò proprius observavit: Regibus de Regnis legandi jus non esse, & eorum testamenta in duabus speciebus jus obtinere; altera, cum proximus Successor vocatur; altera, ubi publica salus extraneum vocari sinat. Hinc vide quæso quam justa sint Caroli II. supremæ tabb. quibus proximus Successor vocatus est, in perennem Regnorum felicitatem. Legisti hæc jam perlegisti cuncta. Non sat fortasse hæc tibi sunt in hunc modum contracta? Author lucro apponet, si ad diffusam eorundem tractationem pergas. Itaque gratias habet tuæ curiositati, qui hæc tantum indicata legeris; tuæ patientiæ, cum legeris pertractata.

PHI.

PHILALETHES^r^a

DICÆOPHILO^b S. D.

NIHIL unquam optabilius, Vir præstantissime, nihil jucundius accidere mihi potuit, ne tempore quidem ipso opportunius, quam quod litteras tuas humanitatis plenas, plenas officii, & comitatis nupèr acceperim: lætatus eo nomine vehementer etiam sum, quod, cum longo temporis intervallo scribendi consuetudinem vel intermiseris, vel neglexeris, me tibi jamdiù excedisse suspicabar. Quantum enim ad me attinet, suavissimam tui memoriam ità semper fixam animo habui, ut eam delere nunquam potuerim: antiquæ enim consuetudinis, & familiaritatis nostræ semper mihi dulcis, & jucunda est recordatio. Illud etiam fuit omnium gratissimum, quod cum humanissima Epistola tua scripta quædam, quorum aliqua typis edita, aliqua non excusâ in fasciculum quendam conjecta, reddita mihi sunt, quorum quidem alterum ad Regni Neapolitani successionem, alterum verò ad universam Hispaniarum Monarchiam pertinere, statim novimus. Petis a me, Amice suavissime, ut, postquam ejusmodi scripta pervolutaverim,

Scribendi occasio.

A

ex.

^a AMICUS VERITATIS ^b AMICO JUSTITIE.

*Genus
Causa.*

excusserim, triverim, de his iudicium meum interponerem, & quicquid ex animi sententia censerem, tibi rescriberem. Rem arduam petis, & maximi quidem momenti. At ne putes arduam, quia scilicet difficultatibus obstructam, obscuram, vel ancipitem: nulla enim res vel facilior, vel expeditior, vel explicatior ea, quam proponis. Sed quoniam non ea est rara temporum felicitas, in qua sentire, quæ velis, & quæ sentias, dicere fas sit; ideo quàm libentissimè ab hoc scribendi onere abstinuissim. Tantas enim maximorum Regum controversias tractare, privatæ fortunæ Viro religio est; & mihi quàm maximè, quem, cum nullius partis esse scias, ultrò huic causæ, & à nemine susceptum Patronum accedere, periculosum, plenum opus alicui. In hanc causam descendant, quos vel Regum Imperia, vel Sacramenti fides excusat. Verùm quia me tibi morem gesturum pollicitus sum, quàm inconsultò obstrinxi fidem, ingenuè liberabo. Quis enim Amico tam enixè efflagitanti durus, ac difficilis repugnaret? Gavissus eo nomine sum vehementissimè, te mihi talem causam obtulisse, in qua licet parum diserto, & inficeto, nunquam tamen desperem, orationem defuturam. Humanitas illa tua singularis, cujus omnes implevisti adversum me numeros, exigit, ut quod tu à me jure tuo petis, id tibi, nisi ingrati animi accusè, negare non possim: Quæ, si tibi Viro in rebus publicis versatissimo non probabuntur, te ipsum reprehende, qui ex me ea postularis, quæ ego pro dignitate adimplere nequeam.

queam. Nec facilitatem meam accuses, quod
non meo iudicio, sed studio coactus tui hoc
quodcumque est, magna spe aggrediar. Ve-
rùm si tu, Vir doctissime, huic nostræ senten-
tiæ accesseris, obrectatorum sannas non exti-
mescam. Quantum igitur potero, satisfaciam:
nec expectationi tuæ deero. Sed vereor, ne
tua te fallat opinio, si quam de me, & de la-
boribus meis conceptam habes. Fatear liberè,
quod res est: Τα σὺκα σὺκα τῷ σκάρῳ σκάρῳ λέγω:
& quod ipse sentio, sine ira, & studio scribam;
nisi quid vel nimio veritatis studio indulgen-
dum sit, quòd ea scripserim, ne talis, tantus-
que error vulgi animis altiùs insideret, & ve-
ritatem à sophismatum quorundam aspersam
caligine in lucem eruerem; vel aliquid etiam
iræ condonandum, quod cum Germani Hispa-
nis non modò injustum bellum intulerint, ve-
rùm etiam in Jus temerè provocarint, me con-
tinere non potui, quin his omnibus tantarum
turbarum auctoribus meritò succenserem. Sed
eventus belli, ut ait *Livius*, velut æquus Ju-
dex, undè Jus stat, ei victoriam dabit. At
illud inexpectatum accidit, Germanos doctis-
simos alioqui Jurisconsultos, & Viros in rerum
publicarum cognitione versatissimos, tantam
controversiam excitasse, quæ nihil controversi
habet, nihil dubii, nihil obscuri. Pervaserat
jampridem rumor, Augustissimum Cæsarem pro
hac successione & armis, & litteris pugnaturum.
Sed ubi hunc sermonem tota Italia dissipatum,
& imperitorum ora pervolitantem audivimus,
omniò negligebamus; cum Italiam Germanis

militibus plenam sensimus, qui eam vel hospites, vel hostes devastarent: bellicus ille furor subito exarsit, & bellum ante gestum, quam paratum. Sed dicam, quod res est: nec aded unquam malam causam suscepit Germania, nec bellum indixit injustius. An non vides, quam subito Italiæ felicitati invidit fortuna? Lætabantur non pridem Hispaniæ pace jam parta, & quisquis ultrâ Oceanum alluitur novus Orbis ad pacis studia redierat: Belgium, & Italia, tot Regna, tot Provinciæ, tot Maria diuturno jam fessa bello quiescebant, ubi omnia iterum perturbata. Sperandum nobis tamen est, fore ut Deus Optimus Maximus, cujus beneficio, pace, & felicitate fruebamur, veritatis idem, & justitiæ assertor, & vindex, justissimas in illos suas vertat iras de tali, tantaque successione injuria contententes, Italicis Regionibus hærentes ejiciat, nobisque pacem, interruptamque felicitatem tandem aliquando restituat. Sed ne plura: & quam Provinciam suscepimus, aggrediamur. Optanda nobis esset eorum felicitas, qui, cum acri ingenio, doctrina, & eloquentia polleant illustres sibi propositas quæstiones pro earum dignitate, & amplitudine tractare possunt. At licet nobis non tantum tribuamus (imbecillitatem enim nostram præclare novimus,) enitemur tamen omni studio, ut eò veritas clariùs appareat, quò vel nullo eloquentiæ fuco, vel artis lenocinio, omnique ornamento exuta, nitida tamen, & à Germanorum educta tenebris omnibus elucescat. Illud initio non dissimulabo, quod literæ

teræ tuæ non me prorsus imparatum invenerunt: scis enim, quantum in Jurisprudentiæ studiis versetur. Cumque in Universo ferè Christiano Orbe jamdiù de hac successione disceptaretur, quis aded bardus esse potuit, & rerum omnium ignarus, qui ad hujusmodi tam grave negotium, quod omnium mentes occupaverat, ingenii sui aciem non intendisset, nec in eodem argumento quicquam illaborasset? Cum verò inter alios diù, multùmque mecum cogitaverim, & sæpenumero speciem controversiæ mecum ipse animo proposuerim, & omnia succedendi jura diligenter perquisiverim; ex tot, tantisque succedendi modis nullus occurrere nobis potuit, quo Cæsarea Majestas ad hujusmodi successionem viam sibi munire possit, nisi omnes juris nostri regulas, & statutum succedendi ordinem, non dicam, invita, sed indignante etiam omni Jurisprudentia, perturbarint, inverterint: cumque è contrario omnes illæ Augustissimo Hispaniarum Regi pateant; quemadmodum modis omnibus ab hac successione arcetur Cæsarea Majestas, ita potentissimus Rex Catholicus ad eandem invitatur: quod modo facile intelliges ex facto, quod tibi proposuero. Species, in qua versamur, est hujusmodi, qua quemadmodum nec major, nec amplior, neque illustrior, ita nec expedita magis, nec magis explorata proponi unquam poterit.

*Propositio
Juris.*

Ferdinandus Aragoniæ Rex ob insignem domi, militiæque rerum gestarum gloriam, & eximiam pietatem, Catholici cognomentum jure adeptus, florentissimam hanc Monarchiam, quam

*Species
Facti.*

quàm bellis , & nuptiarum jure quasiverat, successoribus suis primus tantam reliquit . Hinc omnium successorum inter se contendentium origo petenda est : ex ejus cum Isabella nuptiis Joanna tot , tantorumque regnorum felix hæres , & filia suscepta : hæc Philippo nupta , Carolum Imperatorem primogenitum , & Ferdinandum habuit , quorum primus Regii stemmatis caput extitit , alter Imperatorii . Cumque ultimus Hispaniarum Rex sine liberis decessisset , superstes unus erat legitimus Successor , Serenissimus Galliæ Delphinus sororis filius , non tam potior , quàm solus . At verò Hispaniarum Rex , Regum omnium piissimus , diuturno licèt morbo conflictatus , erectus tamen , & impavidus animo , cùm & jura legitimi Successoris , & imminentem illam utriusque Imperii in uno , eodemque Principe confusionem , & celebre illud Regnorum dissidium , quàm *incompatibilitatem* dicunt , præ oculis haberet ; inter eas morbi molestias , & animi angustias , ut integra Regnorum suorum jura servaret , nevé successoribus injuriam faceret , illum designavit hæredem , qui legibus vocatus sit ex successorio edicto , si quando Primogenitis , & eorum descendentibus impedimento ad succedendum fuerit incompatibilitas vel Regni , vel majoratus . Instituit namque Serenissimum Andegavensium Ducem , quo nihil justius , si leges successionum inspicias , nihil Reipublicæ conducibilis , si Populorum tranquillitatem . Cumque in hac esset opinione , quo tempore in manus nostras Germanorum scripta pervenerunt , nullam

*Caroli II.
ejusq; te-
namenti
laus.*

nullam interponendam moram putavimus, quin subito illa avidissime legeremus, ut si quid forte novi in iis inveniremus, a priore nostra sententia aquo animo discederemus. Sed cum ea semel, & iterum percurrimus, non solum nihil reperimus, quo opinionem nostram mutaremus, sed potius innumera, quæ nostram sententiam mirifice confirmarunt.

Duo Scriptorum genera litteris tuis red- *Germano-*
 dita mihi fuere, quorum alterum erat libellus *rum scri-*
 Romæ Cæsareæ Majestatis nomine Summo Pon- *pta, quæ*
 tifici exhibitus, quo REGNI NEAPOLITANI *hoc respon-*
 INVESTITURAM postulabat, ubi quæcum- *so consu-*
 que argumenta & illos juvare, & Summum *tantur.*
 Pontificem ad eam concedendam allicere pos-
 sent, continentur. Alterum scriptum quoddam,
 quod non solum ad Regnum Neapolis, verum-
 etiam ad universa Monarchiæ Regna pertinebat,
 hoc specioso ornatum titulo. **JUS AUSTRIACUM IN MONARCHIAM HISPANICAM ASSERTUM**: quo postquam complures propositiones tanquam prima Regnorum successionum axiomata, & immutabilia fundamenta Germani jecerint, & farraginem quandam, & inconditam congeriem Instrumentorum adstruxerint, renunciationes scilicet, earundem ratihabitiones, *Germano-*
 pacis conventiones, testamenta Regum, *rum In-*
 quorum alia probant, alia detestantur, pronun- *tentio.*
 ciant veluti ex tripode, successionem Regno-
 rum Cæsareæ Majestati delatam fuisse, & ter-
 tio quoque verbo in contrariæ sententiæ asser-
 tores probra ingerere, & Dei Optimi Maximi
 fidem implorare non desinunt. Verum nihil
 est,

est, quod tantum doleant, & exclament. Etenim si quid Cæsareæ Majestati præter expectationem in hac Regnorum Successione contigerit, accusanda rerum humanarum vicissitudo potius est, & incostantia fortunæ, quæ, quemadmodum in rebus privatis, ita in Regnis ludit, & Imperiis: prudentissimum illud *Titi Livii* monitum gravissimi rerum humanarum Scriptoris sæpè recoleret: *omnia humana, tum maxime quæque & Regna, & Imperia sub casibus multis esse*. Fato quodam factum est, ut quæ felices olim nuptiæ Augustissimis Austriacis tot Regna contulerint, iisdem, quibus partum erat Imperium, Terra, Marique latissimum nuptiis auferretur. Maxima me tenebat expectatio quibusnam rationibus, quibusve argumentis tantam controversiam excitarint Germani.

*Causæ
Germani-
cæ funda-
menta.*

Audieram jamdiù, & tu quoque sapius, nisi fallor, audieras, duas tantum fuisse sacras Anchoras Germanorum, decantatam scilicet illam renunciacionem, & Philippi Hispaniarum Regis quarti testamentum: & cum hæc mecum ipse agitarem, jocabar aliquando veteri Græcorum proverbio, quod Germania *Ἐπὶ δὲ ἑὶ ὀππεῖ*, cujus, & *Aristides*^a, & *Demosthenes*^b meminerunt: hoc est, ut tu benè intelligis, duabus nixa scilicet Anchoris in Portu sedet Germania. Sed nihil unquam tam præter opinionem meam accidit, quàm quod mihi contigit, cum scripta, quæ ad me miferas,

^a in *Panath.* ^b *advers. Chtesiphontem.*

feras, percurrerem. Nec verbis facile consequi possim, quantum mihi omnia, inter legendum, admirationis attulerint: pleraque enim nova invenimus, quæ in mentem nostram adhuc non venerant. Mirari quisquam non desinet, cum viderit, qualia, quantaque cumlaverint, ut suam sententiam, quibus possunt, machinis, & præfidiis fulcirent. Et verò quæ per Deum immortalem commenti non sunt, ut ejusmodi opinionem, si Diis placet, sustineant? Consequentia argumenta his ferè, quæ sequuntur, verbis in *libello investiturae* explicantur. Primum omnium objiciunt favorem, nescio quem, agnationis: Item nimia fiducia illud asserunt, satis iis esse, ut aditum sibi ad hanc successionem aperiant, quod ex linea Ferdinandi descendant: mox sexus prærogativam opponunt: deindè gradus propinquitatem, quam à Ferdinando, non à Carolo metiuntur: ad hæc inculcant pervulgatam renunciationem, una & illud, inter hæc duo Regna æqualitatem servandam: Præterea Augustissimum Hispaniarum Regem, tanquam exterum legibus Hispanorum à successione remotum blaterant: & legem denique obtrudunt vocatis Hispaniarum comitiis latam, quibus feminae, & earum descendentes hujusmodi successione priventur. Sed hæc omnia, Amice suavissime, floccipende, & puta, esse nugas. Jam tenes, quæ pro sua sententia opponunt Germani: permulta meherclè, sed levissima, & nullius ponderis. Stant contra pro Hispanis pauca quidem, sed nisi fallor, solidissima: vetustissima, scilicet, lex Regni, & nunquam in-

*Argumen-
ta pro Im-
peratore.*

*Argumen-
ta pro Phi-
lippo His-
paniarum
Rege.*

B

ter-

terrupta succedendi consuetudo : propinquitās gradus , quæ in successione Regnorum omnes alias contendentium prærogativas longè superat : demùm quod apertum hoc jus succedendi nihil impediāt Avix renūciatio , ut suo loco probabimus . Quæ tanti sunt apud omnes justos rerum Æstimatores , ut inter eos , qui pro Rege Hispaniarum non sentiat , invenies neminem . Adversariorum ego sententiam refellerem latius , si liceret , per epistolam : contentus eris his , quæ tibi indicavero potius , quàm perscripsero . Nostra erit cautio , ne te hominem occupatissimum diutius , quàm par est , in re evidentissima teneamus . Et quoniam nec argumentis hæc illi , nec rationibus , nec auctoritatibus probant ; longa nobis disputatione opus non est , ut objecta vehementius amoliamur . Sed quò citius quod suscepimus munus , absolvere possimus ; non pigeat iisdem tibi verbis recitare sententiam Germanorum , quo ipsi eam expresserunt . Audi , inquam , Germanos de hac successione *in libello pro Investitura Regni Neapolis* differentes : excerpta quadam hùc transcripsero , sed non mutila ; nè longior fortè sim , civilis tamen , ac fidus : *Amplissimam emisserunt renunciam omnium Regnorum , statuum , & feudorum favore propriae agnationis , & Austriaci stipitis . Quippè ex præinserta arbore Austriaci stipitis Sum. n. 1. & ex littera Instrumenti Investituræ Summi Pontificis Iulii Secundi favore Ferdinandi Catholici Sum. n. 2. emergit vocatio Augustissimi Leopoldi , dum in ea paciscitur , dicto Ferdinando pro se , suisque hæredibus ,*

*Germanorū ratio-
nes reci-
tantur .*

dibus, & successoribus tam masculis, quam feminis ex eo recta linea descendentibus natis, & nascituris *d. n. 2. litt. A.* & Leopoldum recta linea descendere à dicto Investito, non cadit in controversiam, ut in arbore: non obstante oppositione forsitan facienda majoris proximitatis, quia omisso pro nunc examine, an successio regulanda sit juxta majorem proximitatem masculorum cum prelatione ad feminas, earumque descendantiam; attendenda sit potius proximitas Investiti, & non altera ultimi Possessoris. Itaque geminata exclusio processit ex causa publica, & ut pax Europæ restitueretur, & ad servandam equalitatem inter has duas Monarchias, excludentes per viam legis feminas nuptas exteris, earumque descendantiam: ex quo pariter, lege jubente, Serenissimus Andegavensis exclusus remanet.

Pergamus ergo singula expendere: sed quamvis exploratum mihi sit, quantum in rerum publicarum cognitione præstiteris, ut paucos invenerim, quos tibi compararem, quem anteponerem, neminem; tamen, quando aliquos perversa incescit opinio, ut sine ratione valeat auctoritas, & nuper percrebuit, injuriam, nescio quam, illatam fuisse Augustissimis Austriacis, cum alterius Regiæ stirpis Successores agnatis prelati sint: illud initio demonstrare consilium est, nimum in hac Regnorum successione agnationi, & Austriaco nomini tribuisse Germanos.

Sed antequam hoc aggrediamur, quædam silentio præterire non possum, quæ primo aspectu tibi demonstrabunt, quantum toto, ut ajunt, Cœ-

*Controver-
sæ Status
illustrior.*

lo aberrarint Germani , & quantum eos causæ cæcus amor deceperit : quorum illud primum est, novam hanc, & hucusque inauditam successionis controversiam proponi . Controversia siquidem est inter duos, quorum alter in potiorilinea positus , Possessoris scilicet , & Primogeniti , in quam jamdiù ingressa fuere Regna , gradu ultimo morienti proximior : Alter verò gradu remotior , & ex linea secundogeniti . In hac specie per Deum Immortalem quam justa contentio superest ? Quisnam quæstioni locus ? Inter tot celebres Regnorum successiones , tot doctissimorum Virorum lucubrationibus disputatas , dissentientes inter se successores , alterum lineæ prærogativa , alterum proximitate gradus plures invenimus : sed & linea , & gradu destitutus , qui contenderit , nusquam legimus .

*Petitio
Investitura
Regni
Neap. pro
Imp. facta
reprehenditur .*

Alterum , quod te monere institueram , illud est , quod initio *libelli pro Investitura* proponitur , cujus locum integrum transcribam : ubi hæc habet : *Beatissime Pater : Regni Neapolitis Investituram competere Augustissimo Leopoldo Imperatori privativè quoad Serenissimum Ducem Andegavensium , patens fit , & mox recensenda fuit serie facti non controversa , nec controvertenda .*

Nimia sanè fiducia ! Latamur vehementissimè , cùm Germanos tam turpiter in ipso vestibulo causæ , & limine orationis offendisse , viderimus : nam eosdem in ipsius disputationis cursu multò fœdiùs . labi posse , confidimus . Quis enim aded rerum Neapolitanarum ignarus ,

rus, quem lateat, Imperatores ab illius Regni
 successione arcendos, etsi alioqui legitimi es-
 sent Successores. Vetus enim hæc est Inve- Lex Inve-
 stituræ lex, ut hii Imperialem dignitatem stituta &
 exuant, ad ejus Regni successione[m] aspirare non Regni
 possint; impedimentum enim est huic successio- Neap.
 ni non modo Imperium, verumetiam Imperii excludit
 spes, cum Imperatores æque, ac Reges Ro- Inp. Ger-
 manorum, Summorum Pontificum tùm vete- mania.
 res, tùm recentes Investituræ repellant. Hu-
 jusmodi pactum ita concipiunt Scriptores: ^a Sic
 enim verba habent: *Ungi in Regem Imperato-*
rem Romanum Theutoniæ, seu Dominum Lom-
bardiæ, vel Thuscie, vel majoris partis earun-
dem eligi sub pæna caducitatis, nisi infra qua-
tuor menses non renuncient. Item nè prædictas
Provincias occupent. Item si contingat, eum
eligi in Imperatorem, filium suum successorem
à manibus Romani Pontificis emancipet, & Re-
gno renunciet, nihil Juris in eo retinens. Item si
filia sæmina nupta Imperatori, vivente Patre,
& defuncto hæres existat, non possit succedere,
& si delato sibi Regno, Imperatori nupserit, cadat
à Jure. An novum Germanis illud est, quod
Galliæ Rex Franciscus Primus Carolo Quinto
Imperatori opposuerit, cum Imperii candida-
tus is esset? ita enim ad Electores scripsit: ^b Au-
dire se, quendam ad hunc honorem aspirare, cui
per leges non licet: mox de Regibus Neapolitanis
Imperiû affectantibus subnectit, fide data jam olim
esse pactum, nè Romanum Imperium appetant, sed
ut.

^a Arnif. c. 5. tom. 2. de Republ. fol. 64. vers. ex quibus
 omnibus. ^b Sleidanus lib. 1.

ut alterutro sint contenti.

Tertium, quod & in libello *Investiturae*, & in *Jure Austriaco* semel, & iterum afferunt: *Augustissimum Leopoldum ex linea Ferdinandi descendere*: ita habet in libello: *Quippè ex præinserta arbore Austriaci stipitis sum.n.1. Et ex littera Instrumenti Investiturae Summi Pontificis Julii secundi favore Ferdinandi Catholici, sum.n.2. emergit vocatio Augustissimi Leopoldi, dum in eo pat. scitur: dicto Ferdinando pro se, suisque hæredibus, & successoribus tam masculis, quam foeminis ex ea recta linea descendantibus natis, & nascituris, dicto num. 2. litt. A. Et Leopoldum recta linea descendantem à dicto Ferdinando investito non cadit in controversiam, ut in arbore. Non ab- similia fere verba, paucis tantum immutatis, transcripsit Juris Austriaci incertus Auctor: *Longam enim, Et accuratam ejus seriem hic texere nihil opus est, sed suffecerit compendio dixisse: uti Rex Carolus originem ex Imperatore Carolo quinto Primogenito in Belgio edito traxit, ita Sacram Casaream Majestatem ex Imperatore Ferdinando Primo illius Fratrem germano, Hispaniarum Infante, Et germine, Atque Ferdinandi Catholici deliciis natum esse: ac proinde utrumque à Philippo, cui corporis decor pulchri, seu formosi cognomen conciliavit, Maximiliani Primi Imperatoris, atque Mariae Burgundiae hæredis filio, Et Joanna Ferdinandi, ac Isabella Catholicorum Regum filia continuato utrinque perductas plerumque communis stemmatis agnatas ordine descendere.**

Meliora verba quis desideret? Forte Rex Hispa-

spaniarum aliundè , quàm ex linea Ferdinandi descendit ? Si initium à Ferdinando petendum est , Philippus Ferdinandum inter Avos delignat. Sed Austriacorum prima origo propinquior , non Aragoniæ Regum quærenda est . Postquam enim à Serenissimis Aragoniæ Regibus ad Augustissimam Austriæ Gentem hæc successio devenit , & duobus ex Joanna filiis susceptis , Carolo scilicet , & Ferdinando , constitutis jam duabus lineis , una Primogeniti , in quam Regna ingressa sunt , altera Secundogeniti ; ille , tanquam lineæ caput spectandus semper est , qui primus ex fratribus possessionem Regnorum legitimè natus est .

A quo stipe in hac controversia diramendi successio?

Sed nihil à præsentis instituto alieniùs , quàm inaniter operam ludere in re , quæ longiorem disputationem non exposulat . Ad rem igitur redeamus .

§. I.

In Regnis nulla Agnationis ratio.

CUM sæpè mecum ipse animo reputassem , quæcumque pro Augustissimo Cæsare in *Jure Austriaco* , & *Investitura* libello adducta sunt , satis mirari non potui , cur tantùm in Agnatione , & familiæ nomine Germani sibi placuerint , ut illud tanquam primum , & solidum hujus causæ fundamentum jecerint , & tertio quoque verbo inculcaverint . O nimiùm infelix , & inauspicatum principium ! Vulgi argumentum sanè , & ex nulla Jurisprudentiæ penu deprom-

promptum. Etenim, si familiae nomen acceperint, quemadmodum Jurisconsultus, qui in familia Liberti filiam contineri respondit; ^a non dissentiam: sin familiam pro agnatione usurpaverint, nihil est quod à Jure magis abhorreat, & Regnorum successione: nullum enim agnationis Privilegium in Regnis. Jure sanguinis defertur Regnorum successio, non agnationis, quinimò sanguis ipse succedit, ut ait Baldus, quod idem est, ac succedere cognatos. At enim nullum discrimen inter sanguinem, & cognationem agnoverunt Jureconsulti; maximum autem inter sanguinem, & agnationem: *Hac parte* (inquit Cajus) ^b *Proconsul naturali aequitate motus omnibus cognatis permittit bonorum possessionem, quos sanguinis ratio vocat ad hereditatem. Quam legem cum enarraret Cujacius,* ^c *hæc habet: Sanguis separatur à consanguinitate, consanguinitas ostendit specialem agnationem, sanguis omnem cognationem, Et ità in l. 2. infra, cognatos, inquit, naturali aequitate sanguinis ratio vocat. Idem respondit Ulpianus,* ^d *cum sanguinẽ, & cognationẽ æquiparat: Vel si sanguine eum contingit, habetur enim ratio cognationis. Et* ^e *contrario cù de agnatione verba faceret Paulus, illam distinguit a sanguine: Adoptio non jus sanguinis, sed jus agnationis affert: Quod ità alio expli-*

Nominis
Familia
momenta.

Sanguis
succedit
in Regnis.

Sanguis, &
Cognatio
idem.

Sanguis, &
Agnatio
diversa.

^a Papinian. in l. cum Pater 77. §. cum inter libertos, ff. de legat. 2.

^b lib. 16. ad edictum Provinc. in l. 2. ff. unde cognati.

^c in recitation. ad Tit. ff. unde cognati. ^d l. vel si sanguine 12. de manumiss. vindicta. ^e lib. 35. ad edictum l. qui in adoptionem 23. de adopt.

explicavit loco *Jacobus Cujacius*: *Jura sanguinis vocat jura cognationis, quæ tamen improprie dicuntur proximitatis: nec abutimur hac significatione, l. qui in adoption. 23. de adopt. cum ait: adoptio affert jus agnationis, non sanguinis, hoc est, cognationis, l. vel si sanguine 12. de manumiss. vindicta: Et merito quidem: nam cognatos vocat sola ratione sanguinis: l. 2. undè cognati: Agnatos etiam idem nomen, eadem familia, eadem imagines. Quod sequuti Imperatores Diocletianus, & Maximilianus & cognatos appellarunt Proximos sanguine: Rectè ad rem *Joannes de Platea*: h Nota (inquit) hîc text. in verbo sanguinis, quod tantùm est dicere de sanguine alicujus, quantum de ejus cognatione in genere sumpta, ut comprehendat Agnatos, & Cognatos.*

Fuit olim non inficiar, quorundam Regum Genius, sive Regii cujusdam nominis amor, ut auspicio veluti quodam idem nomen Posteriores retinerent, quales intèr Ægyptios fuere Pharaones, & Ptolomæi: Inter Persas Arsacidæ, inter Latinos Silvii, & continuata illa inter Romanos Imperatores Cæsarum appellatio. Agnationis verò nullus Genius, nullus amor: siquidè generali omnium ferè Regnorum consuetudine invaluit, ut sœminæ ad eorum successionem vocarentur. Nihil autem adversatur magis agnationi, quàm sœmina.

Ex tot Europæ Regnis una Gallia vetustissimum institutum retinet, ut Regnum ex

C

ge-

f in recitation. solen. ad l. Jura sanguinis 3. ff. de reg. jur.

g l. de tutela 7. C. de in integr. restit. minor.

h in l. vacantia, C. de bon. vacant. lib. 10.

In Regnis
appellatio-
nis suscep-
tio non
generis.

In una
Gallia A-
gnationis
deratur
Regni suc-
cessionis.

genere tantum deferatur, & ut Græci Auctores efferunt *καταγένος*, quod ex antiquis Galliarum historiis accepit Georgius Cedrenus Græcus Auctor: *Ἰσόρηται δὲ ὁ τι ἔθος ἦν τῷ ῥήγα φραγγίας καὶ γένος ἀρχεῖν*. Idem etiam notavit Theophanes in chronico, item Græcus. *Ἔθος γὰρ ἦν τοῖς φραγγίαις τὸν κύριον ἢ τοὶ τὸν ῥήγα καὶ γένος ἀρχεῖν*.

Hunc succedendi modum, quem sive lex Salica invexerit, sive vetustissima Regni consuetudo, quemadmodum à legibus Romanorum, ita etiam à reliquis legibus Regnorum aberrat. Ut enim Romanorum legibus in privatis successibus jamdiu sublatum est discrimen inter Agnatos, & Cognatos; ita etiam in Regnis: nam ut benè notat Ribera: *i Regni successio agnationem non respicit, cum nullibi expressum inveniat, quod à Regni successione masculi ex feminis descendentes excludantur*. Rectè quidem Ribera: Mallem verò, suam paulò latiùs sententiam produxisset: nam expressum in Regnorum successione illud est, masculos ex feminis admittendos esse, nihilque agnationi tribuendum, cum ei obstet Jus Regni obstet; Auctorum, Regnorumque consensus repugnet, & Regum ferè omnium Judicium refragetur.

Et Pontificis Jure.

Si Pontificias Constitutiones evolveris, succedendi regulas ex Jure Regni statim invenies. Nusquam autem ex Jure Agnationis successioem deferri; quinimò contrarium offendes. *k* Ecce Summum Pontificem pronunciantem: *Andream successurum Regi fratri suo in Regno*

i in responso de successione Regni Portugall. par. 2. sub n. 48. ubi Tapp. in addit. k C. licet de voto.

Regno Hungariæ, si sine prole decederet: Quod idem est, ac si dixisset, sine filio, aut filia. Idem enim significat, sine prole, ac sine liberis. Eadem Constitutione Summus Pontifex rescripsit: In Regnis succedi ordine genituræ. Ità sanè. Nullum aptius exemplum, quàm successio Primogenituræ, & majoratus, præsertim in Hispaniis. Siquidem tùm illius Gentis antiqui Interpretes, tùm recentiores conveniunt: In Regnis succedi jure majoratus, imò Regnum ipsum cæterorum majoratum caput esse: Instar omnium Molina¹, ubi hæc habet: Hoc aded verum est, ut securè, & confidenter dici possit, non solum Hispaniarum Regnum verum majoratum esse, imò Regnum ipsum esse caput omnium majoratum, ab eoque cætera primogenia tanquam à capite derivari, & succedendi rationem accipere. Quæ cùm ità sint, quemadmodum in majoratibus regularibus nulla est agnationis ratio, ità & in Regnis.

Iuxta Regni, ac majoratus successio.

Hispaniarum Regnū verus majoratus, & regula cæterorum.

An de Auctorum consensu dubitas? m sexcentos tibi possem congerere: sed libentè abstinero, nè nimius fortè sim. Et si fortè quæris, quid aliàs habitis Regnorum Comitibus definitum fuerit? & quid prudentissimi Reges de eo senserint? paucis respondebo. Non te fugit celeberrima illa sententia undeviginti Virorum

Famina ad Regnū.

C 2

Re-

¹ *de Hisp. primog. lib. 1. c. 2. n. 16. m Cynus in auth. post fratres, C. de legit. hered. Jo: Andr. & Alii in c. dilecti de arbitr. Anchar. conf. 339. col. 3. n. 21. Bald. in l. in multis, ff. de stat. hom. Burgos in proem. ll. Taur. n. 54. & conf. 29. in princ. Tiraquell. de primog. q. 10. Gomez. ad l. 40. Taur. n. 8. Greg. Lopez. l. 2. tit. 15. p. 2. v. la hija mayor.*

Religione; & doctrina præstantium, cum regnaret Rex Aragonum Petrus hujus nominis Quartus, ⁿ qua definitum est, *constare ex Jure Hispanico, fœminas admittendas esse ad Regnorum successionem.*

Ex Regum conventis. Idem quoque tabulis nuptialibus Infantis Beatricis filiæ Regis Ferdinandi Portugalliæ cùm Joanne Castulonensium Rege cautum, quibus, *ut si decessisset Infans sine liberis, quacumque soror superstes succederet, conventum est.* °

Et Regum supremis tabb. Vocatas item fuisse fœminas judicio prudentissimorum Regum, obvia tibi erunt innumera exempla apud historias. Sed cur exterorum Regum exempla petimus, cum domestica suppetant? Redeamus ad Aragonios, & Austriacos, Ferdinandum scilicet Regem Catholicum, Carolum Quintum, & Philippum Secundum, quorum testamenta si inspexeris, nihil est, quod tanti faciant agnationem Germani: quando prudentissimi Reges decessores ad eam nunquam respexerint, cum supremo illorum judicio fœminæ etiam jure majoratus regularis vocatæ sunt: ita Rex Ferdinandus, ut testis est Zurita: *P En el ultimo testamento, como en los pasados dexò por heredera universal, y Successora en los Reynos de la Corona de Aragon, y en los de Naples, y Navarra, &c. a la Reyna D. Juana, y a sus hijos, Nietos, bora fuesen por linea de Varon, ò por hembra, siendo de legitimo ma-*
tri-

*Ferdinandus
diCastib.
li.
ci.*

*n Zurit.annal.lib.8.c.5. o Chronic.Reg.Ferdin.c.140.
p in annalib.Aragon.lib.10.fol.403. vol. 4.*

trimonio, declarando en el testamento lo mismo.

Sed si curiosius efflagitas, num eadem mens, idem animus Carolo Imperatori? numero idem. Animi fortè pendes, quia cum is Augustissimum Caput fuerit Regum Austriacorum, majore suam Gentem studio prosequutus, testamento suo masculos prædilexisse, opinatus es? Tua te decepit opinio. Instituit namque majoratum regularem, & quod magis est, cum ad plures substitutionum gradus progressus fuerit, filias omnes masculis ex Ferdinando descendentibus prætulit. Testamentum integrum transcripsit Sandovalius: ^a *Instituto por heredero, y successor universal en todos los dichos mis Reynos, y Señorias assi de Castilla, como en todos otros mis Reynos, y Señorias de Napoles, Sicilia al Serenissimo Principe D. Phelipe mi muy caro amado hijo primogenito heredero, y despues de los dias del Serenissimo Principe suceda en los dichos mis Reynos, y Señorias al Serenissimo Infante D. Carlos su hijo, y Nieto, y despues de su hijo mayor Varon si lo buviere, y en defecto de varon su hija mayor siendo un solo Sucessor: Et paulò post: Ten caso que el dicho Principe mi hijo D. Phelipe, ni al dicho Infante D. Carlos no quedasse sucesion legitima, nombro por universal heredera, y Sucessora a la Serenissima Infanta D. Maria Reyna de Boemia nuestra hija, y quando acaiciere fuleger la dicha D. Maria sin sucesion legitima, en tal caso ordenamos, y mandamos, que suceda la Serenissima Infanta D. Juana Princesa, de Portugal nuestra*

Caroli V.
Imp.

^a Hist. lib. 120. fol. 830.

Philippi
II. Regis.

stra segunda hija, cujus sequutus est exemplum in suo testamento Philippus Secundus, ut scripsit Thuanus ^a his verbis. *Filio sine liberis decedenti Isabellam filiam, & Isabella sine liberis itidem decedenti Catharinam, ejusque liberos eodem ordine substituit, qui si deficiant Mariam Augustam sororem suam, ejusque liberos ordine substituit, ac deinceps, qui lege, & jure ad successionem vocabitur.*

Plura hic contra hunc commentitium agnationis favorem attexere hominis esset, & otio, & literis abutentis. Age verò & alia, quæ ipsi adduxerint, ut susceptam causam defenderent, expendamus: quæ quidem non solum leviora, sed quæ stomachum tibi faciant invenies. Parce, obsecro, si quid liberius nobis excidit, nec verò id arroganter dictum existimare te velim: nam me continere non potui, cum viderim, semper Germanos ea omnino acquisivisse, quæ nihil ad rem attinerent, Sexus prærogativam obiciunt; simillimum agnationi argumentum; eadem contra nos arma, sed alio nisu contorquent. At multiplex pro Hispaniarum Rege defensio est. Et licet quæ contra agnationem adduximus, pugnent etiam contra sexum; pauca quædam addere non pigeat.

§. I I.

Nihil prodesse sexus prærogativam.

CUM inter masculos præsens contentio sit, sexus prærogativa quid prodest? Hæc Germani bene norunt, sed dissimulant, & ita ad certamen

^a *Historiar. lib. 120. fol. 830.*

men descendunt ; ac si cum fœmina dimicandum esset , illudque nobis persuasum esse velent , quod idem de fœminis , ac de earum descendentes masculis iudicium sit . Sed ab iis cogimur Nos , & cogentibus legibus dissentire . Rationes enim , si quæ sunt , quæ fœminas à Regnorum administratione removerent , non remouent masculum ex ea descendente : fœminæ ratione sexus arcentur , non favore agnationis , quia scilicet ob consilii imbecillitatem ad regendos Populos parùm idoneæ , ob lubricum sexus , & alia id generis vitia Reipublicæ administrandæ ferè impares : nec tibi excidit versiculus ille græcus .

*Fœmina ,
si à Regnis
arcentur ,
sexu , non
iure ar-
centur .*

Γωακὴ δ' ἀρχεῖν ἢ δίδωσιν ποσις .

Natura non dedit imperare fœminis .

Quæ cum in masculo ex fœmina descendente non vigeant , ille proximior , licet cognatus , ab Agnato remotiore non repellitur . Hinc illud est receptum apud Interpretes : in Regnorum successione masculos ex fœminis proximiores ab ulterioribus Agnatis minimè superari . Si Doctores , qui id asserant , fortè requiris , *Molina*^a in promptu est , cuius ejusmodi verba sunt : *Quod aded verum est , ut non solum in majoratibus simplicibus , sed etiam in Regnis , Ducatibus , & Comitibus , Murchionatibus , & Baroniis , in quibus Jure majoratus succeditur , procedat : ad eorum namque successionem semper fœmina , masculo ejusdem lineæ , & gradus deficiente , admittenda erit . Maximam esse Molinæ auctoritatem , Tu , qui in Foro jamdiù versa-*

*Cognatus
proximior
ulteriori
Agnato
potior ad
Regnum .*

tus

^a de primog. lib. 3. c. 4. num. 5.

tus es, benè nosti: sed si curiosiùs alios excus-
 seris, plures invenies, qui cum Molina conve-
 niant, qui dissentiat neminem: Ecce *Pegueram*^a:
De consuetudine enim mulieres, deficientibus
masculis quotidie succedunt in Comitatus, &
aliis dignitatibus, & etiam in Regnis, & ita
in hujusmodi successionebus observari videmus:
adeoque Andreas de Ifernina in tit. de eo, qui
sibi, & hæredibus suis in princ. reprobatur con-
suetudinem, si talis extaret, imò eam corrup-
telam appellat, qua feminae ob remotiores ex-
cluduntur: & ipse plenè dixi in mea repetitio-
ne, ubi inserui plura exempla fæminarum, quæ
in majoratibus, Regiisque dignitatibus Jure pri-
mogenituræ, exclusis masculis remotioribus, suc-
cesserunt. Verba etiam Mierez^b tibi subjiciam,
 alios tantùm indicabo: is hæc habet: *Et pro*
eadem primò pondero, dictas leges 2. tit. 15. &
l. 40. Taur. per quas patet, quod ubi non adest
masculus in eodem gradu, fæmina præfertur
masculo remotiori etiam in successione Regni,
in cujus administratione tam exacta, & constans
gubernatio est necessaria, ut supra dictum est.
 In quam sententiam Doctores^c ferè omnes pe-
 didibus concessere, quos hìc acervatim cumula-
 bimus, nè in re tam clara longiùs abeat ora-
 tio.

Maximè
ubi succe-
ditur ex
proprio ju-
re, & in
Regnis.

Nec novum in jure est, masculos ex fæmi-
 nis descendentes vocari in successionebus, &
 præferri, licèt aliàs eorum mater tanquam fæ-
 mina

a *decis. 115.* b *de majorat. 2. p. qu. 3. n. 206. cum s. qq.*
 c *Grot. conf. 3. n. 73. Paris. conf. 72. n. 25. Gomes in 40.*
Taur. n. 8. Caram. Pbilip. lib. 5. disp. 4. n. 8. & seqq.

mina non præferretur: id enim obtinet in omnibus successionebus, in quibus Jure proprio successores vocantur, non ex Jure matris, quemadmodum in Regnis succeditur. Quæ in dubium revocari non possunt, quando feudum ex fœmina pervenisset: licet enim sua natura Regnum ad Primogenitum masculum semper obveniat; secus tamen est, si à fœminis initium duxerit: *Ancharanus*^a ita respondit: nec ab *Ancharani* sententia cæteri *Doctores* dissentiunt: Audi tamen interea, quæ respondit *Michael Aguirre*^b pro Rege Philippo Secundo, cum pro successione Regni scriberet: *Secundò* (inquit) *Lusitanorum Regnum ad Philippum nostrum pertinere, luce ipsa clariùs constabit animadvertenti, Regnum illud originem trahere à fœmina, nempe à Tyressia Alphonsi filia, quæ nupsit Henrico Lotbaringio, cui Lusitaniam in dotem dedit Alphonsus Pater, quod initio hujus responsi non sine mysterio in facti enarratione animadvertimus: ex hoc enim elicitur in eo Regno non tantum succedere masculos ex masculis descendentes adversus fœminas ex masculis primogenitas, verumetiam masculos ex fœminis descendentes: nam cum dispositio aliqua quacumque sit, trahit originem à fœmina, non tantum accipitur de masculis ex masculis descendentes, verumetiam de masculis ex fœminis descendentes, ut masculi ex primogenita fœmina descendentes excludunt masculos, seu fœminas ex secundogenito masculo descendentes, etiam si masculorum dumtaxat in ea dispositione mentio fuerit, non etiam fœminarum, ut quod originaria causa spe-*

D

Ean-

^a *consil. 339. b in Apol. de succes. Regni Portug. p. 2. n. 36.*

Handa erit. Innumeros : pro hac sententia citat *Soccin. Aretin. Bald. Jaf. Dec. Abb. Bero. Jul. Clar.* & alios . Idem docuere insignes illi viri quotquot scripsere in celebri causa Successionis Portugalliae . Sed de his jam satis .

Desinant itaque tandem aliquando Germani illam popularem decantare agnationem, & tantorum ejusdem Gentis Regum judicio acquiescant . Quicumque enim secus senserit , Regnorum plane naturam assequi non videtur . Tu autem , Vir clarissime , ex iis , quæ tibi adduximus , tecum ipse reputa , quanti agnatio illa, & sexus prerogativa facienda sit . Nobis interea ad alia properandum . Venisse jam tempus, forsan ais , quo de propriis Regis Hispaniarum juribus differamus ? Istiuc ipsum : quod libenti quidem animo exequemur, primum ex historiis, deinde ex legum , & Doctorum placitis, demùm ex lege Politicæ , quæ omnium summa est .

§. III.

Afferitur Jus Regis Hispaniarum historiarum exemplis .

AD historias , quod attinet, si Regni Neapolitani , & Hispaniarum memorias in animum revocemus , facili negotio Provinciam, quam suscepimus , absolvamus . Ex iis enim tria ostenduntur ; Primum feminas , earumque descendentes legitimo Jure semper successisse : Secundum inter hos obtinuisse semper

per proximiores : Tertium cognatos gradu propinquiores vicisse agnatos remotiores .

Principio de Regno Neapolitano antiquissimum extat exemplum antequam in Regni formam redigeretur , quod tradunt Scriptorum ante tempora Normannorum . *Sed longè* (inquit *Tiraquellus* ^a) *ante hæc tempora legimus, Amalasantam Theodorici filiam Patri successisse in Regno Neapolitano, quod inter ceteros scripsit Pandolphus Colletius in hist. Neap. lib. 2. quod accepisse videtur à Procopio .*

Si verò Normannorum memorias excitabo, nemo erit in illius Regni monumentis adedò hospes, quem fugiat, Constantiam successisse . Et licet eorundem Investituræ contractiùs de Regnorum successione loquerentur (nulla enim in illis scæminarum mentio facta est , quemadmodùm posterioribus adum) illius tamen successio jure legitimo delata fuit : ità tùm Historici b testantur, tùm etiam Jurisconsulti . c

Item tres aliæ Reginae, quæ Joanne nomine imperarunt, testes sunt lucupletissimæ, Regnum Neapolitanum jure successionis scæminis, earumque descendentiis scæpè, & scæpiùs obvenisse.

D 2

Quod

a de jure primog. q. 10. n. 3. b Auctoꝝ rerum publicarum tit. 1. n. 1. de reb. Hispan. ibi: jure connubii factum juris Sævici. Balboa de Monarch. Reg. q. 2. n. 84. ibi: Mortuo præd. Gulselmo III. Rege, II. Sicilia, Apulea, & Calabria, Tancredus aliùs vocatus tyrannus, ex eo inquam, quia illa Regna ad eum non pertinebant, quia erat viva Constantia supradicti filia legitima Gulielmi ultimi Regis dictorum Regnorum, cui pertinebant de jure. c Menoch. conf. 65. n. 58.

*In Regna
Hispanica
Femina,
earumque
descenden-
tes admis-
si.*

*Appetit-
fina Arni-
sæi autho-
ritas raci-
tatur.*

Quod autem attinet ad Hispanias, nihil frequentius obviam tibi erit, quam successio feminarum, sive historicos legeris, sive Jurisconsultos. Auctores tibi adducere possem oppido plures, Garibay, ^a Caramuelem, Balbam, Coppinum: Sed unum præ cæteris Arniseum tibi ob oculos ponam: rem enim omnem dilucidè narrat, & paucis complectitur: Hæc is habet: ^b *Gothi in Hispania utrum per electionem sibi Reges constituerint; dubitat Jo: Lup. de obten. Reg. Navar. §. 10 p. 6. Nos tamen paulò ante sect. 8. antè Pelagium nullam certam successionem illic invaluisse demonstravimus. Ut primum verò Pelagius scepra suscepit, transmisit ea ad Ormismidam filiam, cum Favilla filius unicus ab Ursa in venatione occisus, & laniatus esset: ejus posteritas successit usque ad Veremundum Tertium, quem cum Ferdinandus sororius interimeret, iterum in feminam transtulit Regnum Legionis, cum idem Castellam accepisset Jure matris, Gundisalvi Comitis Castellæ hæredis. Paulò post cum Ferdinandi filii moreretur sine masculis hæredibus, Alphonsi filia Urraca Regnum utrumque tam Castellæ, quam Legionis obtinuit: idque in Comitum Barcinonensium familiam per nuptias cum Raymundo Berengario initas, transmisit. Ab Alphoso Nonno Henrico Primo filio immatura morte præcepto, transit iterum Regnum Castellæ per Berengariam filiam ad Alphonsum Regem Legionis, inque ejus stirpe propagatū fuit usque ad Henricū Quartum,*

^a lib. 29. c. 1. & lib. 12. c. 42.

^b de jur. Majest. tom. 1. lib. 2. cap. 2. sect. 12. ex n. 8.

tum, qui cum non relinqueret, nisi unicam filiam, ea remota, quod supposititia crederetur; cum prima Henrici uxor propter impotentiam Viri divorcium fecisset, successit soror Isabella, cujus beneficio Ferdinandus Catholicus maritus utrumque Regnum acquisivit, ceterisque adjectum Joannæ filiae majori natu reliquit, quæ cum nuberet Philippo, Maximiliani Primi filio, universam Hispaniam transfudit in Domum Austriacam. Omnia enim Hispaniarum Regna cadunt in manus foeminarum, ut de Regno Castellæ nominatim statutum legitur. p.2. t.15. l.2. p.3. t.18. l.2. Burg. de Paz in proem. ll. Tauri num 42. & seqq., ad cujus imitationem omnes in Hispania majoratus constitui, & deferri, rectè notat, & probat Lud. Molin. de primog. l.2. c.2. & 3. Nam in Regno Aragoniæ Raymiro Secundo successit Petronella filia cum Raymundo Berengario marito: Petro Quarto Ceremonioso Leonora filia cum Joanne Rege Castellano, cujus abneptis fuit Joana, cujus nuptiis diximus Aragoniam devolutam fuisse in potestatem familiae Austriacæ.

At non Hispaniæ solùm, & Regnum Neapolis, sed nullus est in Orbe locus, qui Regnantes foeminas non viderit. Illas vidit Asia, vidit Ægyptus, & universus ferè Oriens sæpè illis obtemperavit. Nulla tam barbara Natio, quæ non admiserit: admiserunt Germani, Belgæ, Pannoni, Brittanni, Bohemi, & omnes ferè Nationes præter Gallos. Non adeò te obliviosum existimabo, ut illud exciderit Lucani: ^c

Omnes
ferè Orbis
Regiæ Fe-
minis re-
gnantes
quandoq;
senserunt.

Fæ-

*Fomina niliaco nullo discrimine sexus
Reginam scit ferre Pharos.
Nec item illud Claudiani: d*

*Medis, I: vibusque Sabais.
Imperat hic sexus, Reginarumque sub armis
Barbaria pars magna jacet.*

Sed quid ego latius vetera conquiram, & in re omnibus perspicua diutius immorer? Aggrediar secundam hujus capituli partem, semper scilicet proximiores successisse. Et quantum ex annalibus colligere licuit, hunc semper inter Normannos succedendi ordinem servatum invenimus, Nam Roberto Guiscardo successit Rogerius filius, Rogerio Gulielmus, Gulielmo alter ille Rogerius, qui Regis nomen, & dignitatem ab Anacleto Antipapa obtinuit, quod postea Innocentius Summus Pontifex confirmavit, cujus successio ad Gulielmos, quorum alter bonus, alter malus appellati sunt, non interrupto unquam ordine pervenit. e Cùm autem Normanni defecerint, & Constantiæ jure ad Suevos Regnum obvenit, juxtà gradus proximitatem Regni successio delata

Proximiores in Regnū Neap. potiores hæredes.

Probatur exemplis.

d *lib. 1. ad Eutropium. e Mich. Ricc. de Reg. Sicil. & Neap. lib. 1. Platina in vita Nicolai Secundi, Frecc. 1. tit. de antiqu. stat. Reg. Besold. de Reg. Sicil. & Neap. tit. de Comit. & Duc. Norm. c. 4. Colennuc. hist. Neap. lib. 3. Volaterran. lib. 6. com. c. Sicil. hist. fol. 74. Baron. ann. C. 1112. Spondan. in Pontif. Honor. II. ann. 1127. num. 1. Fazell. Angel. Blond. & alii in hist. Reg. Sicil.*

delata est. ^f Idem post Corradinum, in linea Caroli Regis Andegavensis religiosè custoditum est: & quod demum à Serenissimis Aragoniis ad hæc usque tempora, dubitatum non est. ^h

At si majorem probationem pro gradu prærogativa desideras, nulla sanè major adduci unquam poterit, quàm quæ deducitur ex quæstione inter Patruum, & Nepotem. Hæc enim una ratio pro Patruo faciebat, contra filium fratris, ut docuit *Jurisconsultus*, ⁱ qui distinguens inter successionem Nepotis ex fratre ad hæreditatem Patruum, & Nepotis ex filio ad hæreditatem Avi, hæc habet: *Si quis defunctus erit, si sit frater, ac alterius fratris filius, sicuti ex superioribus intelligitur frater potior est, quia gradu præcedit: Sed alia fuit Juris interpretatio inter suos hæredes: Quæ gradus propinquitatis tanti fuit in Patruo, ut licèt fratris filius beneficio repræsentationis vocaretur, ac proindè eodem gradu cum Patruo concurrere*

Confirmatur ratio-
ne.

v de-

- ^f Bzov. lib. 13. ann. c. 1199. Mazzell. hist. Reg. Neap. in vita Federic. II. Sigon. de Regn. Ital. lib. 17. in fin. & lib. 19. fol. 81. Pineda lib. 16. c. 5. Volaterr. lib. 6. c. 5. de Sicil. hist. fol. 75. Platin. in vita Innoc. IV. Raynal. ann. 1225. Besold. ann. C. 1265.
- ^g Volaterr. lib. 2. c. de Sicil. hist. post fol. 76. Zurita in annalib. Aragon. lib. 13. c. 15. 16. & seq. & lib. 14. c. 12. Valdes. de dignit. c. 17. fol. 135 nu. 3. Cuvleval. hist. Sicil. fol. 76. Colennucc. lib. 1. fol. 161. Bzov. tom. 15. ann. 1426. c. 8. Raynald. ann. 1458. & in vita Alexandri Sexti. h. Volaterr. lib. 6. dist. c. de Sicil. hist. fol. 65. col. 2. Raynald. ann. C. 1251. in Pontif. Clem. IV. Colennucc. lib. 5. Giaccon. tom. 2 col. 27. Besold. ann. C. 1386. i Cujus tit. 6. apud Rufinum §. de agnatis.

*Stabilitur
re judica-
ta.*

vide etur, superatus tamen est nepos. Hæc de Regno Neapolitano controversia excitata est, cum Carolus Secundus ab humanis excessisset, & Robertus filius tertio-genitus, & Rex Hungariæ ex Carolo fratre primogenito nepos ad ejus successionem concurrerent, responsis Prudentum, & Pontificia pronuntiatione Robertus Regnum obtinuit: quam sententiam laudavit *Cynus*^a. Et licet *Baldus*^b aliquando illam oscitantè damnaverit, rem verò seriùs reputando, suam sententiam retractavit^c. Sed quicquid *Baldus* sibi varius varia senserit, sententiam pro Rege Roberto latam communiter *Doctores*^d probarunt.

*Propior
gradu,
prior in
Regni jure
apud His-
panos.*

Idem etiam exemplum Hispanis accidit, quod Neapoli in successione Regis Roberti. Cum enim ob mortem Regis Alphonsi Noni, inter Sancium secundogenitum, & Alphonsum ex fratre Primogenito Nepotem de Regno contentio esset, judicio Regis Galliarum, & Regis Britanniæ Sancio Regi successionem delatam accepimus.^e

Hactenùs, nisi fallor, in Hispaniis æquo Jure, ac Neapoli, & feminas successisse, & gradu proximiores, ostendi.

Illud

^a in l. viva matre de bonis matern.

^b in l. liberti, libertaque, Cod. de oper. libert.

^c in l. cum Antiquioribus, C. de jur. deliber.

^d Ganaver. conf. 5. num. 76. Larath. Theat. Feud. par. 9. dilucid. 37. n. 46. & 47. Christin. dccif. 41. n. 37. & 38. lib. 6. Thesaur. q. 35. n. 34. Caren. resol. 5. n. 7. Gam. dec. 307. n. 24.

^e Marian. lib. 12. Histor. cap. 9. ad fin. & lib. 14. cap. 8. fol. 686. Vrsin. de success. feud. par. 1. q. 5. art. 1. n. 13.

Illud superest, quidnam tum fuerit, si qua inter Agnatos, & fœminas contentio incidere? ^{Cognatue propin-} Quid? Fœmina remotiorem Agnatum semper ^{quior ar-} superavit. Præclarissima hujus successionis exem- ^{et a Regni} pla Regnorum historiæ nobis suppetunt. Deces- ^{successione} sit Robertus, nullis liberis masculis superstiti- ^{agnatum} bus, sed tantum ex filio præmortuo tribus fi- ^{remotio-} liabus, inter quas Joanna primo loco nata erat.

Cumque de successionem Regni disceptatum fuisset inter Joannam, & Agnatos descendentes ex Rege Carolo Secundo, Joanna Regnum obtinuit, ut omnes ferè ejus temporis Historici, & nostri Jurisconsulti tradiderunt, & quotquot Regni Neapolitani extant monumenta, testantur. Verum cum ea illius temporis schisma sequuta fuerit, Clemētis Septimi Antipapæ partibus adhærens, Pontificia auctoritate Regno exturbata est.^a

De Hispaniis idem dicendum, in quibus & fœminis patuit successio, quæ, modo proximiores fuerint, remotiores etiam Agnatos repulerunt. Licet enim qui Gothorum tempore Reges extiterint, ii non Jure successionis, sed Populorum suffragiis crearentur: ^b id tamen us-

E que

^a Frecc. de antiquit. stat. Reg. lib. de subfeudis.

^b Concil. Toletan. 5. can. 2. ita conclusum legitur: Si quis ad Regiæ Majestatis ambit pervenire fastigia, quem nec electio omnium profit, nec Gothica Gentis nobilitas ad hunc apicem trahit, sit consortio Catholicorum privatus, & Divino anathemate condemnatus. Idem Conc. Tolet. can. ult. Defuncto in pace Principe, Primates totius Gentis cum Sacerdotibus successorē Regni cons. com. constituant, ut dum unitatis, cōcordiæ, à nobis retinetur, nullus Patriæ Gentis dissidium per vim, atque metum moliantur. Idē repetit Conc. Tolet. 8. ubi de elect. Elviri agitur.

usque ad Regem Pelagium invaluit, post quem omnia Hispaniarum Regna nunquam foeminas rejecerunt. Quod si ex vetustissimis Hispanorum annalibus exempla tibi vellem exponere, morosum id nimis esset, & molestum. Sat tibi erit, Vir clarissime, si praecunetis unum oculis tuis subiiciam. Definienda enim cum esset controversia de Regni Aragoniae successione, antequam Rex Martinus discederet, & quamvis ad eam concurrerent Agnati cum Cognatis; atamen Ferdinando per foeminam eidem Martino conjuncto, & gradu proximiori, Regnum ipsius Martini judicio delatum est; cujus haec sunt verba ab ipso Mariana^a transcripta: *Rex eleganter inquit, de tribus cum disputandum sit, plura adiungi de illis possent: sed est quartus, nisi me animus fallit, quem vos infecti partibus videre non potuistis, Ferdinandus Castella Regis Patruus e Leonora natus sorore nostra Germana, in quo Sibiliae filia est potior, Villenae Marchio, Urgelitanusque procul a nobis remoti sunt. Idem de Ludovico judicium esto: sororis filius fratris nepote propinquior est, arctiorique conjunctus gradu: unus omnibus praefertur, oportet: exemplo res aperienda est: Sicut intercisae fontis vena, atque alia derivata, rivis priores omnes, quibus antea deducebatur, exarescunt, neque aqua recurrit in Canalem pristinum, nisi irrigatis, completisque omnibus posterioribus, aut rivis, aut areis; ita progenies ejus, quem semel a successione contigit dimoveri, excludatur, necesse est in perpetuum, neque adeat hereditatem,*

*Inducitur
exemplum
de Regno
Aragoniae*

*Ex Basilica
Mariana
memoria.*

^a de reb. Hispan. lib. 19. c. 20.

tem, nisi sublata alterius successoris progenie. Nam cum res sint in Jure, atque mancipio ultimi Possessoris, non autem superiorum, quorum Jus est in alios transfusum, ut quisque ei maxime conjunctus erit, ita optimo Jure nitetur, sibi que Jus succedendi vindicabit. Erratis ergo, cum Priores Reges Petrum, Alphonsum, Joannem consideratis, indeque quasi è latere successionis Jura deducitis, me prætermissis, cui nemo è Leonora Sorore propinquior sanguine est, ipsa omnibus, & secundum eam ejus Proles, Ferdinandus, cui in dubia causa favere æquum tamen esset, omnium opinio Regi futuro blanditur, sua cuique spes, & votis nostris favemus; sed id tamen specimen virtutum dedit, ut justus, & moderatus principis in eo indolem esse appareat: Hæc est nostra sententia, hoc judicium; utinam tam felix, quam Reipublicæ, & vobis omnibus salutare. De faminis disputare non est necesse, cum inter mares lis omnis sit, non unde sint geniti, sed quo gradu nos ipsi attingant, considerandos puto.

Plæclarissimus sanè locus, quo uno omnis controversia tolli videtur. At res adedò certa est, ut in ea Scriptores ferè omnes quoque conveniant. Ità apud Castulonenses receptum fuit, ità apud Aragonios, demùm apud Lusitanos.

Notum omnibus est, ut antiquiora omittam, tot, tantaque felicissima Regna pulcherrimum Monarchiæ corpus composuisse, & ex fœmina ad Augustissimos Austriacos pervenisse. Nec me continere possum, quin obiter, & sanè cum stomacho improbem inter alia illud

*Austriaci
suo ipso-
rum præ-
judiciobas
successionè
secundum
cognatos
jam olim
adjudica-
runt cum*

*per femi-
nam Re-
gnis His-
panicis po-
siti sunt.*

*Id ius ex
usu natio-
num de-
scendere: ut
in Regno-
rū succes-
sione gra-
dus pr-
rogativa
prepollent.*

*Accom-
modatissi-
mus Cur-
tii locus
probat.*

*Exempla
de Persis,
Parthis,
Lacedæ-
moniiis,
Macedo-
nibus, &
Athenien-
sibus con-
firmant.*

præcipuè, quod cum hæc Regna, de quorum
successione contendimus, fœminea sint, non
æquum faciant Augustissimorum Austriacorum
Defensores, qui eisdem fœminarum descenden-
tes conentur avertere: ut cum de Regni Ara-
goniæ Successione scriberet, rectè ad rem no-
stram notavit *Ancharanus*.

Sed eandem sententiam alijs successio-
num exemplis confirmemus, nec ab Historicis rece-
damus, quorum siye antiquos pervolutaveris,
siyè recentiores, gradus propinquitatem inter
Contententes potio-rem extitisse, usquequaque
invenies, tacito quodam Gentium usu.

Inter antiquos occurrit illud *Curtii*,^a ubi
cum de successione Alexandri ageretur: *Arideus*
(inquit) *Philippo Genitus Alexandri paulò an-
te Regis fratri sacrarum ceremoniarum consors,
modo nunc solus heres præteritur à vobis, quo
merito suo? quidvè fecit? cur etiam Gentium
communi Jure fraudetur? Si Alexandro similem
queritis, nunquam invenietis, si proximum,
hic solus est.*

Occurrunt etiam quæ de Persis scripta
sunt, imperasse scilicet Reges, quibus suc-
cederent liberi, & his deficientibus cognati
proximiores,^b quod in Imperio Parthorum
etiam servatum: ^c nec alium invaluisse morem
inter Lacedæmonios, Macedones, & Athe-
nienses, testantur Scriptores ^d. Ut autem re-
liqua

^a lib. 10. hist. c. 5. ^b Strabo. lib. 15. *Constantin. Manaf.*
in annal. Procop. de bell. Partic. ^c Joseph lib. 8. *antiq.*
c. 3. ^d Petr. Greg. *de Republ. lib. 7. c. 4. n. 3. usus*
testimoni Laertii Thncydidis, & Justin.

liqua præteream, quæ ex tam antiquis petita temporibus cumulare possem, nè longius sine operæ pretio progrediar: ad recentiorum temporum historias properabo, & ex his quædam feligam, quæ Patrum nostrorum memoria gesta sunt: verùm si antiquiora exempla tibi arideant, te ad *Bodinum, Othomanum, & Cujacium* rejiciam.

In Regno Lusitaniæ Ludovicus secundogenitus Didacum filium fratris Primogeniti superavit. ^a In Ducatu Sabaudiæ, ^b & in Ducatu Mediolanensi ^c Patruus Nepotem vicit. Sed quid nobis aliis opus est? insignia quædam exempla affert *Cujacius*, ^d quæ magis te in hac sententia confirmabunt. Is cum de hac quæstione scriberet, sententiam non solum pro Patruo magis Juri consentaneam censuit, verùm etiam in aliis gradibus nullam adesse quæstionem asseruit: cumque pro Nepote duo exempla adduxisset, in hæc verba sapientissimus vir prorupit: *Sed utraque successio tristes eventus habuit: nam & Richardus Regno expulsus est, & Carolus Belensis post adjudicationem dicti Ducatus bello superatus est, & occisus. Injusta aded censuit, quæ his duobus casibus gesta fuere, ut digna illa existimaverit, quæ Deo vindice punirentur. Urget igitur gradus prærogativa in successibus Regnorum, quæ pro Patruo vicit sæpè Nepotem. Sed si aliqua inter Patruum, & Nepotem oriri poterat disceptatio, ex vi nimirum representationis in*

In Regno Lusitaniæ, in Sabaudiæ, & Mediolanensi Ducatu exempla recentiora urgent.

^a Dec. conf. 445. ^b Thesaur. lib. 1. q. 134. ^c Coppin. de Reg. dem. tit. 11. n. 12. ^d Cujac. consul. inter Patruum, & Nepotem, de qua in lib. 2. tit. 11. de feud.

*Successionibus Collateralium ultra fratrum filio.
nulla erit quaestio.*

*Præcla-
rum de
Regno Lu-
sitania.*

*Exemplū
pro gradus
proximi-
tate con-
tra linea
prærogati-
vam.*

Celeberrimum etiam aliud exemplum tibi præbet controversia, quam pro successione Lusitanæ agitatum fuisse testantur innumeri ferè Scriptores tam Historici, quàm Legum Professores: Emanuel Portugallia Rex quatuor habuit filios, Joannem, Henricum, Ludovicum, Edoardum, duas item fœminas Isabellam, & Beatricem. Cumque ultimus Rex sine liberis decessisset, quaestio orta fuit inter descendentes ex fœminis Philippum Hispaniarum Regem filium Isabellæ, & Ducem Sabaudia filium Beatricis. Alia itè quaestio inter Ranutium Pharnesium, & Ducissam Bragantia descendentes ex Edoardo. Rex Philippus ex filia Primogenita Nepos masculus vincebat omnes contendentes, Ranutium masculum descendente ex Edoardo, gradus proximitate, Ducissam Bragantia sexu, Ducem Sabaudia ætate: & licet Ranutius prærogativa lineæ pugnaret, quia de collateralis successione ultra fratrum filios agebatur, lineæ Privilegium, quod ex beneficio repræsentationis inducitur, locum habere non potuit. Hæc summa contentionis fuit, quam ita gravissimus Auctor^a expressit: *Repræsentationis beneficium urgebatur à Brigantino, & Ranutio, qui Ranutius eandem rationem postea contra Catharinam Materteram respicebat ipse, ex grandiore natu, Edoardi filia natus.*

*Pro Phi-
lippo V.
stare, &
gradus, &
linea be-
neficia.*

Illa tantum discriminis ratio inter utramque controversiam reddi poterat, quod illa inter

^a *Tbuanus hist. lib. 69.*

ter lineæ prærogativam , & gradus proximitatem versabatur: in nostra autem specie & lineæ favor , & gradus beneficium pugnant acerrimè contra Germanos . Vicit omnium Academiarum voto Philippus II. proximitate gradus , ut testatur *Besoldus* ^a his verbis: *Henrico jure merito successit Philippus , Parmensem enim propinquitatem vincebat , nec is , ut & Bragantia Ducissu , Edoardum poterat representare .*

Scripsere pro Philippo II. insignes quotquot ^{Cujacius bonoris causa nominatus.} erant illius Seculi Jurisconsulti . ^b At unum omittere fraus esset , *Cujacium* , ^c qui in eadem specie consultus , respondit . *Si legibus , aut moribus Regni , de quo agitur , etiam post mares fæminis , & cognatis , qui per fæminas conjunguntur , nec idem nomen , eundem familiam , easdem imagines , eademve insignia habent , patet aditus ad successionem Regni: filio sororis , qui est tertio gradu potius , quam Nepoti fratris ex filia , qui sequentem gradum occupat , deferri succes-*

Sed jam multa hac de re verba fecisse videor: ad alia transeamus ,

S.III.

^a lib. 1. *Monopol. de Reg. success. thes. 9. & 10.* ^b *Molin. cujus responsi reliquias tanquam naufragii tabulas collegit Cevallos , Raud. Riber. Moles , Lanar. Aguirre , aliisque innumeri , quos omittimus .* ^c *loc. supracit.*

*Afferimus legum auctoritate , &
Auctorum testimoniis .*

Sed ab exemplis ad Jura descendamus, quod paucis expedire facillimum . Jus, quod sententiam Austriacorum defenderet , frustra eris diligens, si apud Auctores quæstiveris . Nulla tam ferrea Natio, quæ proximiores non prædilexerit . Et verò si antiquas Romanorum leges per-volutaveris à temporibus 12. tabul. ad extrema Imperatorum tempora , quid aliud semper invenies, quam illud vulgatissimum propiores gradu, quo jure propiores, eo & potiores . Cum solis agnatis per *legem decemviralem* ad hæreditates patebat aditus : *Proximus agnatus familiam habeto* . Cum *Prætor* naturali æquitate motus sanguinis jura agnovit : *Proximo Cognato bonorum possessionem dabo* . Ubi *lex Voconia* in familiarum perennitatem rogata est : *Post consanguineos Agnatus mas propior hæres esto* . Ut tandem *Justinianus* in successionebus naturæ simplicitatem amplexus est , omni cognationis, & sexus differentia sublata : *Necessario proximiori, sive à mare sit, sive à femina, sive mas sit, sive femina, legitima successio deferatur* .

Per Longobardorum de feudis consuetudines .

Nec ulla apud Barbaros tam absurda lex, quæ contrarium statuerit : si ad consuetudines illas Longobardorum adverteris, quæ in feudis, quorum natura vicina Regnis, legis loco habitæ sunt; nihil frequentius occurrit, quàm proximioribus

bus feudorum successiones deferri^a :

Si Jus Pontificium attendas, satis Idem *Ex Jure Pontificia* evincunt duæ illæ decretales epistolæ, quarum altera ad Regem Pannoniæ scripta est, altera ad Lusitanæ Regem. ^b

Sed si leges prætereà, & consuetudines Hispaniarum, & Regni Neapolis Investituras inspexeris, eodem jure propinquieribus successio defertur. Ubi primùm enim Reges publico Populorum commodo instituti sunt, leges quasdam Regias sanxere, quarum immutabili jure Regna regerentur, quas recepto apud cunctas ferè Gentes vocabulo, *fundamentales* appellarunt, quemadmodùm in Gallia *lex Salica*, in Lusitania *lex mentalis*, ^c in Hispaniis *lex illa Pelagii*. Hæ namque illæ leges ^d sunt, quibus Respublicæ Reges sibi constituerunt.

En legem Hispaniarum: *E aun mandaron, que el hijo mayor muriesse antes, que heredasse, si dexasse hijo, que huviesse de su muger legitima, ò aquel, ò aquella lo huviesse, e no otro ninguno, pero si todos estos faleciesen, deve heredar el Reyno el mas propinquo pariente, que huviesse.* *Ex lege Regia Hispaniarum.*

En investituras Regni Neapolis, quæ pro legibus fundamentalibus habitæ sunt, quarum antiquiorem non reperi, nisi illam Regis Caroli Andegavensis, nam cæteræ prædecessorum *Ex lege Investitura Regni Neap.*

F Re-

^a c. 1. §. Titius, ibi proximior Agnatus: si de feud. defunct. fuerit contr. c. 1. de success. feud. b c. licet de voto. c. grandi de supplend. neglig. Prælat. in 6. c Carpzov. ad leges Germaniæ. d l. 2. §. novis, ff. de arigin. jur. ibi: constituto Principe, l. 1. de constit. Princip. Duaren. lib. 2. c. 19.

Regum adeò breves, & mutilæ sunt; ut intellectu juris potiùs, quàm expressis verbis Regni successionem definiant. hæc habet illa Clementis Quarti Pontificis pro masculis, & fœminis ^a: *Item si aliquem Regem Siciliae, vel Reginam sine prole legitima sui corporis mori contigerit, in futurum succedant iisdem servatis gradibus.* Quod expressè cautum fuit in investitura Regi Ferdinando concessa à Summo Pontifice Julio Secundo, cujus hæc sunt verba: ^b *Descendentes autem ex ipso Ferdinando Rege, aut suis hæredibus, & successoribus præfatis maribus, & fœminæ in eodem Regno Siciliae, & Hierusalem succedant, ita tamen, quod masculi fœminis, & natu majores minoribus in eodem gradu præferantur, & sic exindè in omnibus successionebus observetur. Volumus tamen filium, vel filiam filii, vel filia majoris etiam in vita Patris, & Matris præmortui, aut præmortuæ in successione prædicta semper Patruo, vel Amitæ, aut Matertera, aliis transverfalibus præferri.*

*Concessio
Carolo An.
degenensi.*

*Ferdinando
Catholico.*

*Carolo V.
cæterisque
Regibus
Hispaniarum.*

Eadem extat formula in reliquis aliis investituris post Ferdinandum a Carolo Quinto cæteris Regibus concessis ^c. Nulla igitur, opinor, justa dubitatio tibi supererit, cùm illud antè oculos tibi proposueris, pro Rege Hispaniarum pugnare leges fundamentales, pugnare item apertissima verba Investituræ.

Si de Doctorum consensu fortè dubitaveris, vereor, ne statim te dubitasse pœniteat: fil-

*Communis
Auctorum*

^a apud Baron. an. 1159. Besold. de Reg. Sicil. ann. 1159. Mazzel. in vita Federici II. ^b San. monte in hist. Regni Neap. ^c quem refert Marta de juris d. c. 25. n. 28. lib. 1,

silvescentibus DD. auctoritatibus præsentem Epistolam infarcire, instituti nostri ratio non fuit: præterquamquod sordebunt tibi in politieribus litteris semper versato *Oldrad.* ^a, & alii, quos si omnes adduxerimus, deficeret sanè dies. Verùm inter tot, tantosque Auctores aliqua doctissimorum hominum testimonia, quorum auctoritas plurimùm apud te valere, scio, non omittam. *Thomas Obbes* ^b doctissimus ille Anglus, cum de Regum successione verba faceret, hæc habet: *Qua ratione succeditur ad Imperium, eadem quoque succeditur ad Jus successionis.* Æquiparat doctissimus ille vir privatorum successiones cum successione Regni, itaut utrobique proximitas gradus spectanda sit. Idem etiam docuit *Puffendorf* ^c. *Quid si autem (inquit) in hujusmodi Regnis Rex sine prole sit, fratres, aut sorores succedant, & his deficientibus, prout quisque defunctum proximè attingit, salva tamen sexus, & ætatis prerogativa.*

Egregie recitantur Obbesius.

*Puffendor-
fius.*

Sed audi illos duos insignes viros *Hugonem* scilicet *Grotium* ^d, & *Jacobum Cujacium*: ille in tract. de jure belli, hæc habet: *Itaut hoc ipsum Jus in posteros ex primo Rege venientes*

Hugo Grotius.

F 2

ne-

^a *Oldrad. Bald. Innoc. Archidiacon. Alex. Jo. Monac. in c. grandi de supplen. neglig. Prælat. in 6. Panorm. in c. intellectu de jur. jurand. Coppin. de dem. Franc. lib. 2. tit. 10. Borrell. de præstant. Reg. Catt. c. 46. & 57. Cyriet. de primog. lib. 2. q. 8 n. 4. Gulielm. de Monferr. de success. Reg. par. 1. n. 35. & 36. Aguirre in Apolog. success. Regn. Portugall.*

^b *Obbes de jure c. 9. §. 19.*

^c *Puffendor. de jur. natur. lib. 7 §. 11. c. 1.*

^d *Grot. de jur. belli t. 7. lib. 2.*

necessariò transeat; sed ordine certo, ut primum vocentur liberi ultimi Possessoris primi gradus, tam qui vivunt, quàm qui mortui sunt; tam verò inter vivos, & mortuos ratio habeatur sexus primum, deinde atatis; mortuorum autem Jus si prævaleat, transeat ad eos, qui ab ipsis descendunt, pari rursus inter pares prærogativa sexus, ac deinceps atatis, salvaque semper transmissione vivorum in mortuos; si liberi desint, venitur ad alios, qui proximi sint.

Jacobus
Cujacius.

En Iacob. Cujacius ^a de Regno Portugalliæ respondens, ita paucis rem absolvit: *Hujus responsi tria sunt capita, quorum priore nihil certius, quia cum proximitatis jure eos, qui proprio nomine cognati appellantur, quales Henrico Regi sunt filius sororis, & nepos fratris ex filio ad successionem vocari constet, & Henrico, de cujus successione queritur, gradu proximior sit, quàm nepos fratris ex filia, consequens est in successione ejus huic illum præferri.*

S. V.

*Potentissimum Regem Hispaniarum justum
esse successorem lege Regni,
& Politia.*

VIdimus hæcenus, quantùm extremum illud defuncti Hispaniarum Regis iudicium legibus fuerit consentaneum, quàm justa fuerit hæc Regis designatio: Sed si qui fortè tot legibus, tot exemplis, & tot Auctorum consensu,

^a Cujac. consul. unic. post tom. 4. ad divers. tit. pandict.

sensui non acquieverint, sciant, aliam superesse legem, cui frementes, frendentesque acquiescant, necesse erit, *legem scilicet Politia*, *Legi Politia reliqua cuncta ancillantur.* quæ tanquam omnium Regnorum Domina pleno arbitrio, si non arriserit legitimus successor, ita illi successionem adimit, ut omnes alias leges vel superet, vel aspernetur. Ubi verò paulum illa inclinaverit, successorem cæteroqui non legitimum vocat, invitat, rapit. Hæc illa est excessa, & ultima Regum ratio, commune Reipublicæ bonum, & illa omnium potissima utilitatis publicæ causa, quæ tantum in omni controversia valet, ut ejus causa omnia præter Juris ordinem, & contra Juris communis regulas permittantur, quæ alias non licerent. *Multa autem*, inquit, *Jurisconsultus a Jure civili contra rationem disputandi pro utilitate communi recepta esse*, innumerabilibus rebus probari potest: quinimmo illud apud Interpretes *b* receptum est: quod omnes liceat abrogare leges, ubi publicæ causæ ratio urgeat: omnia Principi licent, ut

Clavum redum teneat, navimque gubernet. c

Quæ cum ita se habeant in privatis controversiis, in Regnorum successione magis obtinent: in his enim salus Populi suprema lex est, & quæ, ut ait Plutarchus: *Οὐκ ἐν βιβλιοῖς ἐστὶ γεγραμμένους, οὐκ δὲ τῶν ἐξυλοῖς ἀλλὰ ἔμφυχος ὢν ἑαυτῷ λόγος ἀεὶ συνοικῶν καὶ ἀσφαλείων, καὶ μηδὲ ποτὲ ἴσχυειν*

Salus populi regina legum.

- a* l. si ita vulneratus, ff. ad l. Aquil. & est comm. opinio.
b c. Abbate, §. fin. vers. præsertim de re judic. lib. 6. Alex. in l. 1. n. 4. ff. sol. matr. n. 88. Aicioti n. 49. Bero. conf. 10. n. 48. Gaill. lib. 2. b. serv. lib. 6. c. 9. n. 23. c. Virgilius.

ἢ ἡμῶν ἐὼν ἐρημῶν κἀνεμῶνας, non in libris scripta, nec incisa tabulis, sed animæ est insita, semper cum ea vivit, nec unquam animam absque sui custodia, curaque relinquit. Non aliæ servandæ

Dominans Baldi auctoritas.

leges sunt in hujusmodi controversiis, nisi quas vel Regni necessitas, vel Populi felicitas extorserit. Propterea rectè *Baldum*^a sensitse, arbitramur, posse Regem ob causam publicam præterire Primogenitum, & alios successores legitimos, aliosque vocare, quos publicus Populi favor admiserit.

Exempla ubi utilitas Regni adjudicavit Regni successiones.

Præclara hujus rei è sacris litteris exempla peti possunt, quorum alterum est Davidis Regis Regum omnium prudentissimi, qui filio natu majori Salomonem prætulit juniorem. Alterum Roboami, qui Abiam omnium filiorum minimum Regno præposuit. Illud enim in Regnis rectum, & verum est, quod necessarium: & ille bonus erit Princeps, qui de Regno ita disponit, ut potiùs Reipublicæ commodis prospiciat, quam ut suorum successorum juribus consulat, nam ut inquit *Paulus*^b Jurisconsultus: *Salutem Reipublicæ tueri nulli magis convenit, quàm Principi.* Notum illud *Taciti*^c sub Drusi filiorum exemplo ad Principes: *Ita nati estis*

^a *Bald. in aut. hoc amplius, C. d. fideicom. Rojas de incompatib. p. 6. n. 2. 4. & 5. Rand. in tract. de Princip. cons. 12. Aretin. in c. duobus col. 2. ff. de vulg. Gasp. Valasc. in repetit. l. Imperialem col. 24. vers. & Reges, & col. 64. ff. de jurisd. omn. Jud. Palat. Rub. in repetit. c. per vestras, §. 26. col. 3. n. 9. & post Corseot. Jaf. & alios Tiraquell. qu. 21. n. 11. de primog. b Paul. in l. nam salutem de offic. Præfect. vigil. c lib. 4. c. 8.*

estis, ut bona, malaque vestra ad Rempublicam pertineant: Ita Alexander Magnus interrogatus, quem sibi successorem vellet? nec de Aridæo fratre, nec de Roxane prægnante, nec de Hercule filio mentionem ullam fecit, sed illum, iussit, & respondit, esse successurum, qui fuerit dignior.^a

Pyrrhus cum plures habuerit filios, illum sibi, iussit, hæredem esse, qui gladium haberit acutiorem.^b

Antoninus Philosophus noluit sibi esse hæredem Commodum filium, quod indignum præferret, propterea animus illi erat substituendi meliorem.

Et ut antiqua relinquam, non erravit fortè *Baldus*,^c cum suspicaretur, ita pro Rege Roberto pronunciatum, quia utilius id Reipublicæ fore existimatum fuit. Quod idem de Rege Ferdinando in successione Martini Aragoniæ Regis, testantur Auctores.

Qui utilis Regno Princeps, is iustus.

Age modò videamus, num fuisset è Republica alium creare Regem, & nùm benè non modo rebus Hispanicis, verumetiam universo Christianorum Orbi consultum fuerit.

Aderant in conspectu omnia, quæ inter Hispaniarum Proceres pro publico bono disceptata jamdiù fuere, cum pacem inter Gallos, & Hispanos pacifcerentur. Itaque ante oculos

ver-

^a *Iustin. lib. 15.* ^b *Plutarch. in Pyrrho.*

^c *Bald. in l. ut intestato, C. de suis, & legit. barad. ibi: Papam pronunciasse in favorem Roberti propter utilitatem publicam, & propter immensam sapientiam Roberti, & quod jam possidebat Regnum, & non potuisset inde ex- peli absque maxima strage, & jactura Regni.*

Pax Hispanorum cum Gallis, & inconfusum Imperiū, duo potissima publica felicitatis hispanicae consilia.

versabantur, quæ disertissimè expresserat Rex Pater Philippus Quartus, cum renunciationem Infantis stipularetur: Duo enim erant summa tractationis capita, quibus benè rebus Hispanicis consulere: Pax scilicèt perpetua cum Gallis, & in hac pace Regnorum divisio, nè duo hæc florentissima Imperia jungerentur, & unum alteri subderetur. Hoc spectavit prudentissimus Rex, ut utrumque feliciter consequeretur. Si libet, verba tibi subiiciam renunciationis, ex quibus illicò inspexeris, quod si Rex Hispaniarum Carolus aliter egisset, rata illa politica Patris sui axiomata fregisset. *Quæ por quanto por las Magestades Catholica, y Christianissima se hà venido, y viene en esto casamiento, para con el vinculo de perpetuar, y assegurar mas la paz publica de la Christiandad, que se desea, y en consideracion delas justas caussas, que muestran, y persuaden las conveniencias del dicho casamiento, mediante el qual y con el favor, y gracia de Dios se pueden esperar felices successos en gran bien, y aumento de la fee, y Religion Christiana, y beneficio comun de los Reynos, subditos, y Vassallos de ambas Coronas, y por lo que importa al estado publico, y conservacion dellos, que siendo tan grandes, no se junten.*

Imago Hispanici Imperii sub Carolo II. obitum.

Quæ si feliciori illo tempore cum Rex viveret, vera erant, ut quidem verissima; an non magis urgebant, cum eo res deducta esset, ut Hispaniæ Rege orbarentur? Ità sanè: nam vastissimum Hispaniarum Imperium, & amplissimum, ac decuplo majus Romano, ut *Bodinus* ajunt, & *Lipsius*, tam longè, latèque di-

ditione diffusa, quod magnitudine jam laboraret sua, & longis tot bellorum incommodis defatigatum respirandi aliquod spatium vel pace, vel frædere vehementer exposcebat, quo contritis diuturno bello viribus, amplissimis Monarchiæ Regnis, si non pristinam firmitatem, instaurationem saltem aliquam sperare posset: & eò res progressa erat, ut media consilia capere amplius non expediret. Cùmque justissimus, & piissimus Rex sævissimas illas præteritas bellorum tempestates, & futura, quæ impendebant, pericula, animo reputaret; in tanta Regnorum fluctuatione, quid aliud Politicæ ratio ei suadere poterat, quàm cum finitimis, cum quibus jamdiù periculosum bellum gesserat, perpetuum fœdus sancire, ^a παρῆναι δὲ δὲ σύμμαχίαν ὅταν μὴ ἀνάγκη τις ἢ ποιῆσαι αὐτῶν, ἢ μακρantonis το ποιος ἀπεχῶντι. καὶ ἀδύναται ὡςι καὶ τοις ὠροσηκοντας ἀδύναται καιροῖς., & Regem creare, qui fluctuanti Reipublicæ variis agitatæ tempestatibus, veluti Navi, non modo optimus Rector naufragii periculum caveret, & ex tot fluctibus incolumem feliciter in Portum appelleret. Hinc una salus, hinc omnis firma opis, & auxilii spes: à Principibus enim longè diffitis nullum sanè præsidium expectandum, quod præsto esset, & præsentaneum: qui succurreret præsens nemo erat: satis paratus nemo. Constabat Gallos armorum avidissimos: ^b nec illi ignota bellica hujus Nationis virtus, & quantum non solum cæteras Nationes

G armis

^a *Aristotil. rebor. ad Alexandr. cap. ult. lib. 4. Non oportet societatem inire, cum aut nulla adsit necessitas illam incendi: aut socii longè distent, aut non possint opportunè adesse finitimis.* ^b *Idè illos Livius appellat.*

armis terruerint, verumetiam Romanos invictos illos Terrarum Orbis Dominos, quibus eò formidabiles fuere, ut lege sancirent, ut si quando cùm Gallis pugnandum esset, nemo à militia, nec Senex, nec Sacerdos vacaret: ^a Οὐς μάλα Ἰωμια δείσαι δοκοῦσιν ἄτε δη τῶ ποληνυ αυτων ἀποβαλόντες ἐξ ἐκείνῃ ἢ γὰρ δεμενοι νόμον ατελεις εἰς στρατειας τὰς ἰερέας πλῶν εἰ μὴ γαλατικός παλιν ἐπέλθαι πολεμος. ^b Οὕτω δ' οὐδ' ὁ φόβου ἰχυρὸς ὡσε θεθαυ νομον ἀφεῖσθαι τὰς ἰερεῖς στρατειας χρεῖς ἂν μὴ γαλατικός ἢ πόλεμος.

Hos Hispanicis Regnis adhærentes, omnia, si res aliter accidisset, quis non credat, ausuros, ut Hispanias subito peterent, vel jure suo, vel jure belli? Quidnam auxilii ferri ab Austriacis poterat, quibus longo Terrarum spatio, & immenso marium intervallo copiarum com meatum Terra, Marique natura intercluserat? Undè nam promptius, & pacis ornamenta, & belli subsidia parare potuissent? præsertim cùm defuncto Rege, nemo in Hispaniis superesset, qui gubernacula Regni susciperet? Quin Hispanis Proceribus in partes discendentibus, eò res rediisset, ut intestinis, externisque bellis tam nobile Imperium, à quo jam pridem Europa penè omnis leges acceperat, dubio Marte divexaretur.

*Commoda
ex Philip-
pi succes-
sione publi-
cè parta.*

At verò singulari Dei Optimi Maximi providentia factum est, ut quod felicioribus Monarchiæ temporibus, nec Galli, nec Hispani consequi unquam potuerint, in hoc gravissimo Reipublicæ tempore, in tanta rerum perturbatione

^a *Plutarc. in vita Marcelli.*

^b *Item in Camillo.*

tione adepti sint, ut potentissimi Reges æterno pacis vinculo consocientur? quid Hispanis felicius contingere unquam potuit, quid item Gallis, quàm invictam utriusque Regni Gentem perpetuis fœderibus conciliari? ò felicem inter Gallos, & Hispanos viciniam, si ad pacem omnia componantur, infelicissimam, si bella moliantur!

Delenda erat tandem vetus illa præteritæ hostilitatis memoria; quæ jamdiù in Gallorum, Hispanorumque animis altiùs infedit, atque inveteravit. Et verò quantum retroactis temporibus in conciliandis Hispanis cum Gallis laboratum fuerit, an non tu nosti, qui in historiis adedò versatus es? nulla enim Gens felices Hispanorum progressus remorata est tantoperè, quantum Galli, sive ejus extitit causa, ingeniorum dissimilitudo, sive belli gloria, aut Regni cupiditas, sive quædam utrique Genti æmulatio insita, quæ primum cœpit inter Ferdinandum, & Carolum Nonum Gallorum Regem, occasione expeditionis, quam pro Regno Neapolitano suscepit, quæ iterùm excitata est ex nuptiis Reginæ Joannæ Ferdinandi filiæ cum Philippo Austriaco, undè ad Hispanos Belgium, & Burgundia venerunt. Quibus antiquis æmulationibus rursùs accesserunt bella intèr Carolum Quintum Imperatorem, & Regem Franciscum Primum, inter Regem Philippum Secundum, & Henricum, & ut uno verbo expediam, nullus deinceps Rex nec inter Gallos, nec inter Hispanos fuit, qui perpetua inter se bella non exercerent: & ut scripsit de Cartaginensibus, &

Bellica Hispanorumque Gallorumque æmulatio.

Romanis *Livius* : odiis etiam propè majoribus certarunt , quàm viribus : adeout nihil omnium opinione difficiliùs existimabatur , quàm cautionem aliquam , vel consilium invenire , quo hæ duæ Nationes coalescerent , & à tam longa bellorum jaçtatione tandem aliquando desisterent : quod *Cardinalis Mazarinus* ^a in pacis ad *Pyrenæos* conventionibus , se jam assecutum fuisse longa quadam oratione demonstrare conatus est.

Quæ omnia nunc feliciter jam consecuti sumus , & præstitit hac sua dispositione Rex prudentissimus , cum Regem creaverit illum Hispanis , qui Populos diuturna recrearet pace , nutantem Majestatem confirmaret , labantem erigeret Monarchiam , Hispanico nomini gloriam restitueret , Imperium stabiliret , auget , exornaret.

Cùmque illud Galbæ secùm animo voluaret , *Regem non in domo querendum , sed in Republica* , feliciori Hispanorum fato contigit , ut cum Regem optimum quæreret , & in Republica , & in Domo inveniret , illum scilicet , qui & Politicæ jure , & legibus ad successionem vocatus erat . Quid autem ad Rempublicam conducibilis , quàm hac Regis creatione , pacem cùm Gallis inire perpetuam ? At qualem pacem ? qualem pactus olim fuit cum *Locrensibus Hannibal* , ^b ut liberi scilicet suis legibus ,

^a *Guald. in hist. pacis Pyren. pag. 90. lo. Boebman. in notit. Orb. Terrar. de Reg. Hisp. c. 1. §. 13.*

^b *Livius hist. Decad. 3. lib. 4. ut liberi suis legibus viverent : Urbs pariter , & portus in potestate Locrensium esset : societas eo jure staret , ut Pænus Locrensẽ , Locrensisque Pænum bello , ac pace juvaret.*

gibus viverent Hispani, ut omnes Urbes, Regna, & Portus in eorum potestate essent, ut iidem Magistratus, eadem Imperia, & societas, eo Jure starent, ut Hispanus Gallum, Gallus Hispanum bello, ac pace juvaret. Ità inter potentissimos vicinos, qui neque vincere, neque vinci sine utriusque periculo possent, firmissima pax parta est: Regna enim, & Populi ob id sibi deligere solent Regem, qui scilicet pacem Civibus, & felicitatem procurare valeat. Propterea, & si aliis legibus, qui tamen vocatus est, ab hac successione arceretur, lege tamen illa Suprema Regni, ob quam Gentes olim Reges instituerunt, vocandus esset. Meminisse te, velim, quod scripsit *Plinius de Trajano, qui illum proximum Successorem, & sibi conjunctissimum existimabat, quem optimum, & ad Rem publicam servandam inveniret.* Aded semper vehementer hæc ratio apud omnes Principes prævaluit: ut sanguinis conjunctionem superaret! Oportebat, hunc creare Regem, etsi ipse sanguine conjunctus non fuisset: quanto igitur magis oportuit eundem creare, non solum Regni Hispaniarum justum, ac legitimum Successorem, verum etiam, qui Avitæ Galliarum Regis virtutis, & gloriæ esset hæres, qui non solum Terra, Marique hostes vinceret, sed etiam armorum auctoritate terreret.

At commoda hætenus explicui, quæ ex hac successione provenerint: verum quæ, & qualia accidissent, per Deum immortalem, incommoda, si aliter res ipsa accidisset? Id exequar sed invitus: non enim me fugit, quantum hæc

tu,

tu, Vir in rebus publicis versatissimus; bene noveris. Alterum sanè periculorum subeundum erat, ut vel illa sequeretur utriusque Monarchiæ conjunctio, vel Regnorum divisio, omnium malorum caput, & extrema Monarchiæ perniciēs: utrum perniciosius fuerit, affirmare non ausim. Illud tantùm intereà non dissimulaverim: si quid unquam universo Terrarum Orbi Summo Dei Optimi Maximi beneficio, & singulari providentia datum, & oblatum est, quo jure meritò vehementissimè nobis gratulandum, ac summa lætitia gestiendum, & gratias illi agendum immortales; id profectò contigit illo die, quo talem, tantumque Regem legibus Hispaniæ datum, supremi defuncti Regis judicio designatum, incomparabili Parentum munificentia, & magnanima refutatione confirmatum, in extremis ferè Reipublicæ temporibus omnium votis expetitur, inexpectato tot Regnorum bono Hispaniæ exoptarunt, petierunt, nactæ sunt, adedut cum *Plinio*^a exclamare liceat: *Quid præstabilius est, aut pulchrius Deorum donum, quàm castus, & sanctus, & Diis simillimus Princeps? Ac si adhuc dubium fuisset, sorte, casuque Rectores Terris, an aliquo numine darentur; Principem tamen nostrum liqueret divinitus constitutum, non enim occulta potestate Fatorum, sed ab Jove ipso coram, ac palam receptus, electus est. Ita sanè, nam id Regni tranquillitas exoptulabat, & una Regnorum lex.*

Digredietur ad Italiæ sollicitudines. vota, gratias pro Philippo successione.

Non crediderim tibi excidisse, quisnam tunc fuerit unanimis Italiæ consensus, cum

pri-

a in panegyric. ad Trajan. in princip.

primum periculoso morbo laborantem Hispanum Regem audivissimus. Quid aliud, quæso, in omnium prudentissimorum hominum mentem venerat, ut illud periculum averterent, nè non solùm Italia, verùm etiam melioris Europæ partis status, & facies infelicissima rerum perturbatione sædaretur. Hoc unum supererat remedium, ne felix, qua fruebamur, rerum constitutio novaretur, hæc una salus: Cumque renunciatum fuisset, illum immatura, importunaque morte præreptum, omnia perturbatum iri meritò timeremus; illud in hoc malo Italiam solabatur, quod apertis testamenti tabulis talem sibi dederit Successorem, quo sui desiderium non relinqueret, qui res omnes penè prostratas erigeret, pericula omnia arceret, & integram, & indivisam servaret Monarchiam; Meminisse juvat, quantam lætitiâ omnibus attulerit ille Nuncius, à quo testamentum publicatum rescivimus. Nullus sanè fuit, qui hujusmodi testamentum laudibus non ornaret, cumlaret, extolleret: omnes lætitiâ diffuentes in hæc verba prorupere. O testamentum tanto Principe verè dignum! O supremam piissimi, & prudentissimi Regis voluntatem, securitatem Monarchiæ, quietem Italiæ, tot Populis secunda pacis oia mirificè parituram! Sed inter gaudia adhuc ille suberat timor, qui omnium invaserat animos, nè fortè res non ex voto succederet, & omnes ea cura inter spem, & metum sollicitos habuit. Præclare enim omnes senserant, quantum sub tanto Rege essent bonorum cumulum consecuturi, quan-
 tam

tam contra , & qualem passuri jacturam , si hac spe , in quam erecti jam erant , frustrarentur . Tot imminebant bellorum turbines , depopulationes Regnorum , Urbium vastitates . Cum autem renunciatum est , Galliam testamenti tabulas acceptasse ; quantam is Nuncius lætitiæ attulerit , tu tecum ipse reputa . Certè universam Italiam gestientem lætitiæ vidimus bono pacis , & exultantem Religionis bono Romanam . Nullus sanè dies cunctis Gentibus candidior illuxit , quo hæc omnia tam feliciter gesta sunt : nec aliud crebris omnium sermonibus usurpatum , quàm magnanima illa Galliæ Regis omnium maximi , & Serenissimi Delphini incomparabilis animi Principis tot Regnorum refutatio .

*Redit ad
inceptum:
quæ mala
Philippus
Successor
averterit?*

Sed ad rem propositam redeamus : finge Regem Hispaniarum aliter disposuisse ; quis , obsecro , animo capere unquam possit , quantæ hostium incursiones , quot Populorum seditio- nes , quæ rerum omnium confusio ! fortasse antalem , tantamque injuriam dissimulatum iri à Serenissimo Delphino , sperandum erat ? nusquam quidem . Quid ! Potentissimus hic Princeps jus successionis sibi delatum , sibi asserturus armatus in Hispanias proficiscitur : cedendumne , an pugnandum ? atqui nec deditiois , nec belli periculum vitaretur . Sive enim Hispaniæ victæ cederent , sive sine prælio successorem admitterent ; en illa tot seculis invisa Hispanis *utriusque Regni commixtio* , sive potius *confusio* : Ecce in Provinciæ formam redactas Hispanias : Ecce Monarchiam tot Reginam Gentium , & Dominam

Detestatur Hispanici cum Gallicano Regno confusio.

nam Provinciarum ab stirpe everfam: ecce illorum nomen universo terrarum Orbe celeberrimum perpetua oblivione oblitteratum: Nationem ecce illam, quæ pacis, & belli artibus tantam sibi gloriam comparaverat, sine armis, sine bello, repentè victam: Gallia verò clavum teneret, illinc omnia Rector moderaretur: Et quem Gallia, non autem quem propria vel virtus, vel fortuna dedisset cursum. Hispania sequerentur. Illinc legibus auctoritas, Magistratibus honor accederet, & Præfecti, qui Regnorum gubernacula fusciperent, mitterentur. Illinc belli indictiones, percussiones fœderum, pacis conditiones, Arcium præsidia, urbium custodiæ, ut nihil aliud Hispanis, quàm obsequii gloria relinqueretur.

Sed finge iterùm, nullum fuisse bellum: alterum restabat *divisionis* periculum, quo nihil perniciosius, detestabilius nihil, nè tot, tantaque Regna diuturno amoris nexu, & tanta animorum connexionem, tam longo temporis intervallo inter se sociata, à suo pulcherrimo capite immaniter divellerentur! Ante oculos piissimi Regis obversabantur tristissima illa, & omnibus invisâ divisionis imago, dilaceratum Imperium, Provinciæ divulsæ, amplissimum Monarchiæ corpus in tot membra discerptum. Et verò nihil ad interitum Reipublicæ, & perniciem Regnorum exitiosius, quam divisio Provinciarum. Quænam divisâ Imperia diù permanserunt? Numnè sacras litteras mentiri posse, credideris, cum disertè in illis scriptum: *Regnum divisum desolabitur*? Nonne Imperium

Monarchia divisio exagittatur:

H

perium Romanum divisione perit? Nonne idem accidit Imperio Alexandri divisionis malum; Nonne adhuc luget Græcia? quot mala peperit in cæteris Regnis divisio? quot inter Gallos? quot demum inter Hispanos? hæc Reipublicæ pestis ubi in Regno semel irreperit, vel citò evertuntur, vel labefactis subinde, & debilitatis divisione viribus, tabe veluti quadam infecta Imperia consenescent, languent, & brevi temporis spatio dilabuntur.

Quæ cum per te tutè intelligas, quænam dubitatio tibi supererit, quod alius *ex Legibus Politia* Rex Hispanis dari non poterat. Hanc *Optimi Principis Officium* piissimus ille Rex, dum testaretur, Politia legem sequutus est, quam ex *Platone* sequentibus verbis expressit Tullius: *Qui Reipublicæ (inquit) præfuturi sunt, duo præcepta Platonis teneant: Unum, ut utilitatem Civium sic tueantur, ut quæcumque agunt, ad eam referant, obliti commodorum suorum: Alteram, ut totum corpus Reipublicæ curent, nè cum partem aliquam tuentur, reliquas deserant.*

Caroli 11. de diligendo successore Philippi sapientissima a. libertatio.

Sapientissimum Regem morti proximum plura vehementer agitabant. Occurrebat primò illud, ne intestatus decederet: recta quod administrandæ Reipublicæ ratio non patiebatur: illud Augusti memoria recolens, ne Successor incerto foret^a: illud etiam^b: *Reges Pastores esse Populorum, non suam esse Rempublicam, sed se Reipublicæ.* In mentem venerat illud Galbæ, *se sua senectute non plus Populo Ro-*

^a Tacit. *annal. lib. 3.*

^b Senec. *de clement. lib. 1. c. 9.*

Romano conferre posse, quàm bonum successorem^c. Item illud: Principem, cum in omnibus rebus, tum in successore deligendo duo sequi oportere, Justitiam, & Populorum utilitatem. Illam esse firmissimam Regni Anchoram, hanc certissimum Reipublicæ gubernaculum: maximos Reges mortalitatis vices reparaturos, id in primis curare, ut Successorem deligant Regno parem; Illud præterea: leges antiquas custodiendas, & in Republica nihil novandum: illum & bonum Civem esse, & bonum Principem, qui vetera Regni instituta servarit^d: atque, ut ait Græcus Romanarum antiquitatum Auctor: καὶ πρεσβύτιος ἢ βασιλεὺς ὁ δίκαιότατος τε καὶ νομιμώτατος, καὶ μηδὲν ἐκδιαιτώμενος τῶν πατέρων. δηλοῖ δὲ καὶ Ὀμηρος, διασπόλοις τὲ καλῶν τῶν βασιλέων, καὶ δεμσιπόλοις. Optimusque Rex habebatur, qui esset justissimus, & legum servantissimus, nusquam discedens ab institutis Patriis: id, quod ex Homero etiam liquet, dum Reges vocat διασπόλοις, sive δεμσιπόλοις, hoc est juris traçtatores, ob oculos obversabantur Hispaniæ, suas legum tabulas obstantes instare, urgere, ut quo jure à majoribus per fœminas Regna quæsierit, eodem Jure Posteris per fœminas sibi omnium maximè necessariis relinqueret. Contra anceps negotium esse, nec à Deo impunè abiturum, leges mutari, & novis rebus collapsum iri Respublicas. Tot inter, tantasque ambages cogitationibus ita defixus, cum illud Livii^e secum animo re-

H 2

vol-

^c Tacit. lib. 1. Histor. d Alicarnasæus Romanor. anti-
quit. lib. 5. pag. 337. num. 10.
^e Livius hist. lib. 2. c. 3.

Caroli II.
Testamen-
tum non
sine Numi-
mine con-
ditum.

Hispania-
rum laus
à pietate
in Deum,

volveret, *ne in aleam tanti casus se, Regnum-
que daret*; Deum Optimum Maximum pio, ut
erat animo precatus est, ut in tantis rerum
perturbationibus suam mentem dirigeret, ut quod
diù pararet, Reipublicæ tandem aliquando pro-
cederet, & ut benè, & feliciter eveniret, quod
ipse jussisset. An nescis, quod sacris litteris
proditum est? *cor Regis in manu Domini, quo-
cumque voluerit, inclinabit illud*. Deus, A-
mice, Deus optimus ille, & justissimus rerum
omnium moderator hujus testamenti auctor.
Cecidisse tibi hoc acerbissimo casu videbantur
Hispaniæ: insana vulgi deceptio. Multa ceci-
dere, inquit *Seneca*, ut altiùs surgant. Hispani-
is nimium Deo dilectis, nec illis ob singula-
rem Gentis pietatem, & inculpatam Religio-
nem unquam defuisse, nec in posterum defutu-
rum, quis est adeò rationis expertus, qui non vi-
derit, non capiat, non intelligat: omnium tem-
porum annales testes sunt, testis est ipsa rerum
omnium Magistra experientia, Hispanias fatalem
fidei murum, & Christianæ Religionis unicum
fuisse propugnaculum, acerrimi nostræ Fidei ho-
stes consententur ^a, adeo ut potissimum Hispano-
rum opus semper fuerit, ut ait *Genebrardus* ^b:
expugnare infideles, & paganos. Si non pigeat,
audi laudes, quas hoc nomine Hispaniis cumu-
lat lucupletissimus testis *Baronius*: ^c *Hoc plane
laudis sibi vindicat semper Ecclesia Catholi-
ca in Hispania, ut non ab erroribus tantum,
sed*

^a *Erasmus in panegy. ad Philippum Primum.*

^b *Genebrat. in Chronic. lib. 4.*

^c *Baron. tom. 7. anal. 563. n. 17. col. 713.*

sed à suspicionibus esse voluerit suos immunes, quo factum est, ut hoc ipso nostro seculo, cum longè, latèque facibus hæreticorum Orbis inflammaretur, ipsa illæsa perstiterit, accurrentibus summa celeritate Dei Ministris, si vel tenuem suspicionis scintillam, vel si non ignem, fumum saltem viderint, latentis ignis indicium, ipso præcipuè Rege Catholico super omnes in opus naviter incumbente. Itaque Divino Spiritu afflatus illud fecit, quod optimum Principem decuit, procul habere bella, & pacatos habere finitimos, jus suum suis reddere, & miro quodam nexu, quod rarò accidit, Populi utilitatem cum honestate conjungere.

Justum igitur non solùm hujusmodi *testamentum*, sed etiam *politicum* appellabis: quinimò cum animum ad illud aliquando intendo, tria mihi videre videor; Hispaniarum Populos suum Regem id precantes, quod *lib. 3. Reg.* scriptum est: *Domine mi Rex: in te oculi respiciunt totius Israel, ut indices eis, qui sedere debeat in solio tuo, Domine Rex, post te?* Item piissimum illum Regem, dum testaretur, qua justitia in suos admonitum, qua pietate in Populos commotum, & lacrymis penè obortis alloquentem, illud Imperatoris *Hadriani* usurpare, cum *Aurelium Antoninum* convocatis Senatoribus sibi Successorem designasset, his verbis: ^a και δε τω πρότερον μὲν τὸν Λούκιον ἐξ ἀπάντηδ ἐξέξαμλω οἷζ', οὐδ' εὐξαδαὶ παῖδ' ἀ ἠδωμήδλω τὸ δαιμόνιον ἡμῖν ἀφείλετο. ἄβρον αὐτ' ἔκεινε ἀυτοκρατορεῖ ὑμῖν, ὄν δ' ἰδῶμι εὐγενῆ, φράον εὐοικτον φρόνιμον, μηδ' ὑπὸ θεο-

Optimè
Successoris
à Populis
petitio, à
Carolo de
signatio, à
Ludovico
& ncessio
grapnica,
& digna
imaginè
expressæ.

του

^a Dio in Hadrian. pag. 269. lit. C.

τος εφοπετής, μηδ' ὑπὸ γήρωσ ἀμελές ποιῆσαι τι δωα-
 μνον, ἡμέρον καὶ τοῖς νομοῖς, ὑγεμονευοτα καὶ τὰ πα-
 ξια, ὥστε μήτις ἀγνεῖν τῆσ' εσθλῶ ἀρχῶ φερόντων καὶ
 πᾶσιν αὐτοῖς καλῶσ δωάσθαι χρῆσασθαι. *Quam ob-*
rem ego antea Lucium Commodum unum ex om-
nibus delegeram, qualem ne nasci quidem mihi
optare potui: sed cum eum mortis fata pereme-
rint, alterum pro illo vobis inveni, eumque
do vobis, nobilem, mitem, mansuetum, pru-
dentem, qui nihil temerè propter juventutem
nihil propter senectutem negligenter potest face-
re: vixit enim semper legibus, fuitque cum Im-
perio moribus, & institutis Patriæ, ut neque ea,
quæ ad Imperatorem spectant, ignoret, neque
his omnibus malè uti possit.

Postremò potentissimum Galliarum Regem,
 ut securitatem Populis assèreret, & perpetuam
 pacem stabiliret, hæc veluti classico Regio, ut
 est, animo, canentem: b

*Non ego cum Teveris Italos parere jubebo,
 Nec mihi Regna peto, paribus sed legibus, ambæ
 Invisæ Gentes, æterna in fœdera mittam.*

Sed vereor, cum de rebus politicis disse-
 ram, ne illud item mihi accidat, quod illi
 Philosopho coram Hannibale de rebus militari-
 bus differenti. Privato enim homini, ut ipse
 sum, abdita, & sacra Politicæ adita introspicere
 nefas est.

Vide, quo me deduxeris, ut cum in alie-
 nam, ut ajunt, messëm falcem injecerim, à
 cordatis Viris exhiber, nisi me tuebitur aucto-
 ritas tua,

§. VI.

b *Virgilus.*

In Regnis attenditur gradus proximitas respectu ultimi Defuncti, non primi Regis.

Hanc gradus prærogativam, quàm vitare non possunt Germani, declinare saltèm tentant: at parùm feliciter: Hæc ità subdunt: *Ac respectivè attendenda sit potius proximitas investito, & non altera ultimo Possessori: & alibi rursùs: non obstante oppositione forsitan facienda majoris proximitatis Serenissimi Andegavensis, habito respectu ad Invidiissimum Carolum Secundum Regem Hispaniarum ultimum Possessorem dicti feudi.*

Fuit intèr DD. summa hac de re disputatio, sed in fideicommissis, & majoratibus: in Regnis autem nulla dissentio: ^a in his enim non cæterorum majorum propinquitas spectatur, sed ultimi morientis, sive *legibus feudorum ceteremus* sive *Auctorum placitis*. Obviam in re feudali statim nobis erit *Ifernina*, qui hæc habet: *Admittitur alius alterius lineæ, qui est proximior decedenti: Quàm sententiam cæteri sequuti sunt: Ecce Baldum: Sicq; pactum interpretandum est, ut inter fæminas illa sit potior, quæ succedit in locum Personæ proximioris, non attento, quod à primo stipite, in quo fuit prima Investitura facta distet remotiore gradu: Quæ mutuatus Soccin. c* *Pro ista opinione (inquit) videtur esse text. in c. 1. de*

c c. 1. de natur. success. feud.

b consil. 200. prope fin. vol. 5.

cl. si cognatis, nu. 4. de reb. dub.

de natur. success. feud. ubi in feudo paterno, licet feudum deferatur ex provisione primi, tamen consideratur proximitas respectu ultimi admissi, & hoc videtur decidere in feudis Andr. de Ifern. d. c. 1., ubi dicit, quod ille admittitur ad feudum, qui est proximior accedenti.

Sed dum Italos relinquimus, Germanos proferamus: refellant illi, si poterunt, bona fide suos populares, locupletissimos scilicet testes, & Patronos, *Schraderum*^c, & *Rosentalium*: *Decimo* quæro (inquit ille) *utrum in successione feudi proximus is dicatur, qui est proximius ultimo Vassallo defuncto, an verò is, qui prioriori linea attingit ipsum, qui primo feudum acquisivit?* & respondeo, proximior dici quoad successionem feudi illum, qui Vassallo defuncto, non autem illi, qui primo feudum acquisivit, proximior est. Quod aded verum existimavit *Rosental.*^d ut hæc verba protulerit: *Communis, indubitata, ac vera opinio est, proximitatem respectu ultimi defuncti; non primi acquirentis faciendam esse, modo tamen nemo, nisi ex eo descendens admittatur.*

Verum proprius ad rem nostram, hoc est, ad Regnorum successionem accedam. Novum fanè, & hætenus inauditum illud est, quod Germani asserunt, in Regnis spectari proximitatem primi Regis, non ultimi.

Audi, si placet, *Molinam*^e: *Decimum*, ait, *quod sicut in Regni successione proximitas non à primo Rege, nec Regni Institutore, sed ab ultimo*

Auctores qui numero probant præposita.

^c *Schrad. tract. de feud. p. 7. c. 7. nu. 19.*

^d *Rosental. c. 7. de feud. q. 57.*

^e *de Primog. lib. 1. cap. 3. n. 25.*

timo ejusdem Regni Possessore accipienda est, ac consideranda: sic etiam in majoratus successione proximitas ab ultimo ejusdem Possessore, non autem à primo Institutore consideranda est. Addam tibi etiam præ cæteris Castillum^e, qui hæc habet: Et tunc equidem debet considerari proximitas in Regni successione, non à primo Rege, sed ab ultimo ejusdem Regni Possessore. Quod si aliter fieret, grave illud sequeretur absurdum, quod Peguera animadvertit: Nam si in majoratus successione proximitas respectu primi majoratus Institutoris consideranda foret, id à communiter accidentibus esse impossibile dici posset, quia cum Regnorum, vel Regalium dignitatum primogenia antiquissima sint, si in eorum successione proximitas à primo Instituto- re consideranda foret, necessarium esset mille annorum circulos solvere.

Plures alios haberem, quos tibi adducerem, sed vereor, ne tibi copia satietatem faciat: unum tamèn silentio præterire non possum, quamvis id faciam invitus, quo neminem inveni neque doctiùs, neque fusiùs loquentem: is est Hispanus non obscuri nominis Paz^f de tenuta: Cujus verba, & si pluscula, integra tamèn recitabo: *Quinta differentia est, nam proximitas in Regnorum successione consideratur respectu ultimi Regis, cui succeditur, quod perpetuo verum est: quia cum non sit Persona instituens, cujus proximitas valeat considerari, sed omnibus de sanguine Regio naturalitèr, & neces-*

Locupletissima Pazii auctoritas rem prorsus absolvit.

I

sario

*e Cantrovers. lib. 3. cap. 19. nu. 137.
f de tenuta tract. 2. cap. 85. nu. 62.*

sario successio deferatur, vel ex eo consequitur nullo modo considerari posse aliam proximitatem in Regnorum successione, nisi respectu Regis prædefuncti, in cujus locum sequens subrogatur, & substituitur, ut prædicta lege à Gothis lata caveatur: Ibi: Postremò etiam Gothi ejus legibus se adstrinxere pro lege perpetua statuentes, ut eorum Regis filius primogenitus vel major, si deest primus, si Pater fuerit Catholicus cujuscumque vel minima sit ætatis, substituat in Regnum, & probatur in d. l. 4. tit. 5. part. 2. in aliorum verò majoratum successione satis disceptata quaestio fuit, an isthac proximitas deberet considerari respectu ultimi gravati, vel primi Institutori, à cujus manu omnes capiunt, l. unum ex familia, §. 1. ff. de legatis secundo, l. cohæredi, §. cum filia ff. de vulgar. quàm quaestionem latissimè disputavit, Soccinus in l. si cognatis, ff. de rebus dubiis, & in l. hæredes mei, §. cum ità, ff. ad Trebellejan., Covarr. in cap. 37. prætic. quaestio., Gregor. Lopez in d. l. 9., & in d. l. 2. Molin. lib. 1. c. 6. n. 27. Miercz 2. p. q. 3., quorum omnium opinio est: etiàm in inferioribus majoratibus considerari proximitatem respectu ultimi Possessoris; Argumento sumpto à dispositis in Regno: & est text. in l. cum ità, §. in fideicommissio: Ibi: Et qui ex his proximo gradu procreati sunt: ff. de legat. secundo, vel si maris, primo gradu, ut in Florentin. Pandect. legitur. latè Peralta ibid. num. 24. Omnes tamen prædicti scribeutes censent ab Instituyente posse immutari, & ut proximitas ab eo reguletur, disponere posse: Secus autem in Regno, cum nullum Institutorem habeat, sed naturam ipsam.

§ III.

*Renunciationem non obstare liberis
venientibus jure suo.*

AD triarios ventum est, scilicet ad renuncia-
tionem, ultimum Germanorum propu-
gnaculum: sed antequam illud totis viribus
aggredi nos cœperimus, unum te monere non
desinemus, illud scilicet quod cum renuncia-
tionem tanta animi contentione obtrudunt Germa-
ni, fingunt hostem, cum quo manus conferant.
Nulla enim cum Renunciante controversia est,
sed cum liberis, quibus quæcumque matris re-
nunciatio non officiet.

Quis enim clamorosus in foro rabula adeò
perfriatæ frontis esset, qui in privatis successio-
nibus contra aliquem Successorem majoratus *Amajora-*
hujusmodi renunciationem opponeret? Quis ean- *tibus, &*
dem objiceret contra Feudatarium Successorem *Feudis si-*
in feudis ex pacto, quem cum risu, & sibilis tur- *militudo*
ba omnis Causidicorum non agitaret? nemo, *petita.*
herclè, nemo.

Recordabar me aliquando inter legendum
didicisse, quædam jura esse in legibus nostris,
quæ liberis, factò Parentum, non adimuntur, ea *Essè jura*
scilicet, quæ non à Patre, sed à genere, à Ci- *quæ libe-*
vitate, & à rerum natura tribuuntur. Mutato *ris factò*
vocabulo hæc est Regnorum successio, quæ à *parentum*
Pòpulo potiùs, à genere ipso Regio cum quo *non adi-*
Populus tacita conventionione contraxit, & ab *muntur.*
antiquis decessoribus, non ab ultimo defuncto

defertur. In mentem mihi venerant duo Jurisconsultorum loca: videas tu, quantum illa faciant ad rem nostram: ^a *cum, qui Civitatem amitteret* (inquit *Alphenus*) *nihil aliud Juris adimere liberis, nisi quod ab ipso venturum esset ad eos, si intestatus in Civitate moreretur, hoc est, hereditatem ejus, & liberos, & si quid aliud in hoc genere reperiri potest: quæ verò non à Patre, sed à genere, à Civitate, à rerum natura tribuerentur, ea manere eis incolumia. Itaque, & fratres fratribus fore legitimos heredes, & agnatorum tutelas, & hereditates habituros, non enim hæc Patrem, sed majores ejus dedisse. Itè Ulpianus: ^b *Si quis, & Avum, & Patrem habuerit Senatorem, & quasi filius, & quasi Nepos Senatoris intelligitur: sed si Pater amiserit dignitatem antè conceptionem hujus, quæri poterit, an quamvis quasi Senatoris filius non intelligatur, quasi Nepos tamen intelligi debeat? & magis est, ut debeat, ut Avi potius dignitas ei profit, quàm obsit casus Patris. Aptius quidpiam ex Jurisprudentiæ principiis eductum, quòd rem hanc clariùs definiret, hæctenus non occurrit, poterit tibi eruditio tua non vulgaris meliora Juris loca suggerere.**

Ea nimirum, quæ non sunt à parentibus, sed à majoratibus.

Sed faciliori negotio ab hujusmodi obligationibus Regni Successores liberabimus. Quid causæ porro est, quod contra Regnorum Successores id audeant, in quorum successione longè major ratio urget, quàm in majoratibus, & in

^a l. 3. ff. de interd. relegat. & deport.

^b l. 7. §. si quis ff. de Senator.

in feudis? Tu autem rectè nosti, quantum interfit inter majoratus Successores, & Reges, licèt enim ambo obligari non possint conventionibus Antecessorum, & licèt uterque successionem non accipiat judicio defuncti; potiùs tamen est Jus Regni, quàm majoratus. Hoc namque defertur judicio Institutoris, illud ex quadam inter Regem defunctum, ejusque Successores cum Populis conventionem ità succedendi, quæ à nemine potest inverti. Hinc rectè docuit acutissimus Scriptor, *Regnum non esse patetna, sed publica.* Hinc etiam tradiderunt Interpretes nostri: *d In Regnis Reges succedere Jure sanguinis.*

Num te fugit, Vir præclarissimè, earum rerum, in quibus jure sanguinis succeditur, contractus eoufque manere, quousque ille vixerit, qui contraxit: ubi autem decesserit, resolutum quodammodò jure datoris, resolvi etiam jus accipientis: *e* in his autem, in quibus non solùm jure sanguinis succeditur, sed ipse succedit sanguis, ut sæpè monui: *f* Quid dixeris? Præclarè quidem ad rem notasse videntur quicumque scripserunt, *Feuda, & Regna instar ususfructus haberi*, neque successionem, sed potiùs

c Bald. in l. venerabilem de elect. d Oldrad. conf. 224. col. 6. nu. 27. v. s. hoc autem, & n. 28. Anchar. conf. 339. col. 2. in princ. Bald. in l. hoc jure, ff. de just. & jur. n. 5. Abb. conf. 3. n. 3. lib. 2. Jas. in l. nemo potest, ff. de leg. 1. nu. 3. e Bal. in c. 1. de feud. March.

f Ifern. c. 1. §. hoc quoque, nu. 6. ibique Afflict. n. 37. de success. feud. Jac. de S. Georgio in verb. & cum pacto nu. 37. Bald. conf. 250. nu. 1. val. 2. & post eum Cabill. de pac. publ. c. 14. nu. 10.

Effecta Re-
nunciatio-
nis à
matre sa-
ctæ de Re-
gno.

tius pacto devolui ad hæredes: proinde his, in quorum præjudicium renunciatio facta fuerit, statim eam revocandi Jus, & potestatem factam esse, ut est *communis Feudistarum sententia*. Præterea illud te semper meminisse oportet, matrem, sive aviam utcumque amplissimè renunciaverit pro se, & liberis suis, & nihil aliud hujusmodi abdicatione illam fecisse, quam omne, quod in Regno, tum sibi Jus competebar, à se abdicasse, h non autem Jus Successorum, quod ipsa non habebat, cum in Regno, si possideat, nihil Juris habeat præter usumfructum: Si non possideat, spem solam Regni acquirendi: & quidem ita obnoxiam, ut eam Posteris restituere teneatur: ea autem, quæ restitutioni ex lege obnoxia sunt, dispositionem hominis repudiant. Item illud semper tecum ipse memoria recole, quod à nobis semper inculcandum: *Regno non facto Parentum, sed jure Gentium, & antiqua consuetudine deferri ex genere potius, quam ex judicio Decessoris*. Cumque eadem Successores non capiant ex voluntate, & factò defuncti Regis, ad ea, quæ ipsi gesserint, non teneri, utcumque fuerint hæredes instituti: i reliquisse enim non videtur, qui quod reliquit, reddere debuit; atque huc spectat, quod passim tradunt DD., alteri per alterum iniquam conditionem inferri non posse. k

Huc

- g *Præposit. Loffred. Modestin. Pistor. aliquæ innumeri penes Othoman.* h *Sesse decis. 286. tom. 2. nu. 7.*
i *l. unum ex familia §. si de falcidia de l. 2. k Bald. in lib. 1. de rer. divis. q. 41. Mierez de majorat. p. 4. q. 1. n. 108.*

Huc etiam pertinet ; in hujusmodi successione filiationem potius spectari, quam hæreditatem : Idque quod non omnino insulsum *In Regno Successor Regis descendens dicitur . hæres Regis non dicitur .*
Princeps à Prædecessore causam non habere : a Sed potius per viam privationis , quoniam , ut ajunt : corruptio Antecessoris , Successoris est generatio .

Atque illud , etiam , quod per ora volitat , axioma , *Regnorum successiones neque ab intestato , neque ex testamento , sed particulari quodam , & proprio jure deferri ,* quo Successores ex Regum Prædecessorum contractibus *Regnorum successiones certò jure deferuntur .*
 non b obligantur , ita ut rectè monuisse *Montanum ,* c censeam , quod cum illa Potestas , & Imperium translata in Regem à Populo fuerit pro se , & suo sanguine , eidem à Possessoribus Regni præjudicari non possit : nam quilibet descendens ex sanguine illo Regio habet Jus formatum in sua persona ex contractu primi acquirentis .

Sed quid egemus testibus , & rationibus in re , quæ est omnium exploratissima . Hæc una omnium DD. consentiens vox est , *Regnorum Successoribus proprio Jure venientibus Antecessorum conventiones præjudicium inferre non posse .* *Consentiens Autorum consensio firmat propositum .*

Ve-

- a *Ut dixit Bero. conf. 138. n. 4. lib. 3. b Bald. in d. c. unic. n. 6. vers. & idem in Regno de feud. March. Jo. de Terrarub. tract. 1. contra Rebell. conclus. 11. & 12. Gulielm. Monferr. Pal. Rub. deretent. Reg. Navar. 5. p. 5. 6. vers. Regnum quidem, Lud. Molin. lib. 3. de primog. c. 6. nu. 9. & lib. 1. c. 2. nu. 10. & c. 8. nu. 2. & 9.*
 c *In pralud. de Regal. fol. 25.*

Verùm nihil in hac Epistola nobis molestiùs accidit, quam quod de rebus nimiùm exploratis differendum sit. Pudet certè, nos illud in hac Regnorum controversia disceptare, quod in privatis controversiis minimè disputaremus. Quid enim vulgatius est in jure nostro, quàm illud, quod apud DD. certum est, atque indubium, *matris renunciationem minimè liberis obstare posse, quin ad renunciatam à matre successionem ex propriis personis venire possint?* Veniunt namque ipsi ad defunctorum successiones ex propria persona, etsi maternum gradum subingrediantur.

At quid te morer amplius tritis hisce questionibus, quibus quotidie Fora, & Curias obstreperere, nemo est, qui non sentiat? Si vel Auctores hic attexere, vel hac de re rerum judicatarum exempla adicere velim, faciliùs nobis est initium, quàm exitum reperire. Unum ex tot, tantisque Auctoribus seligam, *Antonium* scilicet *Fabrum*,^a quem tu in Jurisprudentiæ studiis habere in deliciis soles: ita loquitur gravissimus, & subtilissimus Auctor: ^b *Renunciatio jurata*

Ex omnibus Antonius Faber deligitur.

^a in juo Codice lib. 2. tit. 3. de pact. defn. 14.

^b Bart. in l. qui superstitis, ff. de acquir. hered. Bald., & Alex. in l. pactum dotale n. 8. C. de collat. Paul. Castr. in d. l. qui superstitis n. 4. vers. filia. Hercul. in l. 4. coll. 41. vers. facit etiam, ff. ad l. falc. Franc. & Natt. in c. quamvis num. 56. de pact. in 6. Covarr. in d. c. quamvis p. 3. q. 2. num. 4. & omnes interpretes, in d. l. qui superstitis. Sic decisam refert Thesau. q. 90. lib. 2. n. 5. plures decis. S. C. Neap. refert. Rovit. conf. 23. lib. 1. Capyc. Latr. dec. 4. Præs. de Francb. dec. 67. Minad. in const. Regn. Neap. in aliquib. not. n. 11. Mol. de primog. Hisp. lib. 2. c. 3. n. 47.

jurata filia, quæ à Patre dotem licet congruam accepit, non nocet liberis ex ea præmortua susceptis, & superstitibus ad Avi successionem, sive testamentariam, sive legitimam venientibus, licet sint heredes matris, quia eo casu nulla renunciatio esse intelligitur, utpotè quæ facta sit sub conditione, quæ non evenit, nam neque hereditati, neque portioni legitima renunciari potest, nisi sub ea conditione, si hereditas, aut portio legitima deferretur, a cum prius sit, ut deferatur Jus, cui renunciatur, quam ut ei renunciari possit. At filia; quæ vivo Patre mortua est, nunquam fuit delata hereditas, aut portio legitima, quia vivens Pater, neque hereditatem ullam habere, neque legitimam deferre potest: b Ergò proinde est hoc casu, ac si nulla unquam facta fuisset renunciatio, & consequenter non nocebit liberis, quod sint heredes matris, quasi ex causa matris factum; & renunciationem probare, ratamque habere debeant, non enim possunt videri venire contra renunciationem, cum renunciatio nulla facta esse intelligitur, c nec quod mater non tantum pro se, sed etiam pro filiis suis renunciaverit, ad rem facit: id enim ità accipiendum est, ut in eam

K

ipsum

- a Pistor. d. lib. 4. q. 7. Vivius decis. 211. nu. 2. Robles de representat. lib. 2. c. 16. n. 54. & 71. Revert. decis. Cam. Sum. Neap. decis. 40. Præs. de Franch. dec. 32. n. 16. & dec. 67. per tot. Fontanell. de pact. nupt. claus. 9. glos. unic. p. 1. n. 65. Molin. de rit. nupt. q. 84. n. 20. lib. 4.
- b l. 1. §. impubere, ff. de collat. honor. c Nam quod non est, neque probari, neq; improbari potest, l. 1. circa princ. de injust. rupto, &c. cum non entis nulla sint qualitates, l. debitor 82. de leg. 2.

ipsum casum, in quem pro se renunciavit, suis quoque liberis renunciassse videatur, non in alium ergo & sub eadem illa conditione; ^d Si legitima portio, aut successio deferretur. Nisi poneret id nominatim adum, cautumque, ut illo etiam casu, quo filia renuncians praeporteretur, liberi quoque ex eo suscepti exclusi essent factio matris, & propter dotē ab ea acceptam: ^e Tum enim proculdubio factum matris noceret liberis quantumlibet ex propria persone venientibus, si haeredes essent matris, quia de illorum proprio jure nominatim adum proponeretur. Sed extra illum casum non magis nocere potest Nepotibus ex filia renunciatio matris, licet sint illi haeredes ipsius, quā si non essent: ^f Illa eadem ratio pro Nepotibus facit, quā proximē attigimus, nimirum quod praemortua filia, Nepotes ex ea superstites veniunt ad successionē Avi ex propria persona, & proprio capite, non
ex

- ^d *Theſaur. q. 90. lib. 2. n. 11. & 14. Vivius dec. 211. n. 4. & 5. Andreol. contr. 212. n. 10. Peregrin. conf. 83. n. 5. Galeron. conf. 1. n. 117. & 138. Gallerat. de renunc. tom. 2. cap. 25. n. 65. e* Haeredes enim non possunt teneri ex facto defuncti, nisi sub iisdem legibus, & conditionibus, quibus defunctus contraxit, cū obligationis conditio ex persona haeredis non immutetur l. 2. §. ex his de v. oblig.
- ^f *Bart. in l. 1. §. si sit nepos. ff. de collat. dot. & in l. 1. §. si filius. ff. de conjun. cum emancipat. liber. Alex. in l. illam n. 11. vers. nec est bona distinctio, C. de collat. & conf. 20. col. 3. vol. 1. Cancer. c. 15. n. 44. Robles de represent. lib. 2. c. 16. n. 66. Menoch. conf. 269. n. 56. Marant. disp. 10. n. 9. c. 33. & conf. 104. Grass. de success. ab intest. §. legitimi q. 4. in fin. Pistor. lib. 4. q. 7. n. 3. Faber. lib. 2. c. tit. 3. de pat. def. 1. Gallerat. de renunc. lib. 1. c. 11. n. 9. Molin. de rit. nupt. q. 84. n. 10. lib. 3.*

ex persona Matris, utpotè representantes gradum matris, non personam. & Idque ex eo apparet, quod tametsi filia, quæ accepta dote renunciavit paternæ successioni cum juramento, possit impune præteriri à Patre, nec necessario instituenda sit, vel exheredanda, nepotes tamen ex ea præmortua superstites omnimodo instituendi sunt, aut exheredandi, alioqui testamentum nullum, & injustum faciunt, sive de Paterni, sive de Materni Avi testamento agatur, quod utique falsò, vel sine ratione diceretur, si matris personam representarent, nec nisi ex ea admitti possent. ^h Cum igitur veniant ex propria persona, utcumque sit nullam ab iis factam renunciationem, ⁱ consequens est, ut non debeat matris renunciatio iis nocere, nec si sint ejus hæredes, quia quod in ejus gradum succedunt, habent à lege, non à matre.

K 2

§. VIII.

- g Novell. 118. de hæred. ab int. venient. §. si igitur defun. Etus. & §. cum filius instit. de hæred. quæ ab int. deferun.
- h Novell. 115. ut cum de appellat. cognosc. §. aliud quoque capitulũ, §. 1. instit. de exhered. liber. l. inter cetera, ff. de lib. & post. hæred. inst. l. filio præterito ff. de injusto rupto. ⁱ Nulla enim hodiè differentia est inter ascendentes ex linea masculina, & ex fæminina sive in successione testati, d. §. aliud quoque capitulum, sive in successione intestati, Novell. 118. de hæred. ab intest. venient.

De Filia renunciante.

*Conjicitur
Theresia
in gratiis,
& invita
renuncias.
sc.*

AD Renunciantem quod attinet, quis adeo vecors, qui, si in memoriam revocet, quæ id præsentis renunciatione gesta sunt, infelicis Puellæ vicem non doleat? infelix sanè Adolescens, quæ tanti Imperii spe, ad quam nata erat, judicio Patris dejicitur, repellitur, exturbatur! tot, tantarumque Provinciarum, Regnorum, Regionum, Marium, Terrarumque universæ denique Hispaniæ Monarchiæ ei repudiatio proponitur: quæ tùm mentis perturbatio? quales angustia? quanta animi sollicitudo? quæ per Deum immortalem imperterrita, ac constans Virago Principi omnium maximo ità Imperanti sola repugnaret? ætate minor, consilii inops, jurium suorum ignara, auctoritate Patris adacta, præsentia tanti Regis, reverentia, & dignitate territa, cujus nutum non modo infirmi animi Virgo, & obsequens filia, verumetiam uiversus terrarum Orbis extimesceret. Quæ tùm illi deliberandi libertas? qui consensus) quæ voluntas? nisi quam vel justus metus, vel dura necessitas extorqueret? quinam, iterum dicam, consensus? cogebat reverentia, impediēbat pudor, frangebat auctoritas, timor deterrebat: Abdicat se è successione Parentum; repudiat immutabile Jus illud, quod lex naturæ, Jus Gentium, consensus Populi, & Regni consuetudo jam ei detul-
letat:

lerat: & quod magis est; repellit etiam liberos, quicumque ex illis nuptiis nascerentur. Contenta scilicet dote, quam Pater promiserat. Sed quæ, malum, quæ compensatio hæc est? quæ tantæ repudiationis iusta merces? quænam immanior iactura, aut quæ enormior læsio excogitari unquam poterit? Numnè aded infelix hujus Regiæ Puellæ conditio est, ut illam omni legum auxilio destituamus, quo cæteris mulieribus abundè satis legibus succursum est.

Quid enim causæ fuit cur legum nostratum conditores modo fragiles ^a, modo infirmas ^b, modo imbecilles ^c appellaverint, nisi ut in earum conventionibus, si modo ob naturæ infirmitatem, vel alias ob causas lapsæ fuerint, illis omninò prospicerent? Quid aliud illud indicat, quod apud *Livium* scriptum est ex Catonis persona: ^d *Majores, ne privatam quidem rem agere feminas sine auctore voluerunt, ut in manu essent Parentum, Fratrum, Virorum?* Quid porrò aliud est, quod *Ulpian.* & *Cicero* testati sunt: *Mulieres in perpetua tutela olim fuisse?* Sanè, inquam, quæ de metu reverentiali cum enormissima læsione conjuncta passim *DD.* scripserint, quæ de restitutionibus

*Infirmam
feminarum
consilium.*

-
- a l. 27. C. ad S. C. Vell. l. unic. §. 15. C. de recuper. act. l. 2. C. de præscript. 30. vel 49. ann. l. 17. C. qui pot. in pig. hab. §. 1. b l. 9. ff. de jur. & jur. ign. l. 9. ff. de jurejur. l. 17. ff. de jur. fisc. l. 1. §. 10. ff. ad S. C. Turp. l. 4. §. 4. C. ad l. Jul. ma. l. 44. C. de Decur. lib. 10. cit. novell. 97. c. 3.
c l. 2. §. 2. ff. ad S. C. Vell. l. 23. C. de nupt.
d Cato apud *Livium* lib. 34.

nibus in integrum minoribus concedenda , quæ de consensu defectu , & de aliis nullitatibus : cur implorare pro hac renunciatione non possumus? Fortè nos destituerint legum præsidia , quæ cæteris omnibus in promptu sunt.

Renuncia-
tio recita-
tur, & par-
ticularim
ejus verba
expendun-
tur.

Sed videamus prætereà, quid in renunciatione gesserint. Audiamus quid porrò dixerint, & quibus formulis usi fuerint contrahentes : expendamus , obsecro , singula . Hic est color tantæ renunciationi quæsitus : hæc sunt renunciationis verba : *Per quod , Divina favente gratia , sperari possunt felices successus .* Felices verò successus , contentiones , jurgia , lites , bella . Quid enim aliud hujusmodi renunciationes excitarunt ? Pergunt : *Cumque intersit status publici , & conservationis illorum .* Tantæ molis esset hujusmodi renunciationem condere , ut nisi illam interesse Reipublicæ asseramus , à Regis filia stipulari non liceat ? Item addunt : *Statuitur pacto convento , quod Majestates Sux obtinere volunt robur , & vigorem legis .* At quæ paciscendi potestas ? quæ tandem ista cautio est , quam Romanorum leges omninò improbant : quæ etsi novis probatur constitutionibus^a , ad paterna tantùm bona pertinebit ? An paternum fortè bonum Regnum existimandum est , ac non potiùs naturæ donum , aut Reipublicæ ? ut hoc pactum ratum sit in privatis successionebus servandæ sunt regulæ legis Pontificiæ . Quid igitur eos in præsentiarum omnes vel frangunt , vel negligunt ? Cur autem in successionebus Regnorum hujusmodi pactum servabimus ,

^a c. *quævisit de pact. in 6. ibique DD.*

mus , quarum norma Jus gentium est ? qui præterea cautionis usus , qua etiam non adhibita , malum tamen arcetur ? At enim matrimoniis citrà renunciationem factis Reges conciliari , & ipsæ Galliæ , ac Hispaniæ olim non semel testatæ sunt . Inculcant iterùm : *Et publicæ causæ illarum* . Hic sciscitare liceat , quid publicæ causæ appellatione intelligant . Pacem nè ? nulla quidem æquè magis publicitùs interest . At verò nonnè innumeræ sine nuptiis paces sunt partæ ? quid si nulla adesset Puella , quæ nuberet , bellum perpetuò duraturum ? An ut Reges magis inter se gratia devinciantur ? Sed quid magis abhorrens à gratia , quam nuptui dare filiam cunctis juribus natura debitis citrà omne pietatis officium spoliata ? An non infensiores Græci Trojanis facti , quod Iphigeniæ sanguine venti placandi essent , ut bellum in Asiam classe trajicerent ? mutato nomine res maneat . Quid aliud est , filiam Regiâ successione excludere , quàm eam Regia vita privare , & publicæ causæ nomine præteximus , quod pietas negat , charitas horret , natura refugit . Sed quid ? hanc ipsam causam publicam , quam ad firmandam renunciationem adstruunt , mox destruunt , his verbis : *Et si in illorum Personis locum non inveniant , nec considerari possint rationes causæ publicæ* . O fluctuantes contractus ! O leges , quæ sibi eodem momento non constant ! excluditur filia à successione Regnorum , si subsit publica causa . Quid si non subsit ? excluditur etiam . Nempe hæc verba hùc denique spectant : Filia
ab

ab Regni successione nulla ex causa ; sed per libidinem merito immerito sit exclusa : & sui jam obliti mox quærent, *vel aliqua*, *super quibus niti possit hæc exclusio* : ò sibi inconstantes ! quærent quod paulò ante exclusèrant, causam publicam, citra quam placuit modò, ut renunciatio subsistat : est ne id jure velle contrahere, & bona fide : & causam, quæ det formam contractui, & unde substantiam capiat, excludere ? Sed non hic injuriarum finis. *Quamvis defecerit successio suæ Majestatis* : Dicere perhorrescebam : quid enim inhumanius ? Filiam non modo ab necessario remotissimi gradus excludi, sed ab extraneo quoque ? ò pactiorem nullo Jure sustinendam ; si in privatis controversiis disceptarem, nullius momenti hujusmodi pactio esset, ut deficientibus masculis ne succederet : Sed in Regnis multo magis. Cavere sibi liberum Regni arbitrium, quod omni, prorsus extincta familia, redit ad Populum. Sed cavent insuper : *Non obstantibus legibus, consuetudinibus, dispositionibus, quibus successum est, & succeditur in omnibus dictis Regnis* : Est ne hoc cavere legibus, an potiùs leges Regni fundamentales à cautione malum accipere, ut quæ per contractum novam succedendi formam contra Jus Regni inducat ? Sed illud in primis censio dignum : *Abdicat se*, igitur filio immediato successori locum facit : Sed quo jure se abdicat ? quod nondum est. *Abdicat pro filiis*, at filii suo veniunt ad successionem jure, quæ in alia persona alia est. *Suorum Jurium certiorata* : quin potiùs dicatur nescia, eo errore, quod

quod id Populi privatis hæreditatum legibus non deferatur Gentium, & Naturæ Jus? Sed esto hæreditas: Quis enim eam edocuit, fac, scias, Regina, te ad Regnum vocare jus Gentium, quod apud omnes, peræque Gentes custoditur? Scias, te legem Regiam invitare, quæ & fœminis defert successionem? scias, antiquissima Imperii lege, & tacita illa vetustissima inter Regem, & subditos conventionem, devinctam te jamdiu fuisse, ut succederes, quem nexum nec solvere, nec eludere liceat? Scias, Regni leges contractibus immutari non posse? Scias, filios ex propria ipsorum persona venire? Scias, Ferdinandi, Caroli Quinti, & Philippi Secundi pro te adeste testamenta, & juribus tuis consuluisse? Vocant te non solum testamenta Regum, qui leges Regni nè tantillum quidem immutare ausi sunt; sed & vocant jure majoratus, atque omnibus aliis Agnatis remotioribus prædilectam instituere? Annè testamentorum verba inspexisti, ut legibus cautum est? a quid cause est, cur spernas judicia prudentissimorum Parentum? etsi ipsa spreveris, cur viam etiam Posteris intercludis, quam non potes?

Sed illud omnium summoperè notandum est, cum præferant Reges, qualem, quantamque rem molirentur, quod omnia labefactarent fundamenta Regnorum, quod leges Regias everterint, quibus manentibus omnia frustra agebantur, quod antiquas, & vetustissimas consuetudines abolere oportebat, ut stare renunciatio possêt; subjunxerint: *Legibus, quas dero-*

L

gare

a l. de his, ff. de transact. cum communi DD. sententia.

gare debeant, & habeant pro derogatis. Sed his nec unquam derogatum fuit, nec derogari potuisse certum est: Jus publicum Regnorum immutabile semper est, nec pro Regum arbitrio variandum,

Atqui Jurisjurandi devincta fide, tot irrita cautionibus omnia confirmavit. Sed quæ Sacramenti auctoritas, vel jurisjurandi Religio confirmare hæc omnia poterit, quæ à metu, dolo, & læsione semper abhorruit? Hinc Jure usurpandum illud Euripidis.

Lingua jurata est, mente juravit nihil.

Juramenti vires. Et licet magna jurisjurandi auctoritas semper fuerit non solum apud homines Christiana Religione imbutos, verumetiam apud alias Gentes, nunquam tamen ea fuit juramenti vis, ut obligationem auferret, quin intrà suos limites contineretur. Cæterum Religionis vinculum ejusdem contractus naturam sequitur, nec defectum consensus supplet^a. Nec aded jurijurando indulgendum est, ut contractus, quos leges improbaverint, ejus beneficio confirmentur: contrarium à nostris Jurisconsultis responsum: *quoties pactum* (verba sunt) *à communi Jure remotum est, servari hoc non oportet, nec legatum, nec jusjurandum de hoc adactum, ne quis agat, servandum.*^b Idem rescripsere Divi Antoninus, & Severus: *Jusjurandum contra vim legum, & auctoritatem*

^a *cap. inter cæteras 22. q. 4. l. juris gentium, §. & generaliter, ff. d. pact. l. ultim. ff. de leg. 2.*

^b *l. juris gentium, §. si paciscar de pact. vers. Et generaliter.*

tem Juris scriptum, nullius esse momenti c: Hinc illud commune DD. nostrorum pronunciatum: *juramentum contractui ipso jure irritum, nihil addere*, & licet aliqui contra sentiant, rectè illos confutat *Merenda* d.

Juramentum porrò ob id jure fuit institutum, ut esset Religionis vinculum, non iniquitatis, adeout si ex falsis instrumentis conventiones inita fuerint, quamvis jusjurandum interpositum sit, indubitatum est, jusjurandum non ligare, nec etiam quando ejus observantia pergit in detrimentum vel omnium rerum jurantis, vel majoris partis. Sed de hoc jam satis.

S. I X.

De Patre, ac Rege, cui renunciatum est.

H Atenùs de Renunciante. Expendamus modò, quisnam renunciationem sit stipulatus. Potentissimus Philippus Hispaniarum Rex, ut bono Regnorum suorum, & publicæ Populorum utilitati consuleret, tanquam Regnorum parens potius, quam filia contraxit. Quod eò constare omnibus posset, quia scilicet semper in contractu renunciationis nomine *Majestatis* usi contrahentes sunt, non *paterno*. Quod clariùs tibi demonstravero, si ea, quæ docent

*Causæ
rum gene-
ra, quibus*

L 2 num

c *l. si quis inquilinos. §. si quis scripserit, ff. de legat. 1.*
c *Merenda in c. 1. lib. 2. n. 23.*

per Reges
contrahē-
tes Regna
contrahūt
ipsa.

num genera tradidere , ut dicatur quis Maje-
statis nomine contraxisse . Primū si contra-
hens Rex , se quid facturum asserat , quod Re-
gni conservationem respiciat : Alterum , si ea
gesserit , quæ sunt de natura Regiæ dignitatis .
Demū quoties conventionem aliquam ineunt
de rebus ad ipsam Majestatem pertinentibus ^a ,
quæ omnia in hac nostra specie concurrunt , ea-
que locum habent , præcipuè in contractibus nup-
tiarum , ut præclarè scripsit gravissimus Auctor ^b
in hanc sententiam : *Nescis , Regna simul con-
trahere , ubi nuptiarum fœdere neſtuntur Reges .*

Non Pa-
ter , sed
Princ:ps
Renuncia-
tionem
hanc sti-
pulatus .

Sed quid opus argumentis , cum illud ma-
nifestum sit , sequentibus expressum verbis : *cum-
que intersit status publici , & conservationis
illorum : oblita jam Naturæ vocabula , ut pa-
ternam pietatem exuens , Reipublicæ securita-
tem , & Monarchiæ pacem restitueret , & filiæ
nuptiis , Populorum quietem redimeret : hæc
subdunt : quod antè celebrationem matrimonii
per verba præsentia abdicare me debeam , &
cedere omnibus meis juribus Regi Domino meo,
illisque , qui Personam illius representant . Et
pauld post : prout conventum , & declaratum
specialius in dictis articulis . 2. & 3. quæ verba
ad pacis conditiones referuntur .*

Porrò conventiones pacis , Majestatis no-
mine initas , non Patris , nemo est , qui ne-
sciat . Demum illud additum , quod omnem tollit
con-

^a *Peralta lib. 35. §. si quis fideicommissa n. 133. & 134.
ff. de hered. instit. Capyc. dec. 121. n. 5. Cancer. p. 3.
c. 1. n. 147. e 148. Mandell. conf. 67. n. 1.*

^b *Gramont. in Hist. Lud. 3.*

controversiam: *Statuitur pacto convento, quod Majestates sue obtinere volunt robur, & vigorem legis stabilita in favorem Regnorum suorum, & publicæ causæ illorum, ut non possint ullo tempore succedere.* Præterea in jurium cessione illa charitatis plena Patris, & fratris mentio non legitur, sed ad Regiam Majestatem omnia spectant: *cedens (inquit) devolvens, & transferens in Regem Dominum meum, illiusque hæredes, & successores universales, & particulares in jus illius subeuntes.* Igitur omnis hæc renunciatio, & pro bono Regni, & ad servandam, & ad augendam Majestatem stipulata est, nè privato, sed Dignitatis nomine promissa. Cumquæ igitur fuerit Stipulator Rex Hispaniæ, uti Rex, quicumque erit Hispaniarum Rex his juribus renunciatis uti poterit: exemplo legati, quod Principi uti Principi relinquitur. *Quod Principi (inquit Jurisconsultus^d) relictum est, qui antequam dies legati cedat, ab hominibus ereptus est, ex constitutione divi Antonini, successoris ejus debetur.* Quia scilicet Dignitati, & non Personæ relictum erat. Idem in simili specie respondit *Scevola^e*, in qua cum quædam Sacerdoti, & Hierophylaci relicta fuissent, & fuerit quæsitum, utrum iis dumtaxat Sacerdotibus, qui eo tempore in humanis erant, relicta viderentur? respondit: *Ministerium quidem nominatorum designatum.* Idem in nostra controversia secundum ea, quæ proponuntur *Scevola* respondisset: *Regum Majestatem designatam.* Ità sanè. Si Principi

Dignitati relicta cum persona non perveniunt.

^d In l. 58. de legat. 2.

^e In l. 20. de annuis legat.

cipi legatum relictum sit, & decedat, antequam dies legati cedat, legatum Successori, ut supra, debetur; quod in aliis legatariis hominibus privatis non obtinet: nam si decefferint, antequam dies legati cedat, non transmittunt legata ad hæredes. ^f Cujus discriminis ratio non ex eo oritur, quod Princeps solutus sit lege Papia, sicut lege Glicia, & Falcidia; ^g sed potius ex eo, quod legatum Principi relictum, magis Dignitati, quam Personæ creditur. Quod idem erit in legatariis privatis, si nomine dignitatis aliquid legatum sit, utpotè Sacerdoti. Nec contrarium suadent nonnulla Jurisconsultorum loca ^h, in quibus probatur, *Legatum relictum Augustæ non transmitti, si ipsa decedat, antè cessionem legati*: & tamen ipsam Augustam iisdem Privilegiis frui, quibus fruitur ipse Princeps: palam enim responsio est ⁱ Nam discriminis ratio illa est: quod mortua Augustæ, alia non eligitur, aut succedit in ejus locum: evenire enim poterit, ut Imperator aliam non ducat in uxorem, & si ducat, non successionis Jure ducat: quod omninò contrarium contingit in Principe, cui successio necessariò datur, aut Jure successorio, aut electione, juxtà leges, & consuetudines Imperii.

At demus Germanis, ex hujusmodi re-
nun-

^f l. si post diem 5. ff. quando dies leg. cedat.

^g l. Princeps, ff. de legib. l. 4. C. ad l. Falcid. Panciroli. lib. 2. var. c. 5. Parexa in otio quatr. 2. par. num. 2.

^h l. si Augustæ 57. de legat. 2.

ⁱ Gothofred. in d. l. quod Principi.

nunciacione quaesitum fuisse Jus Renunciatorio liberè disponendi, quod semper jure pernegabimus; ex his illud sequeretur quaesitum fuisse hoc jus stipulatori; non parentis nomine, sed Regis, ac proinde cuicumque Regi, non tam Philippo, quam Carolo libera fuisset disponendi facultas. Propterea (si vera sunt, quæ afferunt Germani) Hispaniarum Rex Carolus ex vi ejusdem renunciacionis pro arbitrio de Regno disponere, & haeredes, quos voluerit, instituire poterat: cum non minus Regi Philippo, quam Carolo hac renunciacione consultum sit. Quod cum ipse spontè fecerit: quisnam erit ampliùs renunciacioni locus? Potissima enim causa omnium renunciacionum est, ut Renunciarius, qui renunciacionem stipulatus est, de re renunciata liberè possit disponere, quæ dispositio si sequatur in beneficium Renunciantis, omnem vim renunciacionis evertit, adedut non solum nemo ex contemplatis ad successionem aspirare possit, verumetiam Renuncians ipsa, si velit Testator, admittatur, ut cæteros omnes excludat, quod apud DD.^a in confesso est. Poterit enim Renunciarius pactum illud, quo filia tenebatur, remittere. Quod si secus esset, novum, & hucusque inauditum sequeretur absurdum, ut quorum beneficio renunciatio facta est, in eorum odium retorqueatur, ut quæ gesta sunt, ut libera testandi facultas Hispanorum Regibus aperiretur, eadem testandi facultatem adimant.

Theresia renunciacione liberam disponendi de regno facultatem Philippus Carolus, Carolus usus est.

Renunciatio operatur, ut Renunciarius ne debeat, non ut ne possit instituire renunciantem.

Nec

^a Faber in suo C. de fin. 33. tit. de pact. Cancer. var. r. solut. lib. 3. tit. de renunc.

Nec opus in præſenti renunciatione illud investigare, ob quam ex tribus cauſis facta ſit, favore maſculorum ſcilicet, vel agnationis, an verò ut liberè Renunciatarius diſponat? in clariſ enim nullus conjecturæ locus. Hæc namque habet renunciatio: *Cedens, devolvens, & transferens ea in Regem, Dominum meum, illiusque hæredes, & ſucceſſores univerſales, & ſingulares in Jus illius ſubeuntes, itaut de iis pro arbitrio, beneplacito diſponere poſſit tam per donationem inter vivos, quàm per teſtamentum, & ultimam voluntatem, nulla ſuperſtite obligatione, ut me hæredem inſtituat, legato me honoret, aut mei mentionem faciat.*

Ac proindè facultatem illam liberè teſtandi omnibus Hiſpaniarum Regibus quæſitam præripere quiſnam potuit? ^b Cumque idem teſtamentum etiam nomine dignitatis geſtum fuiſſet, quemadmodum ^c revocare illud potuiſſet idem Philippus, potuit & revocare Carolus: quia cum Dignitas nunquam moriatur, ut eſt in ore omnium, fingitur, eundem Regem & teſtatum fuiſſe, & teſtamentum revocaſſe ^d, quia in Regno conſideratur dignitas, & Republica, quæ nunquam perit: quæ verò nomine dignitatis con-

^b ut ex Bald. docent Tiraquell. de primog. qu. 35. num. 20. Autun. de Reg. don. lib. 2. c. 3. n. 10. ^c Bald. in c. ult. antè fin. de ſent. & re jud. & conſ. 159. col. 1. lib. 3. incip. Super eo quod quaeritur. ^d Bald. Imola. Felin. & aliî in c. 1. de probat. Caſtald. de Imper. 9. 119. n. 1. Tap. in l. fin. p. 2. c. 9. n. 12. de conſ. Princ. Padill. in l. unum ex familia, §. ſi de Falcidia n. 8. de leg. 2. per tex. in c. ſignificavit de reſcr. & c. ſi gratioſè cod. tit. in 6.

contracta censentur, cum persona non moriuntur, sed in Successores transeunt °. Quò spectat illud, quod aureis sanè verbis scriptum est. *Reges nunquam interire.* §

§. X.

De re renunciata.

EA est Regnorum conditio, ut legibus soluta sit. Leges, quæ pro hominibus privatæ fortunæ latæ sunt, ad Regna non pertinent: nullum eorum commercium, imò nec jure civili ulla mentio. Ignota sunt juri antiquo vocabula: jure tantùm Pontificio duabus illis Constitutionibus & de Regnorum successionem vestigium extat, nec aliis expressum verbis, nisi *jure Regni*, & *jure genituræ*: Jus igitur Regni dumtaxat, non aliæ leges, hujusmodi normam, à qua ne tantillum discedere liceat, impertitur.

Leges de Regn s Juri civili incognitæ.

Interea si vera sunt hæc, Regnorum commercia, & successiones extra Legum Imperia regi, speciali quodam jure suo: quænam, obsecro, Lex inveniri poterit, quæ hujusmodi renunciationem confirmet?

Si veteres leges Romanas inspicimus, innumeris earum locis probatum est, quantum illæ leges ab hujusmodi renunciationibus abhorrent.

Leges Romanæ à successionis renunciationibus abhorrent.

M hor-

e §. illud quoque in fin. novell. 81. *Tiraquell. q. 35. n. 19. & seq. Fab. c. de pact. defn. 20.*
 f *Bodin. de Repub. lib. 1. g Cap. licet 6. de voto cap. Grandi de suppl. neglig. Præl. in 6.*

horruissent: quia scilicet mali ominis essent, & votum captanda mortis inducerent.

*Renunciatio successio-
nis pri-
vata jure
Pontificio
probata.*

At, inquires, has renunciaciones nimum legibus Romanis exofas, constitutione Summi Pontificis probatas fuisse, Religione jurisjurandi. Ita sanè: Sed hujusmodi constitutiones pro rebus privatorum sancitas, ad Regna producere non licebit: vulgata sunt nostrorum axiomata: *in successione Regni nullas alias spectandas leges, quam leges Regni fundamentales*: Item illud; *Regnorum successione, & commercium nulli alii juri obnoxiam, quam illi, quod omnium consensu jus Regni, appellatum est*. Quod eò magis locum habet, quia non ea fuit Summi Pontificis mens, constitutione sua Reges comprehendere: quod si voluisset, expressisset: non fugiebat enim, exitium alloqui Jurisconsultum, illius constitutionis Conditorem, nunquam comprehendendi Reges quibuscumque constitutionibus, nisi expressa illorum mentio facta sit. ^b Idque eò magis obtinet, quia hoc jus speciale Regnorum ab iisdem Summis Pontificibus duabus canonicis Sanctionibus indicatum nobis est. Quod adeò verum est, ut non solum Reges, sed nec etiam Personæ excellentes generali legum sermone comprehenduntur, nisi de eis facta mentio

*Reges, ac
Privati
non a quo
tenentur
jure.*

tio

^a *Vulgar. C. quamvis pactum de pactis in 6. b* *Rebuff. in pract. ben. 3. p. num. 162. Felin. in tract. quando lit. Apost. ampliat. 9. aliq; quos refert Covar. qq. pract. c. 36. Bero. in d. c. deleg. n. 35. & in c. quoniam n. 12. cum seq. de Jurepatr. Lambert. de Jurepatr. p. 3. lib. 2. q. 9. Paris. conf. 142. lib. 4. de Pont. de Jurisd. tract. 15. num. 23. & 64.*

tio fuerit, ut sæpè & Romanorum legibus, & constitutionibus Pontificiis statutum est: ^b Verùm si Regnorum contractus metiri velimus regulis Juris civilis, quamvis nullus erit aded rerum ignarus, qui nesciat, Regum dominium omnium supremum, plenissimum, & neminem illis superiorem, nisi Deum: id tamèn intelligendum erit, quod attinet ad subditos, & ad liberrimam administrationem Reipublicæ, jus vitæ, & necis, jus belli, & pacis, & id genus alia, quæ amplissimam, & Regiam inducunt potestatem: Cæterùm ut communi voto docent *Interpretes*, nulli Regum ea data potestas disponendi pro arbitrio de Regno, & absque publicæ causæ necessitate in præjudicium eorum, qui ad legitimam successionem legibus fundamentalibus invitati sunt. ^c Hæc est recepta omnium opinio, nec aliud similis exemplum *Auctoribus* occurrit, nisi earum rerum, quæ publico usui destinatæ erant, & quarum nullum erat commercium, & inutilis erat stipulatio, ut inquit *Ulpianus*: ^d nulla item earum dispositio: Cùm autem ejusdem naturæ

*Regnum
res videtur
publica jure
civilis.*

M 2

Re-

^b *Cap. devoto, c. grandi de supplem. neglig. Prælat. ac propterea à iisdem consentibus Jus Regnorum regulas Juris communis sive civilis non sequi, exploratum est.*

^c *Ulpian. in l. sed & reprobari, §. amplius vers. valdè tamèn de excusat. Tutor. Alex. lib. 1. secundam unam lectionem Cod. qui, & adversus quos in integr. rest. Innoc. 3. c. fin. de Despons. Impub. Atrian. l. non omnes §. à barbaris de re milit. Imp. Val. l. 2. §. 1. C. de sent. experic. recit. Bonifac. 8. c. fin. de sent. & re jud. in 6. Rand. decis. Pif. 41. par. 1. n. 60.*

^d *l. multum interest, ff. de verb. oblig.*

Regna sint , idem de iis erit iudicium . ^e Regnum enim , & Regni dignitas eadem ratione non distrahuntur , qua campus Martius , Basilicæ , & alia huiusmodi non distrahebantur : ità *Baltus* , qui hæc habet : ^t *Regnum , & Regni dignitas non est in commercio : est enim legis , & Naturæ donum , quod cedi non potest .* Rectè donum Naturæ Regnum appellavit . Cùm enim Regni successio communi omnium usu , & gentium consensu instituta , & probata sit , meritò illam à Natura proficisci , dicendum est : Præclare inquit Cicero ad hanc rem : *omni in Jure , consensus omnium Gentium lex , Naturæ putanda est :* ^g Quod etiam *Abbas* paucis immutatis disertissime expressit : *Nota primò , Regem non posse alienationem facere de bonis , & Juribus Regni : bona enim sunt Dignitatis , & non propria ipsius Regis , licèt ipse habeat Jurisdictionem in administratione ipsius : & paulò post : quia bona Regni non sunt ipsius Regis , sed Regalis dignitatis .* Repugnat igitur natura Regnorum , quæ huiusmodi conventiones non patitur , illa enim eorum natura est , quam illis initidè dedere Gentes , pacto inter Regem , & Populos inito . Hinc est , quod Privatorum conventionibus non tolluntur : nam quæ Gentium consensu , & tacita quadam conventionione inter Regem , & Populos quaruntur , sola Regis voluntate tolli non possunt . Quò etiam spectat , quod traditum est ,
filium

^e Ut monet Paul. in l. mortuo bove §. lateat de leg. 2.

^f Bald. cons. 389.

^g c. intellectu de jur. jur.

filium nempè non succedere Patri in Regno, k
 sed ipsum, evellere à manu Populi vi consuetu-
 dinis, quod communi omnium consensu consti-
 tum est: l Quæ sententia plures habet asserto-
 res, inter quos est *Valenzuola*, m qui hæc ha-
 bet: *Quod in Regno, & successione illius, maxi-*
mè procedit, pacto enim convento ob publicam sa-
lutem jam indè ab initio à tota Republica cum
primo Principe inito, Gentium Jure inducto, Dei
numine confirmato Posteris primi illius proditur,
seu aperitur Regnum, nec ab hoc, aut ab illo Pos-
sessore accipitur, sed potius Jure sanguinis defer-
tur. Hinc etiam illud est, quod communis senten-
 tia docet: Regnum deferri, neque tanquàm hæ-
 reditatem ex testamento, neque tanquàm ab
 intestato, nec exheredationi, divisioni, nec aliis
 dispositionibus obnoxium, n solo genituræ, aut
 sanguinis Jure.

His etiam accedit defectus potestatis, nam
 cum hic succedendi ordo à consensu Populi pro-
 cesserit, idem religiosissimè servandus est, nec
 Regum arbitrio mutandus. Non enim liberam
 facultatem de Regnis disponendis Regibus
 Populi concessere, sed potius eorum ad-
 ministracionem, ut Successoribus Regna cu-
 sto-

*Qui succe-
dit in Re-
gnum non
tam à pos-
sessore,
quam à
populo ac-
cipit.*

*Reges Re-
gnorum
procurato-
res magis,
quam Do-
mini.*

k *Bald. in c. 1. §. hoc quoque de success. feud.*

l *Caspan. in Catal. glor. mand. n. 1. confid. 25. in princip.
 Bovadill. in polit. lib. 1. c. 1. n. 15. Simanca de primog.
 lib. 1. c. 15. Petr. Greg. de Repub. lib. 5. c. 3. Covar. pract.
 99. c. 1. n. 15. Molin. de iust. & iur. tom. 1. tract. 2. disput.
 23. n. 14. Vela disserr. 4. num. 39. Lagd. Anchor. & alii.*

m *Valenz. cons. 198. num. 2.*

n *Gonzal. c. licet de voto.*

stodirent ; ac eorum succedendi modum Regionis consuetudine, vel inductum, vel præscriptum, neque delerent, neque inverterent: quibus ea ratio addi potest, quia scilicet proprietas Regnorum est penès Populum, ususfructus penès Regem: ° ità sanè, & rectè ex Veterum sententia docuit *Othoman*, nàm Regnum, sivè Corona ipsa est, quæ possidet Jura, & bona Regni, & Rex ejus nomine ipsam dignitatem. Idèd Rex jura Regni, quæ à Corona possidentur, nec alienare, nec immutare poterit, & licèt sit Dominus, illud dominium simile est dominio mariti; quod sequentibus verbis explicat antiquus quidam doctor; *p* Nàm sicut inter virum, & uxorem matrimonium carnale contrahitur, ità inter Principem, & Rempublicam matrimonium morale contrahitur, & politicum. Ità etiam æquiparat Reges, Prælati. Aliam afferunt similitudinem cæteri *Auctores*, nempe illam *Tutoris cum Pupillo*.^b

Præterea si majoratus Jure Regna judicabimus, quisnam erit aded ignarus, qui existimet, majoratus successionem in extraneos cedi posse, contra communem omnium sententiam, quæ uno solum casu hujusmodi renunciaciones admittit, quando scilicet in beneficium immediati successoris factæ sint? Quæ aded vera sunt, ut locum ha-

o *Castrens. conf. 164. nu. 5. Camerar. in d. c. Imper. de prob. feud. alien.*

p *Luc. de Pen. in l. quicumque. C. de omni agro deser. lib. 11. q. 9. Ren. Coppin. de domin. Franc. lib. 2. tit. 1. Mierex par. 4. q. 1. n. 230. Cost. de tert. c. 17. n. 9.*

habeant non solum si Regnum ipsum, verum etiam si spes succedendi renunciatur. Illud enim interest inter successiones, quæ obveniunt iudicio Testatoris, vel lege: & successiones, quæ deferuntur ex contractu Investituræ. quia huiusmodi successiones ex investitura sumunt veram, & immutabilem naturam, ut ait *Bald.* quæ voluntate Successorum immutari non potest. Quod secus est in aliis hæreditatibus, in quibus spes, quam habet Successor, iudicio Agnati, vel Cognati tolli potest, puta si instituisset hæredem extraneum, ac proinde spes illa, nec Jus existens est, nec ut ajunt, *formatum*. Non ita res est in successioneibus, quæ deferuntur lege Investituræ: spes enim illa succedendi tanquam Jus proveniens ex contractu, & stipulatione, dicitur Jus quoddam irrevocabilitèr quæsitum Agnato, ut monet *Bart.* Quæ si locum habent in feudis, multò magis in Regnis obtinent: altiores enim spes succedendi in Regnis radices agit: Quod discrimen præ cæteris novit *Peregr.* qui cum de Regnorum successione ageret, hæc scripsit ad rem nostram: *Et spes, quam habet filius Regis, aut frater Regis viventis de succedendo, post illius mortem in Regno est aded à Jure, & usû Gentium approbata, quòd nec ordinatione, aut alia Regis voluntate tolli, aut immutari posset, præponendo secundogenitum Primo, aut Tertium secundo, aut aliter. Ad hoc tex. in d. cap. licet, & inde sic notarunt Jo: Andr. Imol. Archid.*

s ad l. quod dicitur de verb. oblig. Andr. c. 1. §. olim de success. feud. Montan. de Regal. fol. 25.

t *Peregrin. conf. univ. post tract. de lur. Fisc.*

cbidic. & alii in d. cap. grandi, Abb. in cap. intellecto col. 2. de jurejur. Felin. in c. prudentiarum col. 2. de offic. delegat. Jason. in l. nemo potest col. 1. ff. de leg. 1. cum aliis concord. adductis per Cyrier. lib. 3. q. 3. Tiraqu. q. 21. & q. 27. quibus in locis addunt varia exempla, & complures Auctoritates, & est recepta conclusio: Haftenus Peregrinus.

§. XI.

De causa si ali renunciationis.

Proverbio utar Græco *των Αιθων καιλιδην* videntur mihi Germani: Sed dum hoc saxum volvunt, Amicorum optime, inutiles, & inexhausto labore defatigantur. Renunciationem nobis tam vehementer opponere mutato jam rerum statu, & cessante ejus causa, furor quidam est, & ut opinor, Germanorum animis offusa caligo. Defecit jamdiu renuntiatio, dicam illud, audiente Germania, quia scilicet causa finalis, & ratio renunciationis evanuit. Et semper major me coepit admiratio, undè tantis Germaniæ Jurisconsultis in mentem venire potuerit, ex vi renunciationis Serenissimam Mariam Theresiam omninò fuisse exclusam, æternumque à successionis spe rejectam. Quoniam si omnia bona fide excutere velimus, nunquam animus Hispaniarum Regis fuit in omnem casum arcere filiam à Regnorum successione. Præcipua enim ratio renunciationis,
non

non illa est, ut filiam semper removeret, sine causa exheredaret, & spem succedendi perpetuò adimeret: Id enim esset contra conjecturam pietatis, quam in parentum animis insculpfit lex naturæ, & qua in voluntatibus Ascendentium sup-
plendis sæpè utitur *Papinianus*.

Quid enim causæ esse poterat, ut tam infenso odio innocentem filiam, & inculpatos liberos persequeretur? Quod de piissimo Principe vel suspicari, nedùm asserere religio est: Aliò spectavit piissima tanti Regis mens, alia tam enixæ renunciationis causa fuit, bonum scilicet Regnorum suorum, Hispaniensis Imperii dignitas, & amplitudo, & toties decantata inter utramque Monarchiam incompatibilitas, quæ tertio quoque verbo repetita sunt, & sæpè sæpiùs incu'tata. Illud enim summoperè abhorruit Rex cæteroqui pietate clarus, & prudentissimus, ne florentissimum Hispaniarum Imperium Gallorum Imperio accederet, & simul adhæresceret, adeo, ut utraque Natio ab uno tantùm Principe regeretur, & Hispaniæ tanquam Galliæ Regno acedentes, Augustissimo Gallorum Regi obtemperarent. In omnibus his Regum contractibus causam finalem hanc fuisset, quis est, qui nesciat? Nota omnibus ea est, sive verba renunciationis, sive mentem contrahentium inspiciant, sive naturam Regnorum, & exempla majoratum, sive demum historicorum testimonia, & auctoritates Doctorum.

Ut autem eam investigemus, Delio urinatore opus non est: illa enim hæc sunt, qui-

N bus

Regni Hispanici cū Gallicano impatiencia præcipuus Renunciationis finis.

bus nihil clarius: *Cumque intersit status publici, & conservationis illarum, ut quæ tam magnæ sint, non conjungantur, occasionesque præcaveantur, quæ evenire possent illas jungendi, & ob æqualitatem, & alias justas rationes statuitur pacto convento, quod Majestates suæ obtinere volunt robar, & vigorem legis stabilitæ in favorem Regnorum suorum, & publicæ causæ illorum.*

Hæc potissima causa, & constans ratio, & non alia renunciationis, ut manifestius, & aper-
tius exprimi non possit. Eandem consignanti-
simis verbis expressam legimus in tabulis nu-
ptialibus Serenissimæ Infantis Annæ. Cæterum
quoties vitatur hæc Regnorum conjunctio, quo-
ties hujusmodi servatur æqualitas, ne unus, &
idem Hispaniarum, & Galliarum sit Rex, nul-
la superest ratio, qua renunciatio niti possit; il-
la servanda erat æqualitas, & quemadmodum
nullo unquam futuro tempore ex juribus occa-
sione fœminarum quæsitis ad Galliæ successionem
aspirare possent Hispaniæ, ita nec Galliæ ad
Hispanias possent. Hujusmodi autem æqualitas
religiosissimè custodita est, illud absurdum fu-
giendum erat, ne Regna confunderentur, &
unum alterum absorberet: Cumque utrumque
vitatum fuerit, quis aded demens erit, qui
primis, ut ajunt, labiis Jurisprudentiam de-
gustaverit, qui asserere audeat, renunciatum
hoc casu fuisse Regnorum successionem. Porro
invieta Hispanorum Natio, quæ & opulen-
tia, & bellica virtute, Imperii amplitudine,
cætera omnia Imperia vel æquat, vel superat,
nullo unquam tempore passura, ut extero Prin-
cipi

*Succeffione
Philipp.V.
æqualitas
religiosè
custodita.*

cipi subjiceretur. Cum autem hujusmodi conjunctionem vitavimus, quid, obsecro, prederit renunciatio, aut quænam causa perseverat, ut renunciatio sustineri possit? Hoccinè est unire Hispanicam Monarchiam cum Gallia? minimè Gentium, imò potius est integram servare Monarchiam, Consuetudines, Magistratus, & mutato tantùm nomine, eundem servare Regem, An mutatam fortè Rempublicam, & Regnorum conjunctionem putant, animorum societatem? Non hæc sanè unio invisæ Regibus, & Populis, non hæc illa est, quam in renunciatione fugiendam cautum est, sed illa potius, quæ Hispanias in Provinciæ formam redigeret. Hæc illa est incompatibilitatis ratio, quam DD. Hispani asseverant, fuisse causam finalem renunciationis. *Rojas*^a cum ageret de incompatibilitate majoratum, eo exemplo usus, præsentem renunciationem ad Regnorum incompatibilitatem revocavit.

Verùm quia suam opinionem *Salzedi*^a testimonio, & auctoritate confirmavit, cujus ipsius verba transcripsit, ejusdem sententiam, quibus ipse verbis expresserat, recitabo: ad rem enim, quam agimus, mirificè faciunt: hæc habet cit. Auctor: *Potuit enim utilitatis publica causa hæc lex sustineri, Et nè Regna confundantur, ut ipsa lex ait, ibi: y por lo que importa el estado publico, y conservacion dellas, que siendo tan grandes no se junten; sed quamvis plura possemus dicere de præjudicio proveniente Hispanis ex unione illorum cum Gallicano Regno, subjectione*

N 2

Im-

^a *Rojas in append. ad p. 8. c. 10. de incompat. n. 9.*

^b *Salzed. polit. lib. 2. c. 14. n. 81. de lege politica.*

Imperii sui, nominisque amissione ex historiarum serie, sineque Ægyptiaca Dominationis tempore Nabuchdonosor, qui & nomen Neco Regis Ægypti subvertit, gloriamque Tyri, devicto Tobalo illorum Rege, etsi post decennalem illius Civitatis & expeditionem, & inclytam defensionem, deque fine Assyriorum, & Medorum, Ninivitarum oblita memoria, Babyloniorum exhausta fortitudine, Euphrate subjugato à Dario, & Cyro, Babylonie magnitudine, & pompa Susa translata, devicto ab Alexandro Oriente, cujus elatio, ac Imperium ab ipsius servis scinditur, Macedonicum Imperium finitur, Græcorum Reipublicæ destructio, subjugatio Orbis Romane Reipublicæ, etiam Romanae magnitudinis, finis, & oblivio. Justè ergo ne Hispanorum antiquitas, & gloria à Gothorum antiquitate deducta, sicut supradictæ Reipublicæ nec memoria permanet, hæc obliviscatur subiecta Gallis, statutum fuit, abdicatumque jus succedendi Reginae Galliarum, ejusque successoribus, & potuit etiam pacto constitui in præjudicium filiorum, & jus in spe habentium ad successionem Hispaniarum.

Sed si Hispanis Auctoribus fidem non habueris, Germanis idem afferentibus habere ne recusa: Auctor c notitiarum Orbis cum de hac renunciatione verba faceret, non aliam illius causam reddit, nisi incompatibilitatem Regnorum: *Infantam, inquit, Hispanicam ipso statim initio conjugii cum Rege Gallie omni juri suo in ditiones quascumque Regis Hispanie renunciasse intuitu incompatibilitatis constitutionum*
fun-

c *Becman. notit. Orb. Terr. de Regno Gallie c. 3. §. 8. p. 527.*

fundamentalium utriusque Regni.

Quod aded ejusdem Scriptoris animo fixum erat, ut cum iterum de Gallia verba faceret, specialem reddiderit rationem dictæ incompatibilitatis inter Hispaniam, & Galliam his, quæ sequuntur verbis ^d: *Namque (inquit citatus Auctor) & hoc circa limites Gallie prætereundum non est, illos cum incrementis jurisdictionis aequè proferri cum in Hispania, aliisque Regnis, etiamsi jurisdictioni Regis novi tractus accedant, priores termini tamen iidem maneant, & tractus illi peculiare status efforment, prout in utraque Sicilia, Ducatu Mediolanensi, Belgio, &c. elucet, quæ Regis Hispaniæ Imperium quidem suscipiunt, sed non tanquam Hispaniæ Regis verum peculiaris status sui Principis: sed à Gallis quicquid acquiritur, id ipsi Coronæ Gallicæ accedit, & quantumcumque sit jurisdictionem Regis tanquam Regis Gallie agnoscere cogitur. Quod ipsum in causa esse observant Politici, cur Regnum Gallie, & Hispaniæ veluti incompatibilia sint, quia Hispania alii Coronæ inseri nequeat, Gallia verò, quod acquirit, sibi annectat, undè & Reginam Gallie hodiernam solemnè renunciatione omni juri suo in Regnum Hispaniæ cedere oportuit, cū Regi Ludovico Decimoquarto ex Hispania adduceretur.*

Gallia quocumque Regno incremento unū Regnum: Hispaniæ tot sunt regna, quos regnorum accessiones.

L'une des plus anciennes constitutions de la Monarchie d'Espagne, sur la quelle ils mettent tout le fondement de leur domination, est, que le Royaume soit inalienable, qu'ils vivent tousjours sous leurs propres Roys, & que leur Couronne ne puisse estre annexee, ny incorporee à aucune autre.

Celle

^d *Becman. notit. Orb. terrar. de Gallia cap. 6. §. 2. pag. 166.*

Celle de France au contraire se veut arroger ce droit (comme il conste par leurs Escrivains , & leurs Jurisconsultes) que tout ce qui est possédé & acquis par les Roys de France par quelque tiltre que ce soit est escheu à la Couronne où il est son propre Domaine , & n'enpeut jamais estre demembre , & doit estre assujetty aux mesmes Loix & forme de Gouvernement , que leur propre Royaume , tant pour la succession souveraine , que pour tout ce qui concerne l'estat public. de sorte , que si la Monarchie d'Espagne tomboit par Mariage ou autrement sous le pouvoir d'un Roy de France , elle deviendroit un membre , & un accessoire inseparable de la France , elle seroit reduite au mesme estat que la Bretagne , & autres Provinces , & à diffaut de legitimes successeurs de sa ligne elle passeroit aux collaterales , & à tous ceux qui parviendroient au Trosne des fleurs de Lis .

Tous les François sont tellement d'accord de cette pretention , qu' il seroit superflus de la leur prouver , quoy qu' il ne seroit par difficile de la combattre , mais c'est une maxime recevee parmy eux dont ils se sont mis en possession par un long abus , & qu' ils sont resolus de maintenir opiniastrement en toute sorte de rencontres .

Cette incompatibilite tient quelque temps le conseil d' Espagne en suspens , il saubaittoit la Paix , mais il ne la voulouit pas anchorer , au prix d' une si dure servitude , & les directeurs de tant des Royaumes n' auroient jamais peu se resoudre à devenir sujets d' un autre , ny voir leur Couronne Dominante erigee en Province .

La Reyne Mere de France , qui par les tendres

dres sentimens de Mere, e de tante soubaitoit avec ardeur une si belle, & si for:able union de deux Persones, qui luy estoient si cheres, appliqua tous ses soins pour esjoigner ces empeschemens, & l'on trouva ce temperament pour esseurer les iustos doubts du conseil d'Espagne, que par le contract de Mariage l'Infante renonceroit absolument à toute sorte des droits, qu'elle pourroit jamais pretendre sur le tout, ou sur les parties de cette grande succession sous quelque titre ou pretexte, qu'elle pust jamais avoir afinqu'en aucun cas la Monarchie ne put estre ny sujette, ny demembre.

Et l'on se porta d'aut ant plus facilement de part, & d'autre a cet expedient, que le chemin en estoit tout fraye par l'exemple de la Reyne Mere, & qu'en effet la renunciation, qu'elle fit estoit de mesme nature, que la presente dans la forme, & dans la substance, & estoit fondee sur la mesme cause de l'incompatibilite de ces deux successions. V. Bouquier d'Etat, & de Justice.

Si mentem contrahentium attendamus, quæ nam alia causa movere poterat Reges ita pios, ut excluderent à successionem filias, repugnante antiqua consuetudine Regni? fecit id quidem piissimi animi Rex, sed invitus, nec id fecisset, nisi causa publicæ utilitatis eum excusasset, ut scilicet Rempublicam servaret, & ne Hispanicam Monarchiam periculosa illa cum Gallis immixtione deleret. Debuisset profectò, nam licet alia Regna, quæ alteri Imperio accedunt, vel per nuptias, vel per successionem hujusmodi accessione nec delentur, nec intereunt, id ex

co evenit, quia tanquàm separata à capite, cui accedunt; suis propriis legibus gubernantur, quod secus est in Regnis, quæ cum Gallia consolidantur; ea enim est illius Regni vetustissima sive Lex, sive consuetudo, ut quæcumque Regna ad Reges Galliarum successione perveniunt, omnia cum Regia Corona ità coaléscant, ut in unum corpus redigantur, cujus caput erit Gallia, quemadmodum in omnibus Provinciis Galliaë adjunctis usu venisse vidimus, in Ducatu scilicet Normandiaë, Britanniaë, Aquitaniaë, Navarraë, & aliis.

Hæc igitur fuit mens contrahentium, ne hujusmodi conjunctio sequeretur, quam disertissimè in suo testamento expressit Hispaniarum Rex Philippus Quartus, ubi hæc habet: *Nelli tempi, Et età passate si è fatta molto special ripugnanza nelli accasamenti, e matrimonii dell' Infante di Spagna con li Rè di Francia, per l'occasione degl'inconvenienti, che risultarebbero giungendosi queste due Corone, perche essendo ambe, Et ogn'una da per se così grandi, che hanno conservata la sua grandezza con tanta gloria de' Rè Cattolici, e Christianissimi, coll'unione de' detti si minuirebbe, e struggerebbe la loro esaltatione, e ne seguirebbero altri gravissimi inconvenienti alli sudditi, e vassalli, al bene, e stato publico d'ambi i Regni, Et à tutti gli altri della Christianità, e per pervenire à facilitare questi matrimonii frà l'una, e l'altra Corona in beneficio delli Vassalli d'ambe, e dello stato universale, si è prohibita la unione di dette Corone, tenendolo per patto conventionale, che tiene forza, e vigore di*

*di legge stabilita à favore de' Regni, e della
causa publica di essi, & in particolare nella capi-
tolazione matrimoniale concessa, e fatta in questa
Corte alli 22. di Agosto 1617. trà il Rè mio Si-
gnore, e Padre, e'l Rè Christianissimo di Francia
Ludovico Decimoterzo circa il matrimonio, ch'io
contraffi con la Regina D. Isabella di Borbone mia
moglie, e che lo stesso contraffe colla Christianissi-
ma Regina D. Isabella mia molto cara, & amata
sorella, si pattuì, e capitò, che non si giuntassero,
nè potessero giuntare le dette Corone, e la detta
Infanta mia sorella per se, & i suoi descendent
di quel matrimonio, havesse da rinunciare, e re-
nunciassse ogni, e qualsivoglia jus, che à lei perte-
nesse, & in qualsivoglia tempo li potesse appartenere
per la successione de' miei Regni.*

Si naturam Regnorum inspicimus, eadem
causa finalis est; sunt enim hujusmodi Regna
inter se incompatibilia, nec unum cum altero
sine alterius detrimento misceri potest: magnum
illud utriusque Nationis Imperium, gloriæ anti-
qua æmulatio, diuturnitas bellorum, locorum,
animorumque genius, magnanimus ille timor,
ne altera alterius, vel viribus, vel fortunæ ce-
deret, ita Gallos, & Hispanos inveterata dis-
sentione aluit, ut uni nunquam, eidemque Prin-
cipi consentirent. Utraque enim gens bellica vir-
tute invicta, rerum gestarum gloria reliquas præ-
tergressa, & Regnorum amplitudine universo
Ferrarum Orbe clarissima.

Hispaniæ, quæ Scipiones contempserunt, *Hispania
num laus
à virtute
militari.*
quæ contumelioso viginti annorum bello sub
Duce Viriato majores nostros exercuerunt, illæ,

O

qua

quarum invictos animos Numantino bello virtus Romana demirata est penè perculsa, illæ, quæ æquabili Romanorum fortunæ turpe Quintii, turpius Mancini sædus sapiùs exprobarunt; illæ, quæ tot Consulares, tot Prætorios absumpserunt exercitus, illæ, quæ Sertoriano bello ita Romanas & opes, & artes exequarunt, ut utri Imperio pariturus esset, quinquenaio Terrarum Orbis addubitaverit.

Illæ, inquam, Natio, quæ tot, tantosque Imperatores Romæ dedit, tot claros omni ævo milites. Regnum illud toties ab hostibus incomparabili Hispanorum virtute ereptum, in alienam ditionem traduci, quis ferret, sineret, pateretur? Misceri enim hæc duo Regna non possunt, quia illa sunt duo Europæ lances, ut tradunt Scriptores, quibus cætera Regna penduntur ^a.

Sed omnem, si quæ fortè superest, dubitandi rationem abjeceris, si hujusmodi renunciationum rationes expressas, & causas audiveris à viro quidem gravissimo, & rerum Hispanicarum peritissimo, hic est *Franciscus Ramos* ^b eximius Jurisconsultus, cujus consilio omnia

Æqualitatem de disite renūciationi causam ex candidissima Francisci Rami auctoritate convincitur.

gesta sunt: acerrimus ille renunciationis Assertor, & Patronus, cum pro Renunciante contra Gallos scriberet, hæc ingenuè confitetur: *Que en otros casamientos de Infantes hijas de los Reyes de España con otros Principes fuera de Francia no ha sido regular la prevencion de la renunciacion, como quando casavaren, Aragon, Portugal, ò Navarra, porque se conoçia, que por*

^a *Kochlius de ærorio.* ^b *Franc. Ramos.*

por las Infantes, quando llegasse el caso de suceder, no salian de España sus coronas, y lo mismo en los casamientos con Principes de la Casa de Austria, y que la experiencia manifestó desde D. Phelipe el Primero, que llegado el caso de la sucesion se conservò siempre en España la caveza de la Monarquia de la manera, que tambien se considerò en otros matrimonios de Infantes con Reyes de Vngria, Inglattierra, y Danimarca, y despues de Saboya, donde las embraças eran suceßibles, y no podia darse, que si la suceßion llegasse à tocar à las Infantes, ò sus descendientes poseedores de aquèllo Reynos, y Estados havian de residir en los de España, como mas principales, y proporcionados à la representacion, y regimento de todo. Vea el Auçtor deste tratado, si estas consideraciones se ajusten à los matrimonios con la Francia, y se la misma se conformaria, en que uniendose por hija, que no havieße renunciado las dos Coronas, fuesse España la silla, y caveza dell Imperio.

Num clariora his verba desideras? illa unio fugienda erat, quæ utrumque Regnum confunderet, & ex qua illud oriretur, ut Hispaniæ, vel in Gallias migrarent, vel essent Galliarum accessoria, ut Galli Authores loquuntur. ^d

Sed quid amplius te morer! semper & Gallis, & Hispanis idem consilium, nec unquam disputata hæc Regnorum incompatibilitas, adeo non renunciatione opus fuisset: Quod egregio illo Reginæ Blanchæ exemplo manifestum est. Rex Castulonensium Alphonfus Octavus cum plures haberet filias, Blancham primogenitam,

O 2

que

Duo grad
vissima
exempla
probât ci-
tra renun-
ciatione,
aqualita-
tem exclu-
sive à suc-
cessionem,
qui erant
alioqui
suceßuri.

* Tluan. Cardinalis Osart.

quæ nupserat Primogenito Regis Galliæ, & Berengariam, quæ nuptui tradita fuit Regi Legionis. Cum Rex Pater decessisset, & Regnorum successio Blanchæ tanquam Primogenitæ fuisset delata, Rex Galliæ renunciavit Juri suo, cum benè nosset, esse hæc Regna incompatibilia. Ecce omnia bona fide gesta. Ecce servatam legem incompatibilitatis, ut omiſſa Primogenita, secundo loco nata succederet. Nulla aderat renunciatio, quæ in illa controversia impedimento esset. Impedivit tamen successionem, Regnorum natura, ut ex gravissimis Hispanis Authoribus compertum est. ^h

Eo-

b *Mariana de rebus hispan. lib. 12. c. 7. Blancham ætatis prærogativa sublevabat, ut fraterni Imperij hæres esset, legesque Hispaniæ, si iura regnandi Legaleiorum modò tabulis continerentur, & non potiùs studiis populi, & Principum dexteritate, virtute, festinatione, felicitate, quod in præfenti accidit; nam maturatis Comitibus Blanca prætermiſſa procerum, & populi consensu Berengariæ Regnum delatum est, externum Imperium exhorrebat, & novorum motuum materiem, si Galliæ Hispania commiſſa esset. D. Estevan de Garibay compend. hist. lib. 12. c. 10. Sobre esto articulo buvo grandes diferencias entre estos Reynos, y los de Francia en los tiempos deste Rey D. Alonso, y de su Padre el Sancto Rey D. Fernando. Però assi ambos Reyes Padre, y hijo, como los Grandes de sus Reynos teniendo por cosa grave, que los Reynos de Castilla, y Toledo veniesen à govierno, y dominio de Principes extrañeros, nunca ello dieron lugar, agora en este matrimonio buvo fin esto negocio, porque en cõtemplacion suya el Rey S. Luys renüciò todas, y qualesquieres acciones, y derechos, que pretẽdia tener a los Reynos de Castilla, y Toledo, y assi cessò este reclamo,*

Eodem ferè Jure incompatibilitatis Regina, Isabella Regis Galliae Ludovici Undecimi fratrem exclusit. Quæ cum Regi rescripsisset, hanc rationem reddidit, cur his nuptiis non assentiret.

Hæc sunt Epistolæ verba, quam adducunt Scriptores: *d Heredando el de Berri el Reyno de Francia, los franceses se otorgarian principalidad, y mayoria de titulo, teniendo estos Reynos por Provincia sufraganea, y que la Reyna havia de seguir lo que las leyes de sus Reynos disponian en gloria, y acrecentamiento del cetro Real dellos.*

His positis, securius contra Germanos eorundem arma retorquebimus. Servata est æqualitas, impleta est Philippi Quarti voluntas, nulla igitur adest renunciatio; optimè consuluit rebus Hispanicis Philippus, ne casus ille eveniret, & quando quæ ipse disposuit, servata sunt, renunciatio omnis deleta est.

Mutato rerum statu, melius à Rege Carolo Secundo rebus Hispanicis consultum est. Debemus nos omnes illud, & pietati Regis nostri, & Regis invictissimi Galliarum consilio, & munificentia, qui post tot, tantosque Populos, tantum cum sui nominis gloria victos, majori cum gloria seipsum vicit, magnanima tot Regnorum repudiatione. Quid, obsecro, ab hac renunciatione Rex Philippus exoptulat, & quid ab illa quærebamus? pacem perpetuam inter Gallos, & Hispanos, quæ fuit potissima ratio, & matrimonii, & renunciationis; jam eam consequuti sumus æqualitatem cum Gallis, nè Rex Gal-

Successione Philippi, & paz para Hispanis, & æqualitas servata cū Gallis.

d Ramos, in respons. contra Gallos.

Gallus Hispanis dominaretur? jam id obtinui-
 mus. Integram Monarchiam Hispaniarum cum
 proprio Principe! jam & Dei Optimi Maximi
 beneficio, & liberalitate Galliarum Regis id no-
 bis datum, & oblatum est. Quis autem aded
 impius esse poterit, ut hoc casu filiam excludat?
 quis non crediderit, pios Philippi matres læti-
 tia gestientes, cum è Cælo ad nos oculos fortè
 converterit, & ad Monarchiam, quam penè
 labantem reliquerat, tanti Principis successio-
 ne feliciter confirmatam, ac veterem Hispano
 nomini gloriam restitutam respexerit. Non enim
 à Regum conjunctione abhorruit, vel Regno-
 rum societate, sed ab illa communione, quæ
 Hispaniarum Monarchiam obliteraret.

*Ac rati-
 one Philip-
 pus ex vi
 ipsius re-
 nunciatio-
 nis ad suc-
 cessionem
 vocatus.*

Quæ cum ita sint, non solùm renunciatio
 non obstat, verumetiam illud tentari Jure pote-
 rit, ex vi ejusdem renunciationis, filiam ad Re-
 gnorum successionem vocatam esse. *Quicquid
 enim sub aliqua conditione adimitur, sub con-
 traria relictum censetur.* Omnia igitur, quæ fi-
 liæ adempta fuerunt, nè Regna conjungerentur,
 quoties e contrario hæc conditio non extitit, om-
 nia, quæ erepta ei fuerunt, præstabuntur.

*Ratiocina-
 tio ex Pa-
 piniani re-
 sponso rein-
 confirmat;*

Sed *Papinianum* in medium proferamus, qui
 præsentem causam non modò defendat, verum-
 etiam definiat. Quis enim hoc melior, vel Pa-
 tronus, vel Judex? Hanc speciem insignis Ju-
 risconsultus his, quæ sequuntur verbis propo-
 nit: *Dulcissimis fratribus meis, Avunculis tuis,
 quæcumque mihi supersunt in Pamphylia, Lycia,
 vel ubicumque de maternis bonis, concedi volo,*
 nè

• L. cum pater, §. dulcissimis de leg. 2.

nè quam cum his controversiam habeas. Omnia corpora maternæ hereditatis, quæ in eadem causa dominii manserunt, ad voluntatem fideicommissi pertinent. Ex eisdem igitur facultatibus percepta pecunia, & in corpus proprii Patrimonii versa. Item jure divisionis res propriæ factæ, non præstabuntur, cum discordiis propinquorum sedandis prospexerit, quas materia communionis solet excitare.

Insigne hoc *Papiniani* exemplum in successione majoratum, & cæteris dispositionibus *DD.* ferè omnes præ oculis habuere, ut similes controversias definirent, ea scilicet ratione duce, ut tandiù ea dispositio permaneret, tandiù ratio legis perseveraret: More suo rectè respondit, bona Jure divisionis propria facta non præstari, quia scilicet defecerant causæ discordiarum, quæ ab unione orirentur, quod eruditissimus *Gotthofredus* ^f rectè etiam monuit: *Fideicommissa ipsa ampliuntur, declarantur, & limitantur per rationem, aut causam propter quam Testator motus fuit ad fideicommissum jam faciendum, adeò ut talis ratio potius attendi debeat, quàm verba expressa.*

Singularis ad Papinianum animadversio Gotthofredi.

Ingeniorum illa *Fœnix Papinianus*, & Jurisconsultorum omnium facilè Princeps ità rem paucis, & more suo definivit, ut locum omnibus quicquam addendi præripuerit.

Atque hæc satis contra renunciationem scripsisse sufficiat, quæ tamen non omninò necessaria quispiam rectè putaverit, qui hujus renunciationis justus erit aestimator. Ex ipsamet enim

f *h. a. l. cum pater, §. dulcissimus de leg. 2.*

enim renunciatione arma sumi possunt , quibus Germanos confutiamus .

Plura forsàn scripturus , si operæ pretium existimaverim . Sed quoniam ex ipsa renunciatione , ut diximus , arma sumi possunt , quibus Germanos confutemus , idcirco ab innumeris aliis , quæ contra illam objici possent , libentissimè abstinemus .

Pater filiæ amantissimus eam à successione non perpetuò repulit : Duos excepit casus , si fortè sine liberis soluto matrimonio vidua remanserit , & si iterum nupserit , ob justas scilicèt rationes arbitrio Patris , & Filii . Arbitrio igitur nostri Regis relictum fuit , ex justis causis , eam ad successionem Regnorum invitare , Et quamvis hujusmodi facultas ad casum tantummodò , quo frater matrimonio sororem collocaret , coarctata videatur , nihil tamen absurdius , nisi verbis ludere velimus . Necessariæ omninò erant nuptiæ , ut illi successio deferri possèt , quæ ad liberos pertransiret . Cæterum facultatem invitandi Renunciantem referri ad nuptias , & non ad justas causas , à Juris ratione alienum est ; hujusmodi enim causæ , quæ bonum publicum , & Populorum securitatem respiciunt , Regibus potestatem tribuunt mutandi ordinem , quarum innumera , præter nuptias Regibus possunt occurrere , præsertim , quia Regibus nostris id licuisset , etsi expressè cautum non fuisset , non solùm quia exploratum est apud omnes , posse Reges ob bonum publicum invertere ordinem succedendi , privare immediatos Successores , & alios admittere ,
prout

Regis Hispaniarum arbitrio permissum asserire ne , an accessere The. resiam à successione

prout publicæ utilitatis favor expostulat , verumetiam , quia renuntiatio non aliam ob causam recepta fuit , nisi ut Rex liberè possèt disponere , ac proindè poterat consensum revocare , & filia Jus antiquum restituere . *

Inane illud est , quod duplicem renuntiationis , velint , adfuisse causam , unionis scilicèt , & æqualitatis : hæc non nisi una tantum causa est , quæ duplici vocabulo exprimitur (quod satis modò demonstravimus) cum autem in his ultimis nuptiis nulla æqualitas considerari potuisset respectu matrimonii , cum unum illud fuerit , non duplex ; deberet necessariò intelligi respectu Regnorum , ut inter illa æqualitas servaretur . Porro quid est in utraque Monarchia idem servari jus , nisi ut quemadmodum Gallis nusquam Hispaniarum Reges imperari possunt , ita nec Reges Galliarum Hispaniis , adeoút æqualitas potius fuerit effectus , quàm causa . Ex hac Regnorum incompatibilitate , & ex hac prohibitione , ne simul commisceantur , eorundem æqualitas orta est . Sed fortè piaculum id asserere contrà Regem contrarium asserentem . Is enim ultimo testamento suo aliam causam non reddidit , nisi metum illum conjunctionis . Cuiam melius , quàm Regi innotescere huiusmodi causæ potuerunt ? atqui Regi credendum est , etsi de gestis Prædecessorum

Æqualitas regnorum definitur .

P
forum

a Ut pluribus probat Salced. de leg. polit. lib. 2. cap. 13. & Autun. Portug. de don. Reg. ad quem Lectorem rejicimus .

forum testatus sit. b

Verùm demus , duas fuisse causas , æqualitatis scilicet , & incompatibilitatis ; inspiciendum semper illud esset quænam fuerit finalis , quæ impulsiva ; etsi utraque finalis , quænam potior , nam illa semper spectanda est ; hæc aded omnibus trita sunt , ut minimè digna censeam , quibus te longius interpellem . Uno igitur , eodemque *Papiniani* loco , quem suprà adduxi , contentus ero .

In ea enim specie duplex causa concurrebat , & prædilectionis ergà legatarium , quem majore benevolentia prosequutus est , quàm hæredem , & causa discordiarum . Sed quoniam hæc ultima potior erat , quæ movit potissimùm animam disponentis , hanc unam deficere satis fuit , ut dispositio locum non haberet , licèt altera perseveraverit . Sed obiter hæc dicta sunt .

Si duplex causa est , impleta utraque est : scilicet , & vitata Regnorum unio , & servata æqualitas : quæ servata eo casu non fuisset , si unus , & idem esset Galliarum , & Hispaniarum Rex . Cæterum æqualitas in separatione Regnorum sita est , non in Personarum prædilectione . Sed quoniam hac de re fusè admodum diximus , cum de incompatibilitate disseruimus , ad alia pergamus .

§. XII

b *Glos. in c. Adrian. 22. 62. dist. & in c. & si necesse de donat. inter vir. & uxor. DD. in c. Per venerabilem, qui filii sint legitimi, Borrell. de præstau. Reg. Catb. 47. 2. 1. & sexcenti alii .*

S. XII.

*Renunciationem fuisse contra Regum
juramentum.*

Sed Regiam causam jure Regio tractemus: Audi, precor, si placet, aliam specialem hujus causæ rationem, quæ, cum sæpè sæpius hæc in animo mecum ipse revolverem, in mentem venit, non solum scilicet renunciationem irritam ex his, quæ modò adduximus, verum etiam Reges successores hanc obligationem ex Regni legibus contraxisse, ut expressè teneantur illam revocare: quod si fortè neglexerint, leges Regni violarent. Hujusmodi enim renunciationes, quibus vel Regna in remotiores transferuntur, vel jus antiquum Regni successionis invertitur, contra primum Regum juramentum sunt, ac proinde revocandæ, vel ab ipso Rege, vel saltem à successoribus. Infixa enim omnibus Regnis consuetudo, & cum Imperio nata lex est, & quasi Jus gentium, quod initio Regni Rex quisque juret, *nunquam bona, quæ* Juramenti de regno regend. solemn. formula. *scepri sunt alienaturam, & jura Regni integra, & illibata Successoribus servaturam.* Atque ita potentissimi omnes Monarchæ cum inaugurantur more majorum, solemne hoc jusjurandum jurant, cujus vestigium extat in Constitutione Summi Pontificis, quam Regi Pannoniæ scripserat^a. Hujus autem generalis Regnorum consuetudinis nullus adest Doctor, qui

P a non

^a c. intellectu de jurejan.

non meminerit, quod etiam moribus in Regno Hispaniarum receptum est.

Duo autem continet jurisjurandi formula, quemadmodum demonstrant verba Pontificiæ Constitutionis, quorum alterum ne alienet, alterum verò, ut Coronæ honorem, & jura Regni illibata Successoribus servet ^b. Contra utrumque in hujusmodi renunciatione actum, quia utrumque continet renunciatio, utpotè quæ comprehendit, & liberam facultatem disponendi de Regno, & perpetuam Proximorum vocatorum exclusionem.

Ad primum quod attinet, nihil porrò aliud in illa renunciatione gestum est, quam filiam, ejusque liberos æternum à Regnorum successione repellere, & Regibus liberrimam auctoritatem tribuere, ut inter vivos, vel causâ ultimæ voluntatis de Regnis disponerent, ut habent verba renunciationis.

Renunciatio regni, nisi successori immediato fiat, alienatio regni est.

Demus Germanis, quæ ipsi asserunt, rata sit renunciatio, utantur juribus renunciatis, Reges disponant de Regnis; in quemnam Regna transferent? in extraneum? Ecce alienationem prohibitam: ecce violatam juramenti Religionem.

^b *Carpzov. ad leges German. Besold. tom. 1. polit. dissert. de Majest. in genere c. 1. n. 7. de Rep. c. 4. n. 15. Bornic. de arar. lib. 2. c. 7. & seq. Bodin. de Rep. c. 2. Arnis. de Jur. Majest. lib. 2. c. 1. n. 10. & seqq. Kocblius de arar. lib. 2. c. 49. Hotboman. illustr. q. 1. & lib. 1. de antiquit. Jur. Reg. Gall. c. 9. Grot. de Jur. belli lib. 2. c. 6. n. 11. & c. 4. n. 12. Mich. Ricc. de Reg. Hungar. & Ant. Bonfin. de hist. Hungar. lib. 7. decad. 2. & notant omnes in d. c. intellecto de jurejur. præcipuè Abb. n. 3. Bald. Host. Anchar. et alii relati à Covar. in c. quævis pactum p. 2. §. 2. n. 4.*

nem. In Agnatum remotiorem? an hujusmodi dispositio, quæ in immediatum, & proximum Successorem non fit, species alienationis non est? Sed quorsum dispositionem expectamus, ut alienationem factam fuisse judicemus, cum ipsa renunciatio sit species quædam alienationis? respicit enim favorem remotiorum (ut Germani omni conatu contendunt, illam respexisse) ac proindè fert secum necessitatem transferendi rem renunciatam, cum sola abdicatio non sufficeret, hæc enim tantum ex successorio edicto proximioribus proderit, non cæteris. Atque hic est hujusmodi renunciations, nisi fiant in immediatum Successorem, irritas omnino.

c. l. 3. §. fin. ff. de don. inter vir. & uxor. l. licet, §. quoties de Jur. dot. Casfr. in l. si actio, C. de pact. Bald. in l. pactum quod dotali c. de collat. l. 3. §. hanc sent. ff. eod. & post Mant. sic. Fabr. & alios docet Cancer. p. 3. c. 15. n. 163. id quod apertissime probatur in l. 1. C. de remis. pign. Menuch. conf. 80. n. 56. Abb. conf. 205. n. 46. Galerat. de renunciat. lib. 1. c. 2. n. 41. ubi hæc habet: Hinc renunciatio est alienatio, l. 1. de remis. pign. Hinc minor non potest renunciare, quia doquidem, id est, alienare. Montan. de iudic. c. 33. n. 377. est quippè alienationis verbum generale omnem suæ rei privationem complectens, l. statu liberi, ff. de stat. liber. Idem in nostra facti specie tradit Cyriac. contr. 494. n. 11. ibi: non respondeo, renunciationem primogenituræ, & similium dignitatum fieri tantum posse ad favorem ejus, qui immediate successurus esset, non autem alterius remotioris, quia reputatur extraneus, ut per Galerat. d. loc. n. 7. Tirraquell. de Jur. Primogen. q. 27. & faciunt quod dicam infra n. 22. unde cum in casu isto sit facta ei, qui non erat successurus resultat in veram alienationem, quæ si prohibita, & nulla est ex parte, multo invalidior erit de toto Ducatu.

nò esse, quia scilicet sunt species alienationum; ac proinde tui tales jurejurando comprehensas, nemo negaverit.

*Renunciatio-
nes re-
gnorum in
vertunt or-
dinem sac-
cedendi
per leges
regias pra-
scriptum.*

Quod autem ad alterum renunciationis ca-
put, quod abdicationem fide, ejusque libero-
rum comprehendit, altera jurisjurandi pars spre-
ta est: quandoquidem hujusmodi conventioni-
bus fundamentales Hispaniarum leges penitus
abrogatae sunt: exploratum enim est, postquam
invaluit in iisdem Regnis jus, ut succederent
foeminae, & ut earum descendentes admitteren-
tur, qui eas exclusit, jura Regni foeminis, &
earum descendentes legitimis Successoribus non
servavit. Atque huc spectavit Summus Pontifex,
cum postquam de alienatione Regni verba fecis-
set, illud subjunxit d: *Et in sua coronatione
juraverit jura Regni sui, & honorem Corona il-
libata servare*, ut integra illa, & absque ulla mu-
tatione, vel diminutione apud Successores jure legi-
timo permanerent. Ita enim illud verbum (*illibata*)
acceperunt nostri Jurisconsulti: atque de jurium
diminutione intellexerunt Interpretes. Sed inter
illos non praeteribo, quae Mieres scripsit his ver-
bis: *Quia cum Regna habeant jura Sanguinis,
& in illis succedant primis Regibus, qui Regnum
habuerunt, non autem ultimò morientibus, nihil
in praedictam successorum disponere possunt, nec
Regiae Dignitatis, & honorem, & reddituum Re-
gni aliquid diminuerè valent, nec alienando, nec cõ-
trahendo, nec donando, nec reliquendo, nec ali-*
quo

d. c. intellecto.

e. l. 1. §. de his, l. filia 20. §. Papin. ff. fam. hercis. lib. 8. pe-
nès Castill. contr. 17. n. 9. f. de major. q. 1. p. 4. n. 127.

quo quolibet modo, nec possunt successoribus alio quovis modo præjudicium inferre.

Quæ cum ita se habeant, in minima Jurium Regnorum mutatione: quid dicendum, quæso, est, cum novus succedendi ordo tabulis nuptialibus inducitur, quod neque in majoratibus fieri posset? Quæcumque autem contra prædictum juramentum gesta sunt, non solum ullum inferre præjudicium successoribus possunt, verum etiam tenerentur Posterii tanquam Regni Successores illa revocare, ex vi ejusdem juramenti, quod nisi fecerint, leges fundamentales Regnorum non servabunt f.

Sed licet hæc ex veris ducta Juris principiis certa sint, & aliis non egerem, ut hæc tibi veram esse sententiam demonstrarem: cum tamen aliquandò in aliqua inciderim Scriptorum loca, quæ mirificè faciunt ad rem nostram, ea silentio præterire non duxi. Hujusmodi renunciaciones tanquam alienationes in juramento contentas censuerunt veteres, tum recentiores. Item exclusiones proximorum feminarum immodicè Regni Jura lædere unanimi consensu testantur: ac proinde non modo irritas omnino, & inanes, verum etiam Reges ipsos, qui id fecere, atque eorum Successores & posse revocare, & teneri, exploratum est. Ita doctissimus Author, & in foro versatissimus de Regni Portugalliæ Successione consultus

*Auctoritas
manipulus, qui
aserta confirmant.*

f. Bart. in l. prohib. §. planè, ff. quod vi, aut clam. Luc. de Pen. in l. quicumq; n. 12. C. de omni Agro deserto. Corset in tract. de potest. & excellen. Reg. q. 98. Fab. de empt. & vend. q. 11. Mattiens. in l. 2. glos. 7. v. 2. & glos. 13. n. 1. Quint. Mandos. in c. 1. de probat. n. 20. Humad. in d. l. 1. tit. 2. p. 2. glos. 1. Hier. Partell. de consor. c. 22. n. 20.

sultus respondit g, non posse Reges præjudicare Successoribus, & immutare ordinem succedendi, enixus ratione; quia in coronatione juraverunt jura Regni illibata servare, quod etiam cum de renunciatione Ducatus Lotharingæ disceptaretur, notatum est, non posse Reges renunciationibus, vel aliis contractibus præjudicium inferre immediato successori, quia coronam læderet, servitutem Regno imponeret, successorum Jura libaret^h. Ex his

g^o *Lanar. conf. 1. n. 12. ibi: Rex non potest privare alios consanguineos vocatos ad Regni successionem, si filios non habet, cujus rei rationem reddidit n. 15. quia Rex tenetur in beneficium successorum conservare Regni individualitatem, & ad beneficium successorum in Regno, & Principum, ac Populorum Regni introductum est, quod Reges non possint in præjudicium coronæ immodicas donationes, aut alienationes facere de rebus Regni. Sed tenentur in eorum coronatione jurare Jura Regni illibata servare c. intellectu de jurejur.* h *Cyriac. contr. 402. ibi: Reges, & alii Principes possunt disponere tam inter vivos, quam in ultima voluntate de bonis Regni, vel Ducatus, vel Principatus in modico, ita quod enormiter non lædant coronam, vel Successores. Et paulo post, Laesonem autem enormem, imò totalem considerant DD. respectu successionis, si Pater, vel alter ultimo defunctus tolleret successionem debitam uni, & conferret alteri, sive deberetur filio sive collateraliter. Id enim Prædecessori non licet. Item cum ex hoc videatur quodammodo subjicere ducatus huic servituti, ut fœmina succedere nequeant existentibus masculis etiã remotioribus, & tamen certum est, Regem Prædecesorem non posse subjicere Regna alicui servituti ad præjudicium successorum. Oldrad. conf. 221. in fin. Bald. in proem. feud. sub n. 32. & paulo post. Sed debet Prædecessor relinquere subditos in eo statu, in quo eos invenit, glos. in l. moveor. 4. verb. deprehenditur C. si servus export. veneat de Plat. in l. nuncum 64. C. de Decur. Roland. & alii.*

His tibi constare, arbitror; Regem ipsum revocare eam renunciationem posse, illius autem successorem non modo posse, verum etiam teneri.

§. XIII.

Nullam extare legem, que repellat feminas, & earam descendentes à successione Regnorum Hispaniarum.

Pulchrum Edepol commentum! Sed ingenue tibi fateor, cum in hunc incidi locum continere me non potui, quin non nihil commoverer. Sed undè hoc Germanis, viris alioqui doctissimis, in mentem venire potuerit, planè non assequor. Miseret me sanè eximiorum virorum, quos vel nimius suscepti negotii amor, vel causæ necessitas eò deduxerit, ut hæc afferere necesse habeant. Diù, multùmque cogitaveram animi pendens, an & huic oppositioni aliquid responderem, inanis enim videbatur diligentia, & inutilis ferè labor. Verùm cum singulas eorum partes accuratiùs perlustrare polliciti sumus, neque hoc prætermittere operæ pretium existimavimus. Quærat alia, si poterit, argumenta Germania, nam in hoc quantum sit roboris, nemo aded supinus erit, quem lateat, sed audi sodes Amicorum philate, an ferenda sint, quæ in libello Investituræ scribunt Germani: *Et factio Austria Ludovico XIII. imp. peraddito, quod anno 1618. status, & ordines generales Regni Hispaniarum supplicarunt Regi Phi-*

Renunciatio Anna Austria Ludovico XIII. imp.

Q

ta, ab Hi-
spanicis
Comitiis
confirma-
ta .

*Philippo Tertio, ut lege perpetua omnes in uiv-
ersum utriusque sexus liberos ex matrimonio
Annæ cum Rege Christianissimo excluderet, prout
lege perpetua exclusi fuerant, juxta legem duode-
cimam, relatum in nono Hispaniarum legum Co-
dice Matriti impresso anno 1640. Sum. n. 9. Ex
quo pariter lege jubente Serenissimus Andegaven-
sis exclusus remanet.*

Veriùs dixissent, jubentibus legibus ità vo-
catus, ut cæteros omnes excluderet, sed illud
est impudentiùs, quod subdunt: *Ità Baldus, lo-
quendo de lege Salica Galliarum similiter ex-
clusiva fœmina nuptæ Principi extero, ut in l. 1.
ff. de Senator. ibi: Filia Regis Francorum non
succedit in Regno ex consuetudine Francorum,
nempe lege Salica, filius ejus, scilicet Rex An-
glia in Regno Francorum nullum Jus prætere
potest. Quot verba, tot portenta: ò rem adhuc
penitùs inauditam! Vide, òbscuro, quàm omnia
perturbent pro labefactanda successione Regis
Hispaniarum: Legem Salicam proferunt. O præ-
clarum legis Salicæ exemplum, quo fœmina
eo tantùm casu excluditur, si scilicet tali vi-
ro nupserit: Caterùm si alii nupserit Regi, vel
innupta permanserit, vel vidua, non excluditur.
Hoccinè est legem, legi Sàlicæ similem conde-
re? ergò nè abrogatæ tot, tantæque Hispania-
rum antiquissimæ leges? antiquata vetustissima
consuetudo? tot, tantæque prudentissimorum
Regum sanctiones deletæ? communis illa inter
Reges, & Hispanienses Reipublicæ sponsio, qua
promiscuus marium, & fœminarum succedendi
ordo status jamdiù fuit, pro Germanorum ar-
bitrio*

bitrio inversus? & lex illa succedendi in Hispaniis, quam tulit Pelagius, sanxit Alphonfus, ceterique probavere Reges, longus invexit usus, Populus confirmavit; lex, inquam, illa fundamentalis, Comitibus habitis inter Hispanos rogata, ut renunciationem confirmarent, immutata non solum, sed abrogata, & penitus eversa?

Non inficiar tamen, cum Serenissima Infans Anna potentissimo Galliarum Regi Ludovico Decimotertio nuberet, convocatas fuisse Curias Hispaniarum, ut ejusdem renunciatio firmaretur. Sed illas fuisse convocatas, ut lex aliqua ferretur, quæ tot, tantisque veteribus illius Imperii legibus adversaretur, id sane negaverim. Consensus ille Populorum, qui ad illam renunciationem accessit, nihil aliud porro fuit, nisi quædam solemnitas, quæ contractum aliqui nullum, & legibus improbatum quoquo modo, & quoad fieri poterat, stabiliret. Cæterum quod ex illo consensu inducta fuerit perpetua fœminarum exclusio, nisi id aliundè Germani probaverint, ex hac Comitiorum vocatione non colligimus. Quæ, proh Deum, hominumque fidem, derogandarum veterum legum illis Comitibus seù Principibus, seù Populorum voluntas? Et nisi de Principum auctoritate differere piaculum esset, audaciùs dicerem, quæ potestas? Solutus Princeps legibus est, sed legibus fundamentalibus Regni potiùs obstrictus, quàm solutus. Hac enim lege, Populorum consensus amplissimam Regibus impartitus est potestatem, ut leges fundamentales Regni custodirent. Ne credas, me sine Auctore loqui.

*Quædam
illius sus-
fragatio-
nis virtus.*

*Princeps
lege regia
non est so-
lutus.*

Q 2

Do-

Docuit disertè id *Molina*^a his, quæ sequuntur verbis: *Princeps autem, Consiliiarique ipsius nihil de novo possunt statuere circa successionem in Regno à Republica ipsa statutam, aliquid augendo, vel minuendo, vel etiam declarando, quo Jus uni tribuatur, aut ab alio auferatur etiam in posterum; Sed id ad Rempublicam totum spectat antequam alicui Jus, acquiratur: Et neque Respublica ipsa id potest, postquam jam Jus fuerit alicui quaesitum ex vi primæ Regni institutionis.*

Sed fortè *Molina* omnibus aliis Auctoribus indulgentior: nam cæteri omnes nec Principi, nec Populo, nec utrique hanc tribuerunt potestatem, nisi alia adsit potissimum causa, salutis Populi ratio, & illa publici boni nunquam excusanda necessitas. Ità docuit *Autuñes*^b cum cæteris. At quæ causa suberat, quæ Jus fœminis antiquo Jure quaesitum, tot inde seculis inviolatum, repenti adimeret? quid causa, inquam, fuit, ut legem novam inducerent, Juri Divino adversantem? adversantem Juri antiquo Romanorum, Imperatorum Constitutionibus, & cæterorum non modò Regnorum usui, sed ipsi etiam Regno repugnantem?

Sed si verum amamus, non aliò spectavere Comitiam tempore nuptiarum habita, nisi, ut renunciationi, quæ invito Populo permitti non poterat, Populus ipse consentiret, adeo ut consensus ille nihil novi addiderit, nec ultra renunciationem progredi possit. Cæterùm hinc legem generalem inducere, quid hoc esset aliud, quam, quæ in casu singulari gesta sunt, ad omnes

^a *Molin. de Justit. et Jure disput. 627. n. 5.*
^b *Autuñes de Donat. Reg.*

maes non modò casus extendere, sed indè etiam generalem legem eruere? Populorum confirmatio ultrà casum, quem confirmare voluerunt, non producitur.

Sed videamus, an iidem nos jaculis jugulare possimus Germanos. Potissima eorum ratio, cur scēmas, earumque descendentes, pronunciant à Regnorum Hispaniarum Successione fuisse exclusas, ea est, quod cūm Serenissima Infans Anna cum potētissimo Ludovico Decimotertio matrimonio jungeretur, ità concepta renunciatio est, ut eam, universā Hispaniensis, quanta illa Natio est, convocatis Curiis confirmaret. Iterū sciscitemur, cur renunciationem illam Infantis Annæ validam fuisse contendunt? quia scilicet respondent, accessit Curiarum convocatio. Utere, si velis, eodem argumento contrà ipsos, & eadem arma retorque, & eorū sententiam his, quæ sequuntur, audacter expugna.

Descendentes ex scēmia, illi scilicet, qui ex nuptiis Infantis Annæ suscepti fuerint, à Regnorum Successione removentur, cur ità? quia nimirū filia Regis renunciaverat, minime. Sed quia calatis Hispaniarum Comitibus, cum hujusmodi pactiones proponerentur, communi illius Gentis suffragio probatæ sunt. Hunc consensum, hanc approbationem vocant illi legem, in qua totam vim collocant defensionis! Argumentor modò contrà ipsos pro re, quam agimus, jam lupum, ut est in proverbio, aribus, teno, inevitabilis consequutio. Igitur cūm in renunciatione Infantis Mariæ Theresiæ nihil horum gestum sit, cum ejusdem nuptialibus

Argumentum renunciationis Annae per Comitibus confirmata reprehenditur.

Atque inde argumento utrinque concludente jugulatur Germani.

libus tabulis Populi consensus defuerit, & convocatio Curiarum non accesserit, nulla lex lata fuit, quæ descendentes ex hoc matrimonio excluderet: quinimò colligitur rectè contrarium: quemadmodum enim, ut illi repelli possint, opus fuit consensu Populi, ubi ille defecerit, nihil actum, nec renunciatio rata erit, nec ulla inducta lex, quæ illos à Successione Hispaniarum excluderet. In summa iisdem rationibus, quibus priorem renunciationem, de qua nulla contentio est, confirmant, & substinent, posteriorem hanc nostram, in qua præsens versatur controversia, improbant, labefaciunt, infirmant, & ut verbo te expedias, lex illa, quam ipsi, ut sibi blandiantur, commenti sunt, ad aliam renunciationem pertinet, non ad nostram. Cur autem hunc consensu, legem appellaverint Germani, non satis intelligo. Consensus hic, ut nuper diximus, à Populo præstitus, nihil ultrà progreditur, quam ipsa renunciatio. Idem semper erit utriusque iudicium, adeo ut si aliundè non staret renunciatio, nihil roboris adderet hæc confirmatio; exemplo alienationis rerum Pupilli, cui si accedat Tutoris auctoritas, & decretum Prætoris, ceteros contractus defectus non supplet.

Sed fortè inutiliter hæc disputamus, Quid nobis cum hac commentitia Germanorum lege? Infantem Annam fuisse exclusam; item ejus descendentes: quid refert? concedam nè, an dissentiam, nihil interest. Potentissimus Hispaniarum Rex, licèt ex Infante Anna descendat, non eo tamen Jure hæc illi successio delata est,

est, sed vel Jure Infantis Mariæ Theresiæ, vel Jure suo: si Jure matris, hoc Jus licet renunciatum, renunciatum tamen est sine Comitibus: Si Jure suo, matris renunciatio, & Comitibus quid officient?

Sed quoniam causam renunciationis jam evanuisse superioribus capitibus demonstravimus, cum ipsa renunciatio deficiat, omnia concidant, necesse est, quæ pro illius confirmatione gesta sunt. Manet igitur, æternumque manebit immutabilis illa lex Hispaniarum fundamentalis, quæ certum succedendi ordinem tam pro masculis, quam pro fœminis induxerit, nec in re tam clara longiorem orationem affectabo.

§. XIV.

*Demonstratur, potentissimum Regem
Hispaniarum non esse
exterum.*

E Pistolæ modum jamdudum excessimus, & fortè longiùs, quam initidò credebamus te detinui-
mus, quod sanè piget. Quapropter hic quidem libentissimè quasi confecto curriculo quiescere-
mus. Sed quoniam ad metam adhuc non per-
venimus, quod fortè nobis viæ superest, alacri-
ter conficiendum est. Repellunt à successione
Philippum Hispaniarum Regem, quia scilicet ex-
terum. Sed cur exterum, & peregrinum appel-
lant, qui ad Regnorum successionem materno
jure vocatus est? Nos peregrini nomine in-
tel-

*Qui pere-
grinus?*

telligimus hospitem, qui in aliena versatur Re-
publica, ubi nec domicilium habet, neque ul-
lam cum ea juris civilis communionem. Sic nec
exterus est Rex Hispaniarum, nec leges, & institu-
ta, quæ Regem peregrinum remouent, ad præsen-
tem controversiam pertinet. *Intelligendæ enim
illæ sunt de electionibus Regum, de successioneibus
verò non item, quod rectè notat Grotius, a* *cujus
hæc verba sunt: Nam quod lex vetat alieni-
genam Populo præfici, de voluntaria electione in-
telligendum est, non de eo, quod temporum neces-
sitate adductus Populus facere cogebatur. Quod
verò ajant alii, usos Maccabæos Jure Populi, cui
convocari deberetur, ne id quidem firmum. Nam
Judæi primùm à Nabuchonore devicti Jure bel-
li, ex eodem jure successoribus Chaldaorum, Me-
dis, & Persis parverant, quorum totum Imperium*

*Peregrini ad Macedones devenit. Peregrinum, & exterum
non sunt, Regem quis appellaverit legitimum Successorem?
quos inter Si quicumque Agnatus non erit, erit exterus, &
connubia peregrinus, ac proindè non admittendus: cur scæ-
magnatio- minas vetustissima, & generali consuetudine ad
nes, & per Regnorum successiones invitamus? cur Augustis-
cognatio- simos Austriacos Hispaniæ receperunt? cur Lusita-
nes jura niam Philippum? cur tot, tantaque Regna, & Im-
succeden- peria, quæ quidem innumera sunt, sine contro-
di recep- versis alterius familiæ Successores non recusant?
ta sunt. præsertim cum Augustissimus Rex in Hispanias
migraverit, ut ibi adolesceret, & indè totius
Monarchiæ gubernacula susciperet, Regnorum
juribus ne quicquam immutatis, ut non novum
quisivisse Regem, sed potius Augustissimum*

Ca-

a de Jur. belli lib. 1. cap. 4. pag. 80. num. 7.

Carolū Secundū, cujus fruebamur Imperio, revixisse nobis videatur.

An ne peregrinum appellabimus, & non potius Civem? Non solum natura Cives facit, sed lex. Miles Civis est, ubi meret, Magistratus, ubi jus dicit, Rex ubi regnat. Principem Civem esse ex ipsa Civis definitione docuit *Aristoteles*. ^b

An novum illud est? exemplo sint Romani Imperatores. Quamnam Respublica religiosius jura Civitatis custodivit, & magis peregrinos abhorruit, quam Roma? Si tamen quis Romam perpetuo mansurus migravisset, tanquam Civis, non tanquam exterus suscipiebat Imperium. Notanda sunt, quæ ad hanc rem scripsit *Gregorius de Republica* his verbis: ^c *Quin etiam, qui tantoperè commendata habuerunt sua jura Civitatum, Romani externis detulerunt Imperium, ut Trajano, & aliis deinceps. Et quamvis Solon Atheniensibus præter eos, qui sacra, aut genus aut stirpem antiquissimam haberent, jus Civitatis nulli Peregrino dari, mandaverit; tamen excipere conatus est, nisi ei, qui aut perpetuo exilio Patria pulsus esset, aut alicujus artis causa cum Penatibus, & domo Athenas commigrasset. Nihil aliud rei à Populo desideratum unquam est.*

Quid Britannia in matrimonio Philippi Regis Secundi cum Maria pacta est? filios fortè, qui ex illo matrimonio nascerentur, licet Austriacos, & alterius familiæ à Regnorum successione removit? satis Regno cautum existimaverunt, si apud ipsos Rex viveret, educaretur, & regeret: atque

R. ita

d 2. polit. c. 1. Civem definit. c lib. 4. c. 4.

ita conventum tradit *Thuanus* : *Ut non possit* (scilicet *Philippus*) *Reginam ex Anglia , nisi ipsa roget , secum abducere , nec filios , quos ex ea sumserit , qui in Anglia adolescent , & educabuntur in spem successionis , nec inde exire permittuntur , nisi necessitas , aut legitima causa inciderit , idque ex Anglorum consensu .*

Lex Hispanica de non alienandis feudis in exteros in proposito rei argumentum producta.

Sed ecce exemplum ex legibus Hispaniarum peti- tum .^d Extat quaedam lex in Hispaniis , non posse Castra , Civitates , aliaque id genus bona alienari in exteros , quæ in hanc sententiam scripta est : *y defendemos , que ningunos , ni algunos de nuestros subditos , y naturales no sean osados de dar , ni vender , ni trocar villas , ni lugares , ni Castillos , Tierras , ni heredamientos , ni Islas de nuestros Reynos a Rey , ni a Señor , ni a otra Persona estrañera de fuera de nuestros Reynos , sò pena de la nuestra merced .* Quærent DD. , num locum habeat hæc in extero consanguineo Possessoris , qui tamen domicilium in Hispanias transfulerit : Respondent , non obtinere legem : *c* *quarè eam limita , & restringe , ut procedat , nisi exterus iste velit se transferre ad habitandum in his Regnis ; tunc etenim admittendus esset ad successionem majoratus , & maxime cum sit consanguineus Possessoris majoratus .*

Sed ne plura : eodem ergo modo *Philippus* non erit exterus , quemadmodum ex communi omnium consensu non erat exterus *Dux Bavarie* , quem primo loco , fama est , fuisse Regem Hispaniarum de-

^d *l. 2. de donat. lib. 5. tit. 10. glos. 1. apud Matienz.*

^c *l. 1. Matienz. in comment. ad dictam legem n. 3.*

designatum. Verùm, ut nulla supersit dubitandi ratio, ex ipsa renunciatione constat, exteros hoc sensu acceptos esse admittendos. Memini namque, me olim in renunciatione legisse, duobus casibus non fuisse Infantem exclusam, vel si vidua permanserit, vel si soluto hoc matrimonio, aliud ea matrimonium contraxerit. Porrò cum alia soror nuberet Augustissimis Austriacis, cum alio Principe oportebat Infantem viduam matrimonium contrahere: ergò cum extero, quando omnes alios Principes, qui Austriaci non sunt, exteros judicabimus, quo nihil falsius.

Si verò paulò altiùs rem petendam duxeris, præsentem Hispaniarum Regem veriùs Hispanum dixeris, quàm peregrinum, & si ità censueris, juxtà Romanarum legum sentiam judicabis, Civis apud Romanos non solum ille est, qui in Civitate natus, sed ille etiam, qui in Civitate receptus. Excidere nè tibi forsitan tri-
 ta illæ juris regulæ, Civem effici receptione, domicilio, adoptione, dominio, & sexcentis aliis modis, prout unaquaque Regio, pro obtinenda Civitate, leges tulerit. Si omnium votis, & consensu receptus in Hispanias, cur non erit Hispanus? Hoc illud est, quod inter Scævola, & Brutum tractatum est hominem hostibus deditum reversum, neq; a Romanis receptum, Civitatem non adipisci. Adeptus certe illam fuisset, si Cives illum recepissent. Hæc ratio potissimâ fuit, qua Tullius & Balbum ex-

R. 2. cusa-

§ 1.4. de captiv. et post limin. revers.
 § Cicero pro Baldo.

cusaret, quod Civitatem ipse non amisset, quia scilicet ulla alia Civitas eum non receperat. Eodem jure admonitus *Pomponius Atticus*,^a jus Otvis Atheniensis recusavit, ne scilicet Civitatem Romanam amitteret, cum enim Atheniensium receptione Civis Atheniensis fieret, desinebat esse Civis Romanus. Hinc rectè *DD.*^b tradidere, quemcumque exterum, si a Civitate aliqua receptus sit, ejusdem Civitatis fieri Civem.

Præterea nonnè domicilii translatio, & animus perpetuò permanendi Civem efficit? exemplo *Attilii Reguli* utitur Jurisconsultus, qui ita respondit: ^c *Et ideo in Attilio Regulo, quam Carthaginenses Romam miserunt, responsum est, non esse postliminio reversum, quia juraverat Carthaginem reversum, nec animum habebat Roma remanendi, Ecce igitur permanendi animus Civem constituit.* Hinc etiam illud apud Romanos, quod Provinciales^d illos appellaverint, qui in Provincia haberent domicilium. Cur igitur hunc potentissimum Regem eodem ferè modo Civem, & Hispanum non appellabimus?

Sed aliam, quæso, audi solidam quidem rationem: cur jure *Quiritum*^e quicumque in Urbe Roma erant, Cives Romani effecti sunt: quia Roma caput Imperii erat, & communis omnium

Pa-

^a *Cornel. nepos in vita Pomponii.*

^b *Bart. in l. prima ff. ad municip. ibidem Luc. de Pen. n. 1. Plat. n. 2. & Cujac.*

^c *l. 5. ff. de captiv. & postlim. revers. §. fin.*

^d *l. Provinciales 190. de verb. signif.*

^e *in Urb. ff. de stat. hom.*

Patria .^a Idem erit in Hispania ; ubi Florentissimæ Monarchiæ Sedes , & caput Matritum est , & altera veluti Roma . Quicumque igitur in ea Civitate moratur , Hispanus est : quemadmodum Romæ commorantes , Cives erant Romani . Sed quid amplius moror ? leges extant Hispaniarum , quæ hoc apertè definiunt .^b *Diez maneras pusieron los Sabios antiguos de naturaleza : la primera e la mayor es , la que ban los Omes a su Señor natural , porque tambien ellos , como aquellos , de cuyo linage descienden , nazieron e fueron raygados , e son en la Tierra , onde es el Señor , la segunda es la que aviene per vassallaje , la tercera por crianza , la quarta por Cavalleria , la quinta por casamiento , la sexta por heredamiento , la setena por sacarlo de cautivo , ò por librarlo de muerte , ò desbonta , la octava por asorramiento , de que nõ recibe precio et que lo asorra , la novena por tornarlo Cristiano , la dezena por moranza de diez años , que paga en la Tierra , magner sea natural de otra .*

Ex ipsa lege Hispaniensi quæ sitio definitur .

Ecce Regem jubentibus Patriis legibus tot tantisque modis Indigenam , & ut ajunt , naturalem . & non exterum .

§. XV.

De Regam Testamentis :

Complicaveram jam Epistolam ; Sed cum in eum Juris Aultriaci locum inciderim ,
quo

^a J. Roma 23. ad municip.
^b partis. 4. tit. 24. l. 2.

quo testamenta Philippi Tertii, & Quarti Hispaniarum Regum, ad Cœlum Germani effèrunt, & veluti vallo quodam ità se munitos credunt, ut de victoria dèspèrare non possint, calamum iterùm arripui. Major semper nobis incessit admiratio, cur tanti fecerint Testamenta duorum Regum, qui medio tempore vixerint, Priora verò, vel postremum floccifaciant.

Scripturus hac de re, diù hæseram, verba ne facerem de Regum Testamentis, an abstinerem. Plura me morabantur: Primum quia nunquam mihi tantùm arrogare ausim, ut de Principum potestate aliquid differere animus mihi sit, Alterum quod nescirem, impugnant, ne, an probarent Hispani hujusmodi Testamenta. Quid ipsi gesserint, ad aures nostras nondum pèrvenit: dicam tamen ipse, quod sentio. Testamenta Hispanos potiùs, quàm Germanos juvant. Quod ut pleniùs intelligas, in tria dividam capita extremam hanc Epistolæ partem. Ad primùm quod attinet, illud expendere consilium est, nùm verum illud sit, quod jactant, Augustissimos Austriacos Reges Philippo Quarto institutos fuisse: Secundò illud examinabo, quænam Testamenta rata sint, quænam irrita. Tertio inter tot Regum suprema judicia à Rege Ferdinando usque ad ultimum Hispaniarum Regem, quænam sint servanda, & quisnam in iis fuerint jure vocatus ad Regnorum successionem.

*Illustris
dicenda
partitio.*

*Testamen-
tum Phi-
lippi IV.
excutitur.*

Ut autem ab illo Regis Philippi Quarti ordiamur: Illud semel, & iterùm legi, & manibus sæpè versavi, & nunquam invenire
pe-

potui, quod per ora ferè omnium volitare au-
dieram : *Philippum Regem Austriacis Monar-*
chiam reliquisse . Instituisse hæredem Carolum
Regem filium , palàm est , sed ubi ille sinè li-
beris decesserit , instituisse Austriacos , non liquet.
Verba testamenti hæc sunt : postquam institue-
rat hæredem Carolum Regem filium , hæc sub-
dit : *Et in mancanza di detti miei figli ma-*
schi , e femine , che chiamo del presente , è al-
tro matrimonio , che io contrabessi , dichiaro ,
che la successione di tutti li miei Regni , Stati ,
e Dominii devono toccare alli figli maschi , e fe-
mine descendentì dell' Infanta Imperatrice Maria
mia molto cara Sorella già defonta . Hujusmodi
declaratio , hæredis institutio non est , omnes
percurrere hæredes instituendi formulas , tùm
apud veteres Jurisconsultos ; tùm etiam apud
Interpretes non piguit , & neminem hac for-
mula usum fuisse , offendi : opinio hæc est Regis,
non dispositio . Hoc autem legitimis Successori-
bus nihil obstat . Quod si majoratus Possessor
decretet , successionem ad aliquem spectare ,
ea nec vocatis officiet , nec vim institutionis
habebit ^a . Quod magis in hoc Testamento ob-
tinet , quo Testator non eadem usus est formu-
la , nam filium instituit hæredem . Cùm de his
descendentibus mentionem fecit , declaravit
tantùm , non instituit . Præterea nulla hujus de-
clarationis ratio habenda est , quia scilicet : ju-
ris

a *Rub. in l. 46. Taur. n. 20. Quesada Divers. qq. lur. c. fin.*
nu. 7. Mierex de major. p. 2. q. 4. illat. 8. nu. 14. Valasc.
consul. 27. n. 8. Molin. de Hisp. primog. lib. 1. c. 8. n. 21.
aliquæ penes Castill. lib. 3. c. 10.

rit errorem continet^b : Siquidem nititur renun-
ciationi , cum eo tempore filia supervixisset ,
quæ renunciaverat ; mutato statu rerum , quo
renunciatio defecit , non ita sanè Rex pruden-
tissimus declarasset : Nostet enim liberis præde-
fonda Matre , proprio jure venientibus renun-
ciationem non obstituram .

*There-
sa ex ipso
Philippo
IV, testa-
mento vo-
cata.*

Sed quid plura ? si paulò diligentius testa-
mentum legeris , invenies , descendentes Infan-
tis Mariæ Theresiæ vocatos potius , quam ex-
clusos . Quod ex verbis , & ex mente tanti Re-
gis statim conjicies . Instituit Rex Philippus fi-
lium , & postquam ad plures substitutionum
gradus progressus est , Mariam Theresiam Gal-
liæ Reginam exheredavit , at non purè , & in
omnem casum , sed conditionaliter , & uno tan-
tùm casu , scilicèt si ex hujusmodi successione,
Regnorum conjunctio , & commixtio sequeretur .
Quod si soluto matrimonio iterùm Infans nu-
beret , exclusit forsàn filiam , & liberos ? mi-
nimè quidem , imò expressè ad successionem vo-
cavit . Itaque non eos perpetuò repulit , nec
favore agnationis , neque odio descendendum .
Rursùs illud est etiam certissimum , semper de-
scendentes filix fuisse vocatos ex alio matrimo-
nio susceptos , quia scilicèt in illis nulla ratio
exclusionis reddi poterat , quæ una tantùm erat
Regnorum unio . Quoties autem hæc vitata fe-
liciter est , quæ disparitatis ratio , inter hos de-
scendentes , & alios ex aliis nuptiis adduci un-
quam

^b *l. eam quara, C. de fideicom. l. nec apud eos, & l. si pater,
C. de hered. inst. Bart. in l. demonstratio falsa, §. 1. col.
B. vers. 3. modo, & vers. 4. quæro de cond. & dem.*

quàm poterit? Nonnè verùm illud est, quod quicquid sub ea conditione adimitur, sub contraria relictum censeatur? c

Annè te fugiunt communia illa nostrorum Interpretum pronunciata: *In omni testamento potissimam illud semper spectandum esse, quænam causa Testatorem moverit:* d Adeo ut si illa fuerit falsa, & aliàs non fuisset instituturus, institutio deficiat, uti quæcumque alia voluntas, quæ ex causa finali pendeat, adeo ut potius causa spectanda sit, quàm verba Testatoris. e Item illud, *causam regere dispositionem*, ut illam modò ampliet, modò coarctet. Demùm, *quod cessante exclusionis causa, cesset exclusio:* Quinimò si nova supervenerit, quæ ex conjecturata mente aliam voluntatem eliceret, mutanda voluntas est. f Si interrogatus fuisset Rex Philippus in hoc statu rerum, quid respondisset? Sed respondit jam satis, cum illos descendentes exclusit, qui utrumque Regnum committerent. Descendentes, qui hanc qualitatem non habeant, exclusi non sunt, huic Regnorum utilitati prospexit Rex Philippus. Caterùm ubi tanto Regnorum malo consultum est, vocavit

S expres-

*Finis tes-
tatorū op-
timum ul-
timum
voluntatū
Interpres.*

c *l. aliquando 106. ff. de cond. & dem. l. legatum parè ro. ff. de adim. leg. l. si legatum, & l. quod parè, ff. quando dies leg. ced.*

d *l. cum Pater, §. dulcissimis de leg. 2.*

e *Bart. in l. demonstratio falsa, §. 1. 3. col. ff. de cond. & demonstr. & in l. eam quam, C. de fideicom.*

f *Card. Mantica. de conject. ult. vol. lib. 3. tit. 2. n. 19. Mierez de major. 4. p. q. 1. lib. 1. n. 13.*

expressè liberos suos . & Potuissèm hæc latius , & subtilius expendere , sed epistolæ leges non patiuntur .

Sed si concesserimus Testamentum Regis Philippi Quarti stare pro Austriacis , quid ad rem nostram ? Nisi duo probent Germani , & hæredes fuisse institutos liberos Cæsaris , & institui potuisse , frustra petunt successionem . Testamenta enim Regum , nec valida semper erunt , nec semper irrita . Irrita semper erunt , si alium vocaverint præter legitimum succedendi ordinem . ^h Omnibus obviam est , quod in consuetudinibus feudorum scriptum est : *Nulla manente ordinatione defuncti* ⁱ . Verùm si defunctus , vel Rex , vel feudatarius Testamentum ordinaverint , quod cum legibus Regni conveniat , firmum id erit , & validum ; Populus enim , in quo Jus , & potestas sita est , conqueri nunquam poterit , vocatum fuisse proximiorum , ille enim idem vocatur , quem initio Regni , Populus ipse vocaverat . Cæterum nemo pro arbitrio testari poterit , nisi de re sua , nec alia legibus duodecim tabularum potestas tributa est , nisi *uti quisque rei suæ legasset , ita Jus esto* . Regna

Quando
rati Regū
testamen-
ta?

- g l. tale pactum , §. fin. ibique celebris glos. ff. de pact. l. Titias , §. Lucius , ff. de lib. & posthum. l. barbarius , vers. sed sciisset , ubi Bald. not. 1. ff. de off. Prætor.
 h Innoc. in c. grandi de suppl. neglig. Prælat. in 6. c. intellecto , ubi Abb. de jurejur. n. 5. Jo. Andr. Jo. Monac. Archid. Corset. Butr. & cæteri Interpretes in d. c. grandi Corset. de potest. Reg. p. 2. q. 8. n. 6. Costa de success. Reg. pag. 150. Molin. lib. 3. c. 6. nu. 13. Bald. in sua Margarit. Rub. in tract. contr. Rebell. conclus. 11. 12.
 i c. 1. in princ. de success. feud.

gna autem Regis non sunt, cum eorum successiones non Jure hæreditario, sed Jure Regni, non Jure communi, sed Jure singulari, non à defuncto, sed à lege deferantur. k

Hinc rectè scripsit gravissimus Auctor, l & rerum publicarum peritissimus: *legis esse, non Regis de Regni successione decernere*. Rerum omnium, quæ Romanorum Jure in pleno Civium dominio, & commercio sunt, libera erit facultas disponendi, regnorum autem, quorum procurationem, & administrationem Regibus Gentes permisere, ut eandem, eorum posteris integram bono Reipublicæ servarent, nulla potestas. Tale, tantumque discrimen inter Regna, & cætera dominia novit *Cranzius*, m cum in hæc prorupit verba: *Equidem ædes, agros, vineas, & his similia Testamento dari vidimus, regnum autem præstare, charta beneficio prodigii loco habitum est*. Uno tantum casu Regibus licebit, proximiorẽ ommittere, si publica causa id exposulaverit, quia scilicet consuetudo illa, consensu Populi inducta, ut proximior præferretur, non debet contra Regni,

Regna gratia prius testamento non dantur.

Nata ad id Granziusii auctoritas,

S 2

k *Bald. in c. un. de feud. March. & in c. 1. §. hoc quoque de succes. feud. ubi docet, quod successor evellit Regnum à manu Populi vi consuetudinis, aut potius Jure gentium, & defuncto Regi non succedit, Peralt. in l. 3. §. qui fidei commissa n. 52. ff. de hæred. inst. Gonzal. in c. licet de voto n. 2. quod Regnum non ut hæreditas ex testamento Regis, neque ab intestato successorì defertur, sed ex Regnorum lege. Salgad. de leg. Reg. Portug. disc. 44. nu. 1. & seqq. Merrez. de major. p. 4. q. 1. n. 188.*

l *Tbuan. n. hist. an. 1593. lib. 105.*
m *Cranzius in Dania.*

gni, & Populi utilitatem interpretari. ^a

Testamen-
ta Regum
ad qua-
tur genera
referuntur.

Sed hæc omnia exemplis confirmabo, & ob oculos tibi ponam: Quatuor modis testatos fuisse Reges, invenimus, quorum primus erat in usu quotidiano positus, ut Reges Populum Romanum instituerent. ^b

Regem pergamenorum instituisse Populum Romanum, testis est *Florus* ^c. Idem fecisse Attalum Regem Asiae, & Nicomedem Bithyniae, testis est *Eutropius*. ^d

Sed nihil hæc ad rem nostram, quoniam cum Romanum floreret Imperium, nullus erat Rex, qui vel vectigalis, vel stipendiarius, vel Client Romano Imperatori non fuerit, adeò ut idem fuerit, Imperatorem Romanum instituire, quàm Dominum. Numnè te fortè latent, quæ aliquando scripserint Romani Imperatores, se Mundi Dominos esse ^e? Sed hæc prætereamus.

Alia sunt Testamenta, quibus vel Imperium, vel Regnum immediatis Successoribus relictum est. Primum quod nobis occurrit exemplum est Constantini, qui imperium inter filios divisit ^f.
Οὗ δὲ βασιλεὺς ἦδη ἄριστον εἰς τὰς παῖδες Καίσαρας ὄντας τὴν ἀρχὴν διελών, καὶ Κωνσταντίνω, μὲν καὶ Κωνσταντίνω καὶ ἄλλοις ἀπονεύμας Κωνσταντίω δὲ τὰ ἀριστεύουσα.

Item testamenta Caroli Magni, & Ludovici Pii, illud etiam Ludovici Regis Hungariae:

^a *Autuñez de Portugal. fol. 146. n. 46.* ^b *Populum Romanum dare olim Regibus Regna, confirmare, & adimere, plura Ciceronis, Livii, & Taciti loca demonstrant* ^c *Flor. lib. 11.* ^d *Eutrop. lib. 11.* ^e *l. 1. ff. ad l. Rod.* ^f *Sozomen. lib. 11. Histor. pap. ult. Bonfin. deccad. 2. lib. 1.*

riæ, & demùm Henrici Octavi.

Nota etiam tibi sunt, quæ Reges Hispaniarum condiderunt; Ferdinandus hujus nominis Primus, Alphonsus Sextus, & Octavus, & deindè illud Henrici ultimè Lusitanæ Regis, quo Philippum Secundum immediatum Regni Successorem nominavit.

Alia tamen extant Testamentorum exempla, quibus Reges, omiſſis proximioribus, instituerunt remotiores, quorum quædam rata fuerunt, quædam rescissa. Pyrrhi testamentum resciderunt Epirotæ^b. Ladislai Primi Pannoniæ Regis, Hungari^c. Odoardi Tertii, Britanni. Ratio, cur prima valuerint, hæc autem non item, ea est, quia scilicet illa legibus erant consentanea, quæ autem remotiores vocant, utpotè intestatæ successioni contraria, nulla sunt.

II.

^a *Arnif. de Jur. Majest. tom. 2. lib. 1. cap. 7. fol. 103. sicut Ludovicus Rex Hungariæ Sigismundum Brandenburgensem cum filia Maria hæredem instituerat, & Henricus Octavus Angliæ Rex, Eduardum filium primè, deindè Mariam, denique Elisabetham suos hæredes fecerat. Verum non aliter ea omnia valent, quam si cum lege Regni conveniant, ut tradunt in simili Curt. tract. feud. p. 4. n. 129. Jac. de S. Georg. Afflic. decis. 119. n. 3. 5. argum. c. 1. in princ. de alien. feud. Gulielm. de Bened. in c. Raynut. verb. in eod. testam. col. 1. n. 148. nam quamquam Pyrrhus filium patris minorem utpotè magis patriziantem majori in testamento prætulisset, Epirotæ tamen jus gentium sequuti, sui que Regni proprium testamentum resciderunt, & majorem in solo locarunt.*

^b *Pausan. lib. 1.*

^c *Mich. Rigg. compend. hist. Hungar. lib. 2.*

Illud tamen extra controversiam est, posse Regem remotiores instituire, si illum moveat, vel necessitas Regni, vel saltem utilitas Reipublicæ, quod demonstrant, ex antiquis testamenta Alexandri, Lysandri, Antonini.

Hæc omnia, Amicorum omnium dulcissime, tuis oculis Subjeci fidelibus, ut uno aspectu omnia definires. Piget semper illud inculcare, Reges non esse hæredes, nec Jure hæreditario, & institutionis Regna suscipere. Meminisse te oportet, quæ ad hanc rem responderint duo potentissimi Reges Galliarum: Rex

Decumanum Francisci responsum ad rem propositam appositum.

Franciscus Secundus in hæc verba respondit Helvetiis^a, *Es alienum petentibus, quod Reges Antecesseres contraxerant. Cum sceptrum hæreditario Jure non habeamus, sed Regia lege, quæ jam indè usque à primis Francorum Regibus lata, ad mares proximos Imperium detulit, quæ non aliter nos obligari patitur, quam ad fœdera, pactura, quæ cum exteris Principibus, ac Populis ad hujus Imperii utilitates, & tommoda à majoribus nostris contracta fuere.* Idem respondit Ludovicus XII. se, scilicet, Caroli Octavi Hæredem non esse.^b

Si testamentis cõtem terdũ Philippus pator.

Sed si quid momenti habent in Regnorum successione testamenta, benè actum est cum Hispaniarum Rege, malè autèm cum Germanis. Cæsarea enim Majestas testamenta profucit, quæ à Regni legibus discrepant, Catholicus tamen Hispaniarum Rex testamenta edere quidem

^a Bodin. de Repub. lib. 1. c. 8. in fin.

^b Idem Bodin. loc. cit.

dem possēt plura, scilicet testamenta Regis primò acquirētis Ferdinandi, qui, uti testis est *Annalium Aragonie Scriptor* ^a, hæredem instituit Joannam, & ejus Nepotes descendentes sive per masculum, sive per fœminam, quæ verba majoratus singularis institutionem significant.

Illud item Caroli Quinti Hispaniarum Regis, & Imperatoris, qui clariùs perpetuum majoratum condidit. ^b Postquam enim invictissimus Imperator Regem Philippum Secundum in testamento hæredem instituit, & post ejus mortem Carolum ex Philippo Nepotem, ad cæteros progressus est gradus, nam primùm, filium masculum ex Carolo substituit, & si masculi deficerent filiam primogenitam, eodemque ordine cæteros ex Philippo descendentes, tam masculos, quàm fœminas vocavit, deindè filias substituit ordine primogenituræ, earumque liberos, qui omnes si deficerent, Ferdinandum Romanorum Regem, ejusque descendentes ad successionem vocavit.

Demùm Regis Philippi Secundi, qui Augusti Patris exemplum sequutus, in testamento, quod condidit, Philippum filium hæredem instituit, eique sine liberis decedenti Isabelam filiam Primogenitam, & Isbellæ Catherinam Secundogenitam substituit, quæ si sine liberis decederent, ad successionem vocavit Mariam sororem suam, ejusque liberos, cæterosque deinceps, ad quos de jure successio pertineret.

Te-

^a Zurita lib. 1. *Annal.* fol. 403.

^b Sandeval. in *vita Caroli Quinti*, fol. 779.

Testamenta sanè legibus Regni minimè repugnantiâ , cum enim super his Regnis perpetuum majoratum regularem instituerint , jure optimo , & secundum leges , de Regnis dispo-
suerunt.

Sed quid antiquiora testamenta commemo-
ro? Postremum ultimi Regis stat pro Rege His-
paniarum , & Juribus Regni , & publicæ utili-
tati consentaneum .

*De causa
testamenta
a misera
optio Ger-
manis da-
ta .*

Hac cum ita se habeant dic , amabo , Vir
præclarissimè , liberam ne habent Reges dispo-
nendi facultatem , nec ne ? Utrum velis , eli-
ge . Si facultatem testandi habent , priora testa-
menta Imperatoris Caroli Quinti , & Regis Phi-
lippi Secundi rata sunt : Nullum tamen erit te-
stamentum Regis Philippi Quarti . Si autem habent ,
inutilis erit omnis hæc disputatio . Quo se vertant
Germani , nesciunt .

*Testamen-
tum Caro-
li II. effu-
sionibus
laudibus
exornatū ?*

Quid igitur Germani aliud superest , nisi
contra testamentum contumelias , nescio quas ,
congerere , & effutire , quod quantum injuria fa-
ciant , quicumque testamentum Regis inspexerint ,
judicabunt : Nihil enim prudentius , nihil
justius , nihil ad Reipublicæ tempora accommo-
datius ; ut supremum tanti Regis judicium
præclarum quoddam omnibus , & Regibus , &
Gentibus sit & justitiæ , & prudentiæ , & po-
liticæ disciplinæ specimen , æternumque monu-
mentum . Et verè Sapientissimus Rex in illa sua
suprema contestatione vidit , quanta per eum
commoda Populis sibi subjectis obiceret ,
quanta contraria declinaret . Vidit etiam ma-
ximam Monarchiam , atque hanc ipsam locis
di-

distraetam, nisi à maximo Rege, qui quasi in ejus meditullio regnat, fartam, tectam servari posse, ab alio prætereà nemine. Vidit certè fore, ut quæ duæ Nationes octingentorum ferè annorum spatio pro belli gloria decertassent, communi deinceps nexu æternum coalescerent.

Novit enim in Populis universis sæpè numero ex longa Imperii contentione æterna fœdera nata. At verò si pro Austriis suum novissimum ferret judicium, vidit contra, Augustissimum Imperatorem, quàm longissimè diffitum, qui quæ Regna, nec jure haberet, ea nec per vim commodè possit tutari. Itaque vidit miseram Regnorum suorum constitutionem, postquam decessisset, Regna scilicèt sine Principe, sine capite, sine legibus, & nisi præsens Successor, qui omnibus occurreret, in promptu esset, omnia in pejus ruitura. Vidit & proprias Regnorum vices veluti sine Rectore, Navim huc, illuc perpetua agitatione jactari, & omni ex parte, qua Gallia in præcipuas ditiones Hispanicas pertinet, fœdissimum, & omnium teterrimum bellum perpetuò Terra, Marique exarsurum, & jam direptam Hispaniam, oppressum Belgium, dissipatam Italiam animo præconcepit. Credo equidem, eum tantam rerum molem agitantem tentarat quidem generis charitas, ut Monarchiam Austriacis legatam vellet; sed vehemens justitiæ vis, & incessans in pectore stimulus, Populorum fœlicitas, Regni amor, & pietas, politiæ omnium maxima ratio id non finit, non tulit, non passa est. Hæc maxima, quæ Carolus cavet mala, cuncti Populi obnunciata ejus morte putabant, supra caput instare. Quæ verò bona providit,

T

cre-

credebant supra spem.

Nemo namque animum inducere poterat, quod Ludovicus Decimusquartus Rex ille omnium maximus, & in longitudinem prudentissimus mallet Hispanorum Monarchiam, vel in sui familiam venire integram, quam totam dislicti molem, cujus objectus suum Imperium obumbraret. Sed omnium vicit opinionem rara Regis virtus, nec ad aliorum exemplar facta, qui cum deliberata re, tandem extiterit Auctor, ut Serenissimus Philippus Andegavensium Dux Regiam Caroli hæreditatem ex asse adiret, in hæc augusta verba tacitus abire visus est: *Quin constet æternum Hispanica res, & pro, gloriæ immortalitate, si non deinceps hostis, at æmula saltem cum Gallicana contendat, fruantur ea Hispani, etiam si usus venerit, contra me, sed per me tamen, integra.* Quapropter insolentissimum laudis genus, & ad hæc usquè tempora inauditum promeruit, ut cum maximam suis Monarchiam acquisiverit, tùm maximæ moderationis dederit documenta.

Quæ autem Germanis liberius excidere in Jure Austriaco, cùm contra hoc testamentum debaccharentur, licèt responsione minimè digna visa sint, tamen nè silentio quodammodò comprobata videantur, nec seriò respondere existimavi, nec omninò præterire. Mentis inopem Regem Carolum Secundum, injustum, & ingratum animi accusant! Fuerit nè mentis compos, non alio opus est argumento comprobare, quàm testamento ipso, cujus singularem providentiam, & Justitiam omnis Pòsteritas laudabit,

bit, admirabitur, obstupescet.

Nihil hoc Testamento prudentius, fortè novum hoc fuit de rebus Hispanicis testandi genus, & minimè consuetum? Testatus sanè ità de Regno est Rex prudentissimus, quemadmodùm de re sua sapientissimus quisque Paterfamilias testatus esset, non temerè, & pro arbitrio, sed maturum prudentis animi consilium, & sententiam sequutus, & quam sapientissimi legum Hispaniarum Conditores legem in similibus ferè controversiis præscripserint. Exploratum ei erat Caput omnium majoratum Regnum esse. Item illud in Hispaniis jamdiù invaluisse, ut eodem ferè modo in Regno succederetur, quo succeditur in majoratu, certa autem regula succedendi in majoratu illa est, lege quadam specialitèr definita, & DD. confirmata consensu, quod si alicui successori duo majoratus dederantur, quorum alter cum altero fuerit incompatibilis, quemadmodùm alterius majoratus successio ad eundem prioris majoratus possessorem, ejusque Primogeniti liberos non devolvitur, ità statim ipso Jure devolvitur ad fratrem secundogenitum. ^a

Quæ si Germanis probata non fuerint, non supremum tanti Regis judicium injuria reprehendant, sed leges potius accusent, quæ tanto Regi hanc non solum testandi facultatem tribuerint, verumetiam imposuerint necessitatem.

Numquid prætereà garrere tecum ampliùs pergam? finem scribendi faciam. Illud autem vehementer oro, ut qua soles humanitate, hæc

T 2 omnia

^a *Castill. Rojas, Torre, Molin. Larrea decis. 51.*

omnia excipias , severitatem enim iudicii tui , & grave supercilium extimesco , veniam te mihi daturum spero , si illaborato stylo , & negligenti potius quam eleganti sermone tibi rescripserim . Nec enim tantum oculi nactus sum , quo potuerim hæc antequam ad te mitterem , expolire , ob signo Epistolam festinationis plenam , & pulveris , & illo excusatum carmine me velis , rogo .

Res vetat ornari, tantum contenta doceri .

Cæterum si ea te oblectabunt , maximum qualiscumque hujus mei laboris fructum videbor fuisse consequutus ; Sin autem minus , quod perfectius præstare me potuisse credideris , te tua ipsius humanitas fefellit . Testis semper eris locupletissimus , hoc quodcumque est , quod ipse scripserim , brevi temporis spatio , imò paucorum dierum curriculo , & inchoatum , & ad exitum perductum fuisse . Assiduus enim semper mihi fuisti , & acer flagitator . Si causæ , quam suscepi , mali quippiam dixerint , irascere obtrektoribus nostris , nam quicumque contra fenserint , Jurisprudentiæ limina non salutarunt . Interea ama me , ut soles , & Vale .

Libellus Investituræ Regni Neapolis
Summo Pontifici à Germanis
exhibitus.

BEATISSIME PATER. Regni Neapolis Investituram competere Augustissimo Leopoldo Imperatori privativè quoad Serenissimum Ducem Andegavensam, patens fit ex mox recensenda facti serie non controversa, nec controversenda.

Quippè ex præinserta Arbore Austriaci Stipitis Sum. n. 1. & ex littera Instrumenti Investitura Summi Pontificis Julii II. favore Ferdinandi Catholici Sum. n. 2. emergit vocatio Augustissimi Leopoldi, dum in ea paciscitur. D. Ferdinando pro se, suisque hæredibus, & Successoribus tam masculis, quàm feminis ex eo recta linea descendentibus natis, & nascituris dicto n. 2. litt. A. & Leopoldum recta linea descendere à dicto Ferdinando Investito, non cadit in controversia, ut in Arbore.

Non obstante oppositione forsitan facienda majoris proximitatis Serenissimi Andegavensis, habito respectu ad Invidiissimum Carolo Secundum Regem Hispaniarum ultimū Possessorem dicti Feudi, quia, omissa pro nunc examine, An successio regulanda sit juxtà majorem proximitatem masculorum, cum prælatione ad feminas, earumque descendentiam, ac respectivè attendenda sit potius proximitas Investito, & non altera ultimo Possessori, aliisque posthabitis pro nunc rationibus nobis competentibus, & cum opus fuerit opportunè deduc-

ducendis, in factō constat, Serenissimam Andegavensem descendere ab Anna, & Maria Theresia Stipitis Austriaci, ex quarum personis, licet desumi possit major proximitas defuncto, & ultimo Possessori ex linea femina.

Attamen prædictæ Serenissima Infantes in earum patris nuptialibus amplissimam emiserunt renunciā omnium Regnorum, Statuum, & Feudorum favore propria Agnationis, & Austriaci Stipitis, tam quoad se, quàm respectu ad earum Prolem nascituram, ut videre est in patris nuptialibus Anna, nuptæ Ludovico XIII. stabilitis à Plenipotentiaris Regum Gallia, & Hispania, Sum. n. 5.

Et in aliis patris Theresia nuptæ Ludovico XIV. concordatis pariter à Plenipotentiaris Sum. n. 4. & pro Ludovico Rege intercessit Cardinalis Mazarinus, pacifens, patra renūciā approbari debere, tam à dicta Theresia, quàm ab ipso Rege Christianissimo, d.n.4. litt: A.

Prout approbata fuerunt à Theresia duplici contradistinō aēu, in primo ratificando articulos tertium, & quartum circa exclusionem ob dotem habitam Sum. n. 5. & secundo ratificando articulos quintum, & sextum super exclusione ad omnia Regna Hispania ex causa publica, & in sequelam Articuli 33. Pacis Pireneorum, Sum. n. 6.

In quidem articulo paciscitur matrimonium Theresia cum Rege Christianissimo, quodquē patra matrimonii à Plenipotentiaris concordanda futura sint unum & idem cum patris Pacis Pireneorum. Sum. n. 7.

Nec pariter desideratur ratificatio Regis Christiani-

stianissimi, approbantis in omnibus, & per omnia pacta nuptialia, . Sum. n. 8.

Et jure merito, dum ultra propriam efficaciam dictorum pactorum nuptialium, uti stipulatur verbo Regio fuerunt illo, & matrimonia in illis contenta, promoti, approbata à Sancta Sede Apostolica Paulo V. & Alexandro VII. ut videre est d. n. 3. & 4. lit. G. & H. dictaque geminata exclusio præcessit ex causa publica, & ut Pax Europe restitueretur, & ad servandam equalitatem inter has duas Monarchias excludentes per viam legis Fœminas nuptas Exteris, earumque Descendentiam, ut in dictis pactis, & renunciis plenius continetur; nihil ergò mirum, si ab omnibus, omniumque Regum, & Procerum consensu laudata, & emologata fuerunt.

Hinc Serenissimus Andegavensis remanet positivè exclusus à petitione Investituræ Feudi à Parentibus refutati, Textus in cap. 1. de eo, qui finem fecit Agnato de Feudo Paterno, ibi: nisi Feudum omnino refutaverit, & ibi Glos. verbo non obstante, ibi: in rem enim pacta, peraque omnibus profunt.

Et superaddito, quod anno 1618. Status, & Ordines Generales Regni Hispaniarum supplicarunt Regi Philippo Tertio, ut lege perpetua omnes in Universum utriusque sexus liberos ex matrimonio Anna cum Rege Christianissimo excluderet, prout lege perpetua exclusi fuerunt, juxta legem 12. relatam in novo Hispanicarum legum Codice Matriti impresso anno 1640. Sum. n. 9.

Ex quo pariter (lege jubente) Serenissimus Andegavensis exclusus remanet, ita Baldus lo-
quen-

quando de lege Salica Galliarum similiter exclusiva Fœmina nupta Principi extero, 'ut in l. prima, ff. de Senatoribus, ibi: Filia Regis Francorum non succedit in Regno ex consuetudine, Francorum (nempe lege Salica), filius ejus, scilicet Rex Anglia in Regno Francorum nullam Jus prætereendere potest.

Quod si contra prædicta, quamvis luce clariora, aliquid opponetur, validissimis quidem satisfiet responsionibus, juxta judicium, & oraculum Sanctitatis vestrae.

Quare, &c.

Clau:

153

Claufulas de renunciacion de la Infanta
Doña Maria Teresa.

C L A U S U L A I V .

Que mediante el pagamento efectivo hecho à Su Magestad Christianissima, ò a quien por su mandato le huviere de recibir de dichos quinientos mil escudos de oro del Sol, ò su justo valor, en los plaços arriba dichos, la Serenissima Infanta Doña Maria Teresa, se aya de contentar, y contente con la dicha dote, fin que le quede recurso, accion, ni derecho alguno, para pedir, ò pretender que le pertenecen, ò pueden pertenecer otros mas bienes derechos, ni acciones de las herencias de las Magestades Catholicas sus Padres, ò por contemplacion de sus personas, ò en otra qualquier manera, ò por otro qualquier titulo, sabido, ò ignorado, porque de todos ellos, de qualquier condicion, naturaleza, ò calidad, que sean, ha de quedar exclusiva, y antes de la efectuacion de su desposorio, ~~hara~~ renunciacion en forma dello, con todas las fuerças, firmezas, y solemnidades, que se requieren, ò son necessarias, la qual harà antes de casarse, por palabras de presente, y despues la aprobarà, y ratificarà juntamente con el Rey Christianissimo, luego, que aya celebrado su casamiento, con las mismas fuerças, y solemnidades, con que se huviere hecho la primera renunciacion, y las que mas pareciere convenientes, y necessarias; ò que desde aora para entonces Su Magestad Christianissima, y Su Alteza han de quedar, y quedar, obli-

V

obligados, y que en caso, que no hagan la dicha renunciacion, y ratificacion, desde aora para entonces, solo en virtud de esta capitulacion, se tengan por hechas, y otorgadas, la qual ha de ser en la forma mas eficaz, y conveniente, que puede ser para su valor, y firmeza, con todas las clausulas, derogaciones, y abrogaciones, de todas qualesquier leyes, usos, y costumbres, decretos, y constituciones contrarias, ò que lo impiden en todo, ò en parte, los quales para este efecto Sus Magestades Catolica, y Christianissima han de derogar, y por la aprobacion, que hizieron à esta capitulacion, deste luego para entonces se entienda quedar derogada.

CLAUSULA V.

Que por quanto por las Magestades Catolica, y Christianissima se ha venido, y viene en este casamiento, para con el vinculo del perpetuar, y assegurar mas la paz publica de la Christiandad, y entre sus Magestades el amor, y hermandad, que se desea, y en consideracion de las justas causas que muestran, y persuaden las conveniencias del dicho casamiento, mediante el qual, y con el favor, y gracia de Dios, se pueden esperar felices successos, en gran bien, y aumento de la Fè, y Religion Christiana, y beneficio comun de los Reynos subditos, y vassallos de ambas Coronas, y por lo que importa al estado publico, y conservacion dellas, que siendo tan grandes, no se junten, y queden prevenidas las ocasiones, que podria aver en juntarse, y en razon de la igualdad, y conveniencia, que se

Se pretende, y otras justas razones, se assienta por pacto convencional, que sus Magestades quieren tenga fuerça, y vigor de ley establecida, en favor de sus Reynos, y de la causa publica dellos, que la Serenissima Infanta Doña Maria Teresa, y los hijos que tuviere varones, y hembras, y los descendientes de ellos, y de ellas, assi primogenitos, como segundos, tercero, y quartogenitos, y de alli adelante, en qualquier grado, que se hallen para siempre jamas, no puedan suceder, ni sucedan en los Reynos, Estados, y Señorios de su Magestad Catolica, comprehendidos de baxo de los titulos, ya referidos en esta capitulacion, ni en ninguno de todos los demas Reynos, Estados, y Señorios, Provincias, Islas adjacentes, feudos, guardianias, fronteras, que su Magestad Catolica tiene al presente, posee, y le pertenece, ò pueda pertenecer assi dentro de España, como fuera de ella, y adelante, su Magestad Catolica, y sus successores, tuvieren, possyeren, y les perteneciere, ni en todos los comprehendidos, inclusos, y agregados à ellos, ni en todo lo que en qualquier tiempo se adquiere, y acrecentare à los dichos Reynos, Estados, y Señorios, y se recobrar, y debolviere, por qualquier titulo, ò causa que sea, ò ser pueda, aunque en vida de la Serenissima Infanta Doña Maria Teresa, ò despues en las de qualesquier sus descendientes primogenitos, segundogenitos, ò ulteriores, llegue, y suceda el caso, y casos, en que por derecho, leyes, ò costumbres, de los dichos Reynos, Estados, y Señorios, de las disposiciones, y titulos, por do se sucede, y pretendiere suceder en ellos, les avia

V 2 de

de pertenecer la sucesion, porque della, y del derecho, y la esperança de poder suceder en estos Reynos, Estados, y Señorios, y de cada uno dellos, desde luego se declara, queda exclusiva la dicha Serenissima Infanta Doña Maria Teresa, y todos sus hijos, y descendientes, varones, y hembras, aunque digan, ò puedan dezir, y pretender, que en sus personas non corren, ni se puedan considerar las razones de la causa publica, ni otras en que se pudo fundar esta exclusion, y que quisieren alegar que ha faltado, lo que Dios no quiera, ni permita, la sucesion de su Magestad Catholica, y de los Serenissimos Principes, y Infantes, y de los demás hijos que tiene, y tuviere, de todos los legitimos successores; porque todavia, como dicho es, en ningun caso, ni tiempo, ni successo, ni acaecimiento han de suceder, ni pretender suceder, ella, ni sus hijos, ni descendientes. Sin embargo de las dichas leyes, costumbres, y ordenanças, y disposiciones, en cuya virtud se ha sucedido, y sucede en todos los dichos Reynos, Estados, y Señorios, y de qualesquier leyes, costumbres de la Corona de Francia, que en perjuycio de los successores en ella impiden esta exclusion, assi de presente, como en los tiempos, casos de diferirse la sucesion: todas las quales, cada una della sus Magestades han de derogar, y abrogar, en todo lo que fueren contrarias, ò impidan lo contenido en este capitulo, y su cumplimiento, y execucion, y se entienda, que por la aprobacion desta capitulacion, las derogan, y han por derogadas: y que asimismo sea, y se entienda quedar exclusiva, y exclusivos la Señora Infanta, y sus descendientes, para no poder suceder,

en

en ningún tiempo, ni caso, en los Estados, y Países Bajos, de Flandes, y Condado de Borgoña, y Carolois, con todo lo adjacente, y perteneciente à ellos: Pero juntamente, se declara expressamente, que si lo que Dios no quiera, ni permita, acaeciere enviudar la Serenissima Infanta sin hijos deste matrimonio, que en tal caso, quede libre de la exclusion, que queda dicha, y capaz de los derechos de poder suceder, en todo lo que le pueda pertenecer, en dos casos. El uno si quedando viuda deste matrimonio, y sin hijos se viniessse à España, el otro si por conveniencias del bien publico, y justas consideraciones, se casasse con voluntad del Rey Catolico, su Padre, y del Principe de las Españas su hermano, en los quales hà de quedar capaz, y habil para poder heredar, y suceder.

CL A U S U L A VI.

Que la Serenissima Infanta Doña Maria Teresa, antes de celebrar, y contraer el matrimonio por palabras de presente, aya de otorgar escritura, obligandose por si, y sus successores, al cumplimiento, y observancia de lo susodicho, y de la exclusion suya, y de sus descendientes, aprobandolo todo segun, y como se contiene en esta capitulacion, con las clausulas necessarias, y juramento, y à que insertando esta capitulacion, y la escritura de obligacion, y aprobacion, que su Alteza huviere otorgado, hará otra tal, juntamente con el Rey Christianissimo, luego, que con su Magestad se aya casado, la qual se aya de registrar, y passar por

el Parlamento de Paris, en la forma, y con las fuerças acostumbradas, y su Magestad Catolica aya de aprobar la dicha renunciacion, y ratificacion, en la forma, y con las fuerças acostumbradas, y demàs clausulas necessarias, passando, y registrandola tambien por el Consejo de Estado, y hechas las dichas renunciaciones, ratificaciones, y aprobaciones, o dexadas de hazer desde aora en virtud desta capitulacion, y del matrimonio, que se sigue en razon della, se dan por hechas, y otorgadas, y por passadas, y registradas por el Parlamento de Paris, por la publicacion de las pazes en aquel Reyno.

D. SERAPHINI
BISCARDI,
PATRICII CONSENTINI,

Libellorum, postulationumque Præfecti,
vulgò Reg. Cancellariam Regentis.

ORATIO

Habita in Regiis Ædibus

I N D I E N A T A L I

PHILIPPI V.

Potentissimi, Invictissimique
Hispaniarum Monarchæ.

NEAPOLI, 1705.
Ex Typographia Felicis Mosca.

ÆQUANIMO LECTORI
T Y P O G R A P H U S .

Xcellentissimus Vir Princeps, Emanuel Paciacus, Vigliena Regulus, ac Regnum Neapolitanum Prorege obtinens, quo sapienti iudicio quæque rerum merita censet, is natali PHILIPPI V. die æternam Hispaniensi Imperio salutem partam existimans, eam ipsam Anno MCCIV. recurrentem celebraturus, haud sanè eo ludorum genere, qui actu delectant, & cursu ipso probantur, sed æternis musarum operibus recolendam ratus, præ cæteris Seraphino Biscardo, Senatori Regio-genethliaca oratione collaudandam, exornandamque mandavit. Et quanquam hic Vir Cl. multa sedulo, & varia causatus sit, ut ejus vacationem muneris impetraret, tamen Princeps decorum omninò reputans, ab amplissimi ordinis viro, eoque ipso olim in foro primarum partium Oratore natalem Regis laudari, ab eo laudativam hanc orationem citra omnem exceptionem componi, & recitari pro imperio jussit. Igitur inter quamplurimas, & gravissimas Reip. curas, quibus ipsius vi muneris distinetur, hanc orationem est commentatus, eamque in Regiis ædibus apud eundem virum Principem, & quidquid illustrius tum civium, tum exterorum eò frequenter convenerat, habuit: & tam consensienti omnium plausu peroravit, ut mirum ejus legenda desiderium

⁴
reliquerit. Idcirco ipse, qui semper studui desiderii obsequi eruditorum, nactus ejus exemplar, typis edere statui. Atque habes, erudite Lector., si civis, quod tute desiderasti, sin peregrinus, quod te admonitum velim, ut noveris, à quo viro, cujus jussu, & qua celebritate hæc oratio habita sit; si in tuas forte manus, non illa, quæ cum aliis de eodem argumento doctissimorum virorum lucubrationibus composita mox typis edetur, sed hæc ab iis secreta, ac dissociata pervenerit.

D. S. E.

5

D. SERAPHINI
BISCARDI
PATRICII CONSENTINI,

*Olim Advocati Fiscalis Regii Patrimonii, Præ-
sidis Honorarii Regiæ Camera, Regentis ele-
cti ad Supremum Italia Consilium, nunc verò
Consilarii Status Suae Majestatis, & Regiam
Cancellariam Regentis in Supremo Collaterali
Consilio in Regno Neapolis, &c.*

O R A T I O.

A fuit, Excellentissime Prin-
ceps, rerum humanarum in-
constans semper conditio, ut
tam privatæ, quàm publicæ
res stare diu minimè possent;
& Imperia, quæ modo pace,
& bello floruerunt, occulta
fatorum necessitate consene-
scent, & confectis veluti vitæ spatiis, non
modo interirent, verùm etiam, stirpibus vete-
rum Regum aliquando excisis, & Regia nomi-
na, & Regna, perpetua fortis vicissitudine, in
alienam gentem abirent, & deferrentur. Ve-
rùm quot, quantaque calamitatum spectacula
spiderint Imperiorum mutationes, nemo pro-
fecto

fectò erit tam barbarus , & parùm rerum intelligens , quem tot , tantæque excitatæ tragediæ latere possint , præclarissimi , & ornatissimi Auditores . Hinc ingentes bellorum clades , hinc urbium everfiones , direptiones agrorum , strages , incendia vastitates , & ultima sævientis Martis exitia . Quippè ea semper fuit ingens , & sacra regnandi cupiditas , nimiusque imperandi amor , ut si quando , variante sæpè fortuna , Regna suis Regibus privarentur , & in aliam potestatem devenirent ; quis est , obsecro , qui , vel jure gentis hæreditario , vel vi , & armis viam sibi ad eorum Regnorum possessionem non muniat ? atque id adeo frequenter , non solum neglecta , verùm etiam violata juris ratione , rerum Potentes faciunt , ut vim juri facere æquum esse putarint , juxtà illud Cæsaris ex Euripide in Phenissis :

Εἰ περὶ ὃ ἀδικεῖν κρὴ τυραννίδος περὶ κάλλιστον ἀδικεῖν .
Si violandum est jus , regnandi causa violandum est .

Quæ cum ita sint , & urgentibus fati , nobilissimo Hispaniarum Imperio , & omnium pulcherrimo Regis sui funus , heu nimis propere ! immineret , horret animus , quæ nova bellorum materies , quæ rerum publicarum turbamenta , quæ Religionis pericula superessent . O nos miserimos qualis , quantusque nostro capiti imminabat calamitatum turbo , & ingruens malorum omnium tempestas ! Extimescenda quidem nobis hæc omnia fuissent , & si quæ his graviora sunt , quemadmodum omnis omnino ævo Respublica capite orbata suo ferè semper

per suo malo experta est ; nisi , mutato rerum ordine , summa Dei Opt. Max. providentia factum esse , ut omnia nobis jucundissimis eventibus semper procederent , & feliciora in posterum evenirent . Ita rebus nostris consultum est , ut jacturam tanti Regis hodiernus hic dies repararet , reficeret , instauraret , & tot , tantisque impendentibus malis , quæ declinari non poterant , non solum præsentissimum remedium mutato etiam Imperio hac die Deus adhibuit ; verùm etiam alia nova fundamenta jecit , & tantarum initia rerum stabilivit , ut quamvis asperrimo bello dimicandum sub ipsis initiis nobis sit , bella tamen , Deo bene juvante , conficiemus , ut liceat semper sperare meliora . Una salus omnibus ista dies , ista , inquam , qua Augustissimus noster **PHILIPPUS QUINTUS** tam fausto , felicique omine natus est . O diem benè ominosam aurea nobis secula restitutam ! Tu felix nostræ nuncia salutis : Tu afflictis rebus una solatium : Tu quotannis renovas dulcem nascentis Regis memoriam . O quàm jucundissima erit semper tui recordatio , cum tot , tantaque beneficia per te nobis largita singulari Dei munere , solemnè ritu , & prisco instituto in mentem revocamus !

Multi in tanta rerum perturbatione nobis commoda ea peperit dies , sed duo omnium maxima . Alterum , quod dedit Regem . Quid felicius ? Alterum , quod Hispanos à Gallis , quemadmodum rerum dominio sejunxit , ita eisdem animorum consensione , & armis obstrinxit . Quid securius ? Dies verè fœderis , quam celebras

braturi frequentes merito huc convenistis . Lætandum summoperè nobis est , & vehementissimè gratulandum . Exultet quanto maximo percipi , & cogitari potest gaudio Civitas hæc omnis , parietes ipsi gestiant prægaudentes : Equester ordo , Senatus , & Populus , quantus ille est , mirificè gratuletur : gratuletur Italia , Belgium , Hispania , Christiana omnis Respublica : gratuletur Oceanus , & quisquis ab Oceano alluitur novus Orbis .

Verùm in tanta animorum hilaritate , & publica omnium lætitia illud , ingenuè fateor , maximam vobis lætitiæ partem adimet , quod in tanto lætissimorum virorum confessu hac die , qua omnia feliciter cedunt , unus ille deficiat , qui splendida , qua decet , & eleganti oratione , & diem hanc , & celebritatem vestram satis pro dignitate ornare possit . Hoc unum inter tot bona vobis mali accidisse , & sentio , & pudet . Idque cum ipse præsensissem , diu , multumque mecum animo reputavi , num hanc Provinciam susciperem exornandam . Terruit longa horum studiorum intermissio , & publicorum negotiorum , quibus quotidie distineor , moles , & magnitudo : terruit rerum dicendarum Majestas , imbecillitas mea , & confessus iste ornatissimus terruit . Sed omnium maximè tuus me terruit conspectus , Excellentissime , & Sapientissime Princeps . At non majestate , & imperio , quod pro dignitate tanto nostrum omnium bono sustines (nam ea est morum tuorum suavitas , ea animi probitas , & humanitas , & ita majestatem temperas . & imperium , ut allicias potiùs , quàm deterreas .)

Acre
trum ;

9
tuum, quo in literis omnibus præstas judicium, omnium bonarum artium scientiam, eloquentiæ studium, literarum Latinarum, Græcarumque peritiam vehementer extimescebam. Sed omnia vicit suave tuum Imperium, & tua, quam detrectare non poteram, me coegit auctoritas. Quare, si expectationem tuam fraudavero, tuam humanitatem obtestor; ut, quæ in hoc dicendi genere, qui nec usu, nec ingenio satis possum, dicturus sum, ea, qua soles benignitate, excipias. Nec necesse habeo silentium vobis indicare, **Auditores**, cum vos omnes veteris illius formulæ memores profectò putem, qua in Natalitiis celebrandis utebatur antiquitas.

Natalem colimus, favete linguis.

Fortunata dies, ò quam recurrentibus annis læta redis! quàm grata, quàm jucunda, quàm exoptata omnibus exorta es! Nihil te sanctius; nihil festivius, solemnius nihil. Alma dies, qua nulla clarior, nulla felicitior, nec auspiciator unquam illuxit, nec in posterum elucescet: dies, quæ in lucem eduxit, Patriæ Parentem, Imperio Regem, & Populis felicitatem, Regem, quo nemo genere clarior, indole augustior, virtute præstantior, tempore opportunior, omnibus fortunæ, naturæque muneribus efflorescentior.

Proponite paulisper animis vestris, qualem, quantumque diem celebramus, optatum magis, quàm speratum; diem divino consilio electum, quo PHILIPPUS Borbonii sanguinis heros, ille nimirum Rex, quem jus causæ, temporum necessitas, & Populorum felicitas exposulaverat, nasceretur. Relegite modò animis infelicem Eu-

B

ropæ

ropæ statum; quænam bella superioribus annis
 exarserint; calamitates affligerint; quibus incendiis
 Provinciæ conflagrarint; stratos cadaveribus
 campos, fluvios militum sanguine infectos; quis
 per vestram fidem in turbulentissimis illis tem-
 poribus de Republica non desperaret, vel saltem
 vehementissimè non pertimesceret? Reges, nec
 temerè, nec fortuitò nasci exploratum omnibus
 satis est. Veterem illam rerum, & præsentem
 memoriam mecum recolite; noveritis profectò
 quantam curam (liceat ita loqui) quantam, in-
 quam, curam, & providentiam adhibuerit Deus
 Immortalis, ut crearetur Rex, qui Hispanias Hi-
 spanis conservaret, & pristinam illius nominis
 dignitatem assereret, & vindicaret. Et certè ut
 illum procrearet Deus, majora moliri oportuit,
 quàm in maximis aliorum Regnorum Regibus
 unquam molitus esset. Alia gerendarum rerum
 series paranda fuit. Oportebat Regem creare,
 qui labantem, fato um injuria, nostrum omnium
 fortunam sustineret. Verum heu quanta rerum hu-
 manarum ocurrerent impedimenta! Oportebat il-
 lum creare charum omnibus, & ab omnibus expeti-
 tum, qui sine ulla Populorum dissensione universis
 plaudentibus Regnis, sine ulla mora, & cunctatione
 lætissimè ab omnibus exciperetur, ne qua partis
 dissentione tam nobile corpus discerperetur, vel
 aliqua cunctatio Rempublicam perderet, & pe-
 riculum subesset, ne, fluctuantibus interea rebus
 sine Rectore, qui ad clavum sederet, naufragium
 faceret. Illum creare Regem oportuit, qui ma-
 jorum suorum exemplo Religionem defenderet,
 & augetur, qui paterno, maternoque pio semi-
 ne

ne prognatus ; tanquam ex duobus surculis in idem coalescentibus germen , æqualem , imò si fieri posset , majorem parentibus fidei propugnatorem , & vindicem præferret . Regem Imperio dignum , sed sine Imperio , & cui si Regnum deficeret , Majestas non deesset ; quique Regium nomen potius à Regnis acciperet , quàm daret ; omni Regali decore , & splendore ornatissimum , Regem legitimum , non invasorem , & gentium , & Regnorum jure invitatum , ut justis deinde armis , & justo bello , cum cæteris hanc successionem iniquo Marte inhiantibus propugnaret , Regna defenderet , & tueretur ; Regem , inquam , sine Regno , sed qui terra , marique paratas haberet classes , & copias , legiones conscriptas , instructas cohortes , equites expeditos , & omnes veluti parato exercitu in Regnorum suorum felicem possessionem ingrederetur , & hostes , si qui restiterint , quam longissimè averteret ; Regem denique , qui prius Imperator esset , quàm miles . Sed nec satis hoc Rege , cui hæc omnia convenirent , Hispanicis rebus consultum est . Illo opus erat Principe , qui cum finitimis , cum quibus , & armis , & animorum contentione , longo temporis intervallo pugnatum est , pacem aliquando sanciret (ut tot , tantisque calamitatibus defatigatum Imperium aliquantulum respiraret) Principe opus erat , quo Res Hispanica stare incolumis , & Imperium hoc integrum , sartum , tectumque sibi , suisque conservaretur . Tantæ molis erat difficilimis hæc temporibus Hispanum condere Regem !

Cumque hæc omnia ab antea æternitate

noffet Deus Immortalis, unico obtutu cuncta circumspēctans, eò defixit lumina, ubi inter Alpes, & Pyrenæos jacet Gallia. Florentissimum ibi Principum agmen vidit, & ex eo Regem exoptatum, omnibus præsiidiis instructum, omnibus ornamentis insignitum, & omnibus hisce virtutibus ornatissimum optavit, ac dignum Hispaniarum Regem præstinavit. Ibi dignum invenit Imperio Principem, sed sine Imperio, majestatem ad tuendam Hispanici nominis dignitatem necessariam; ibi Christianissimo, & Catholico sanguine genitum Adolescentem, & pietatis studio excultissimum; ibi legitimum successorem; ibi bellicos apparatus, & accinctos milites, ut omnia summa celeritate, & felicitate conficerentur; ibi & sanguine propriorem, & auxiliis, ibi magnos LUDOVICI MAGNI, magnorumque suorum introspexit animos, in quibus magnanima illa, & supra hominum fidem tot Regnorum abdicatio elucebat, ut si tanti Imperii successionem sibi, & suis fortuna detulisset, non sibi, nec suis petituos Regna, sed Hispanis, quibus ex suo sanguine darent Regem, qui cum Gallis Hispanias animo, armisque conjungeret, sed Imperio separaret.

Ad sæcundissimam igitur regiam arborem conversus, illamque videns renascentibus palmitibus abundantem, meliorem ramum avellere consilium fuit. Intonuit leuam, manuque illum arripiens: fiat, fiat, inquit, hic furculus Arbos. Felix arbos, nunc dulcis filia, mox crescens æmula Matri. Decreta jamdiu tibi est Hispaniarum successio, & trans Pyrenem Hispanum tibi

tibi habe solum, in quo bonis auspiciis, & altiores radices agas, & uberius reflorescas. Te nascente, magnum illud Imperium nimium nobis Religione, & pietate clarum nunquam integrum per te maneat, at frementibus licet hostibus. æternùm, manebit: jungantur & armis, & animis invictæ gentes, & quas hucusque gloriæ æmulatio diviserat ad Religionis incrementum jussu meo æternùm, ic̄to fœdere socientur.

Dixerat; conceptus Puer est. Nec protractam longius noctem credatis, ut in suo Hercule fabulata est Græcia. Deus, Deus ipse *παιδοπλαίης* momento temporis Puerum efformavit. Nec Pyrrhos, Annibales, Alexandros, aut Cæsares exempla sibi proposuit: inter ejus Majorum imagines, hinc ex materno genere Carolos, Ferdinandos, illic ex paterno alios; sed inter tot fortissimos, & sapientissimos Reges, unum delegit LUDOVICUM MAGNUM, ad cujus vivum imitamentum dulcis Nepos efformaretur.

Sed jam ecce advenit expectata dies, quam hodie celebramus, Augustam ecce Matrem parientem, O felices Matris labores! o dulces tanti partus molestiæ! o suave simul, ac grande onus, quod maturum ad majorem Christianæ Republicæ utilitatem modo deponitur! Nascerè, magne Puer; adesto, Lucina Mater.

*Et modo nascenti Pucro, quo ferrea primum
Desinet, ac toto surget gens aurea Mundo,
Casta fave Lucina.*

magnum hunc partum, ortumque beatum adjuva. Affer, affer opem parituræ. Sed procul hinc

hinc crepundia , corallia , bullæ , ensiculus , cæteraque hujus generis puerilia munuscula : hisce , atque aliis infantium ornamentis Puer iste ad maxima quaque natus abhorrebit . Arma , arma , & Galeæ , scuta , tubæ , tympana , classica , aliaque bellica instrumenta . Hæc erunt Pueri nascentis blanditiæ , hi lusus . Petit angues Puer hic , quos , ut novus Hercules , enecare possit in cunis , tenellas infantis Regii manus brevi Avus armabit in Hostes . Exoriare Puer , Religionis amor , Fidei assertor , belli fulmen , nostrum omnium ensis , & clypeus ; humani generis deliciæ , novum Galliæ sydus , & magnum Gallici nominis incrementum , Hispaniarum reparator , & propugnaculum , Hostium terror , atque , ut uno complectar verbo , exoriare tandem expressissima Avi , & Parentum tuorum imago . Neu lacrimare Puer ad publicam nate lætitiâ . Te nascente ridet Cœlum , ridet Tellus , & omnia rident . Tu primo vitæ limine inter cunabula porredæ Deum venerare , cui tantum debes ; & Solem , qui tantum Tibi , & nobis aperuit diem primis vagitibus saluta . O quàm bene tibi conveniunt , quæ cecinit Claudianus .

*Te nascente ferant per pingua culta virentem
Divitiis undasse Tagum ; Gallacia risit
Floribus , & roseis formosus Duria ripis :
Vellere purpureo passim mutavit ovile
Cantaber : Oceanus vicino litore gemmas
Expuit , effossis nec pallidus Astur aberrat
Montibus .*

Te nascente superbiunt Galliæ ; redivivæ re-
sur-

furgunt Hispaniæ ; & quæ modo æstuabat inter tot , tantosque Reges discordia , positus odiis conquiescit . Sequanam vidimus lætissimis undis redundantem , contremiscentem Rhenum , trepidantem Germaniam , Alpes , & Pyreneos sese invicem consalutantes , & sibi mutuo manus porrigentes ; Iberum , Padum , Sebetumque exultantes , exultantem Oceanum , & Euripos illos Siciliæ dulci murmure refluentes .

Sed jam , Deo bene juvante , Puerum Augustissima Mater enixa est . O qualis , quantusque splendor visus eo tempore è Cælo terris demissus , ut universus Terrarum Orbis novo quodam lumine repletus esse videretur . Vix nato emicuit facies tanti plena vigoris , tantusque oris decor , ut in ipsam admireris transfusa majorum suorum majestatem , & quot , quantaque sunt decora alta Parentum . Vultu ecce pacem portendit , & arma : sed bellum ita geret , ut parta victoria , securitatem Regno , pacem populis afferat , & universo Terrarum Orbi felicitatem . Natus jam Puer est charus MAGNO LUDOVICO Nepos , qui parvulus aula luderet , atque Avum virtute , & ore referret . Vix natum virtus , & pietas , militiæ nimius amor tenerum adhuc Pueri petus acerrimè jamjam stimulabant : & cum paullo adolesteret , tot foris , domique præclarissimis exemplis , quid virtutis , quid constantiæ , quid militaris disciplinæ assiduo Parentum suorum contubernio divinæ indolis Adolescens hanserit , facilius intelligere vos ipsi poteritis ,
quam

quam ipse verbis valeam exornare.

Sed hæc duo, consilio Dei Opt. Max. ita statuta erant, ut eodem serè tempore hic ætate, & meritis ad Regni gubernacula cresceret, ut illum Gallia jam non caperet; Carolus verò noster, heu pientissimus Rex! ingravescente morbo sensim deficeret.

O Hispania, Hispania! quis erit miserrimus tui status, Regis tui funeri sine liberis decedentis superstes? Heu qualibus, quantisque bellis jactata eris Hispania! advenit jam tempus, quo veterem virtutem tuam exerceas: edque perventum est, quo nec mala, nec remedia pati poterimus, nisi antiquam filiorum tuorum fortitudinem, nimia felicitate scipitam, tandem aliquando excitaveris; illamque florentis Hispaniæ Majestatem, tot præstantissimorum virorum gloria, & insignium facinorum magnitudine partam restitueris; ut illius vim inexpugnabilem, infensi tui nominis hostes experiantur. Redeat, redeat vetus illa Hispaniarum dignitas, Bono esto animo: agere, & pati fortia Hispanum est; & si forte cæca illa rerum humanarum domina non arriserit fortuna, arridebit tibi Deus, nimium felix, & dilecta Deo Regio. Deo semper curæ fuit dare tibi Regem, vera quidem Tibi cecinit olim Homerus ἐκ Διὸς βασιλῆος. Bono, inquam, esto animo: nam in periculis tuis, & quidem maximis præsentissimus semper adfuit tibi Deus; & ubi humana deficiant, obstinatè, spera divina auxilia nunquam defutura, de te cecinisse videtur Sybilla, cum inquit.

Kaî

Καὶ τότε δὴ Θεὸς ὀυρανῶθεν πέμψει βασιλῆα .

Tum Deus è magno Regem demittet Olympo .

Sed ecce mea me non fefellit opinio . Carolus quippe ille Secundus non sine numine Divum , divinoque afflatu succettorem , cujus humeris federet Imperium , oneri parem agnoscens , diuturno morbo confliatus , eundem , inspirante Deo , hæredem fecit , fideique tanti successoris , tot , tantaque Regna commisit , & deposito potius , quàm relicto Imperio , maximum sui desiderium relinquens hæc extrema , cum excederet , verba profundit . Capesse , inquit , Rempub. incomparabilis Adolescens : Tu tam ampli , magnique Imperii felix esto hæres : illud tot , tantisque nominibus debitum , Tibi , quando mihi liberos invidit fortuna , sine ulla meorum injuria reddo potius , quàm relinquo . Hæc mihi rata animi sententia est : hoc extremum esto judicium : Florentissimam hanc Monarchiam tot laboribus partam , tot bellis quasitam , tot ducum , & militum meorum sanguine prolatam , quantum ipse possum , ita Te felicitet Deus , Tibi commendo . Ingredere eodem læto animo Regnum , quo & ipse Te sospite , & successore lætus desero . Lætissimo Te extipiant animo Hispaniæ , & amplissimæ nostræ ditionis pulcherrima Regna cum me in Te renascentem , & in Te , ne immutato quidem nomine , veteres suos Philippos redivivos venerentur . Hos , quos Tibi trado subditos , quos filiis habeo chariores , tuere , defende , & ama ; quamque à Te moriens peto , ut lætior abeam , præsta fidem .

C

Vive

Vive memor nostri, justitiæ erga subditos, pietatis erga Deum vive memor. Hisce Regnis, quæ tibi jamdiù paraverat Deus, æternum fore, jamque vale. Sed lætus abi *αυ μαχαριτης* successorem relinquis, qui miserrimam tui jacturam, vel reficit, vel saltem magnopere lenit. Vive fœlix Carole, ò quam tui dignus successor est, & si quæ adhuc nostrum Te cura tangit, è Cœlo, quam reliquisti, Rempub. si placet, intueri, lætaberis sanè, & magnopere gaudebis, cum inspexeris Gallos, quos olim validissimos hostes habuisti, & celeberrimas has duas Gentes, & duos Christianorum maximos, ac potentissimos Reges, diuturnis olim bellis inter se contententes, conspirantes modo, & consensientes, vi, & consilio omnibus terrori esse, & ingentia hæc duo Imperia, hæc duo fidei propugnacula adversus Christiani nominis hostes, brevi insignes victorias reportatura.

Ita hæc omnia nobis ex voto eventura confidite, Auditores; hæc enim omnia nobis attulit ista dies. O diem plenam prosperitatis, Hispaniis optabilem, cæteris gentibus celebrandam, horrendam hostibus, Religioni dilectissimam, & Posteris summis læudibus extollendam! Regem dedisti literis eximie excultum, & semper urgentibus virtutis, ac Regii animi stimulus, ad gloriæ fastigium contententem; assiduis corporis laboribus assuetum; & ut ad martiales labores validior evaderet, modo per præruptas montium salebras, modo per acclives, devexasque rupes, modo in campo, generoso vectum equo,

equo, laboriosa corporis exercitatione decurrentem, & Regium armorum usum, vel jocabundum meditantem, ac perhorridos, & devios saltus ferarum cubilia lustrantem, & feras ipsas sæpius agredientem, cruore madidum, sudoris plenum, ac pulveris, ut ita ficta præliorum imagine ad præliandum non modo assuesceret, sed ludicris hisce, veluti rudimentis, veris bellorum victoriis Regius Adolescens præluderet, & adumbratis illis concertationibus verum militiæ usum perdisceret, imitatus Alexandros, Annibales, Scipiones: Regem dedisti, cui, ut regnandi viam facillimè Cælum strueret, & aperiret, tot, tantaque congestit, quanta vel Regum, vel Imperatorum nemini post hominum memoriam contingere. Cui enim unquam, per Deum Immortalem, contingit magnanima illa, & supra hominum fidem tot Regnorum abdicatio? Cui Regnum recens ingresso unanimis tot gentium, tot Provinciarum longè diffitarum, ingenio, moribus, legibus, & institutis inter se variantium, invariabilis, & una in illum consensio? cui tot felicissimi eventus? qui hostium insidias opprefserit, priusquam detexerit; vix nascentes, & excitatas peremerit, & pacaverit seditiones. Meministi, quamquam animus meminisse horret, si plebeculæ paucorum ducto motionem recorder; si verò procerum, equitum, populique spectatam fidem intuear, mirificè delectabor; meministi, quando paucis Neapoli contra Regem, & Patriam insanientibus, fidissima hæc Civitas inopinatum indignata scelus, & nobilioribus filiis armata suis contra degeneres cives more Ma-

jorum, & ut semper præclara, & nova fidei in
 Regem suum ederet argumenta, facinus vix ten-
 tatum extinxit, ut vicerit prius, quam viderit
 hostes; illosque fugarit, depulerit, dissiparit; Re-
 gem dedisti, qui victorias è manibus hostium
 adduxerit, Ecce Cremonam, cujus non solum
 muros, sed etiam portas habebat hostis, obsessam,
 captam jam, è faucibus hostium ereptam; eje-
 ctisque ex Urbe militibus, & ducibus, libera-
 tam; Ecce tentatam Catalauniam, sed in sua
 fide, & obsequia persistentem; Ecce frustrata
 mala omnium proditorum consilia; dedisti Re-
 gem, quem Italia vidit præalta animi magni-
 tudine pugnantem, spoliisque hostium onustum
 triumphantem; Vidit Hispania bellandi avidis-
 simum, & suis finibus exeuntem, & prima ar-
 morum fulmina Lusitania jam sensit. Sed quæ
 major est ejus auspiorum felicitas, ut classem
 illam litoribus nostris omnia belli pericula mini-
 tantem, superbo bellico apparatu, Hispaniæ oras
 legentem, & marium veluti dominam percursan-
 tem, præclarissimus Gallicæ classis Imperator;
 imparibus viribus, & invidentibus ventis, pu-
 gnantem detrectantem, ad pugnam ita provocarit,
 ut conflagrare invita coacta sit, & victoria pro
 nobis inclinante, partim demersam, partim la-
 befactatam, loco cedere coactam, & repulimus,
 & ejecimus, ipsamque abeuntem persecuti su-
 mus.

O acta, o gesta, supra quam credibile est,
 admiranda! O infinita Dei Opt. Max. munera,
 & beneficia! Regem dedisti, elara dies, & bello
 promptum, & pace non desidem, aut otio lan-
 gue-

guescentem; cujus invictum animum non alia contristant, quàm Majorum exempla, quia superare non possit, cujus semper animo observatur magnanima illa suorum æmulatio, cum noverit Augustissimum Avum suum ad summum gloriæ verticem pervenisse, quem nulli unquam mortalium licebit attingere; illud tantum angit, quod domi, forisque tam illustria monumenta non tam præberent imitandi locum, quàm præriperent. Quidquid capere potuit unquam mortalitas, explevit feliciter Avus, cæteris tentare quid restat?

Sed quo me rapuit Oratio? multa oportet prætermittere, multa cursim dicere oportuit; omnia tamen satis implevero, si ad hanc celeberrimam diem orationem meam convertam. Tu fons, & origo honorum omnium: Hæc tibi debemus omnia, nulla erit tam ingrata posteritas, quæ te candidissimam diem meritis laudibus non extollat. Dies verè candida, quæ præclaras tanti Regis primitias, & prima lucis auspicia celebramus, dies inter Fastos meliori lapillo adscribenda; tibi nunquam Sol occidat, clara dies, quæ res omnes attritas instaurasti; debilitatas sustinuisti, penè confectas reparasti, afflictas erexisti, nutantes confirmasti. Dies nostri Solis fulgentissimus oriens, qui tot tempestatibus obviis, turbibus, procellas, nubila discuteret, dissolveret, dissiparet. O diem nunquam satis laudatam, quæ Regem nobis dedit, qui omnium hostium impetum retunderet; turbulentissima tranquillaret; justos nobis pararet exercitus; defenderet classibus maria; arces

ces muniret præsiidiis ; & pericula ; quæ nobis omnibus, fortunis, aris, & focus jamjam imminabant, à nostro omnium capite repelleret, diem summa læticia semper agendam, ludis, spectaculis, classicis, tormentis, tibiis, & tympanis undique strepentibus, effusaque omnium Ordinum gratulatione celebrandam: diem, quæ Regem afferuit Hispaniæ, & jamdiu exoptatam Galliæ cum Hispania societatem, fœdusque sancivit; Religioni securitatem, utilitatem populis attulit, & placidissimam universo terrarum Orbi quietem allatura, nisi nimius pugnandi ardor hostium animos inflammasset, & nimium injustum, Deoque invisum bellum, & invito, ut dicunt, Marte suscepissent. Sed venieut citò prospera, & lætiora: Deus, Deus ipse pro nobis in armis adest, unde jus stat, & brevi felicissimis bellorum successibus justam bellandi causam definiet:

Causa jubet superos melior sperare secundos.

Erit, erit illa dies, qua non solum defensis, sed prolatis Imperii finibus, profligatis Britannis, Batavis, Germanis, cæterisque sui nominis hostibus devictis, insigni victoria triumphantem, Hispania, Belgium, Italia, tot Provinciæ, tot Nationes, tot Insulæ, Terræ, & Maria, & totus penè terrarum Orbis PHILIPPUM Regem nostrum, tanquam numen cœlitus nobis demissum venerentur. Tibi igitur hæc omnia, ò alma, læta, felix, necessaria natalis PHILIPPI dies, tibi Patriam, tibi

Pe-

Penates, tibi fortunas omnes, tibi ferimus no-
stram omnium salutem acceptam.

*Magna, & clara dies redeas, volventibus
annis;*

*At dextro semper Numine, & auspiciis.
Tu Hispanum serva Imperium, magnumque
PHILIPPUM.*

Incolorem, & semper leto recurre dies:

AM-

²⁴
AMPLISSIMO V. ILLUSTRISSIMO D.
SERAPHINO BISCARDO

J Cto SUMMO,

*Libellorum, postulationumque Praefecto, vulgò,
Regiam Cancellariam Regenti, integerrimo, solertissimo:*

Pro Oratione habita in die Natali

PHILIPPI V.

Potentissimi, Inviçtissimique Hispaniarum
Monarchæ.

TE memorant magnum, fortunatumque PHILIPPE,
Quòd clarò effulges sanguine BORBONIDUM:

Te memorant magnum, fortunatumque, quòd ultrò
Submittit fasces Orbis uterque tibi:

Ast ego te magnum, fortunatumque vocabo,
Quòd tua BISCARDUS gesta, decusque refert.

Agnellus-alexius Blasius.

Quòd

Quid satis è clarò **BORBONUM** semine, Ibero
 Quòdque auctus scepro, magne **PHILIPPE**, magis:

*Moribus eniteas tanto, quòd Principe dignis,
 Quòd carus populis, carus es & Superis;*

*Non satis, ut felix toto dicaris in Orbe,
 Dum vebitur curru Phoebus, & astra suo:*

*Est opus ore tonet **SERAPHINUS**, ut audiat omnis
 Ætas, atque Orbis quæ decora alta tua.*

Alexander Gvidellus.

D

Elo-

E Loquii quis fundit opes, quis fulmina vibrat?
 Alter adest Lysias, alter adest Pericles.

Unum Parthenopè BISCARDUM extollit, & Orbis
 Oratorem unum, quem sacra Pallas alit.

Non alio poterant celebrari gesta, PHILIPPE,
 Quàm tanti docto pectore, & ore Viri:

M. & Ph. D. Neap. Andreas Mathone.

In-

I Nchyta regnantis dum pandis facta PHILIPPI,
Et verba aurato gargite ab ore fluunt:

Magnifico eloquii sonita Sebethus ab undis
Excitus, hos stupidus reddidit ore sonos:

Elysis missus, vel nostris vivit in oris
Tullius, aut huic par viribus eloquii est.

Antonius De-Marino.

D 2

Quan-

Quanto splendidior nitet lapillus,
 Fulvo si medius ligetur auro;
 Et quantum rosa liliis honorem
 Mista purpureo colore prabet;
 Tantum gaudia, SERAPHINE, nostra
 Atque latitias tuus loquendi
 Et doctus modus auget, & venustas.
 Nam quid dulcius, aut magis beatum
 Nobis eveniet, magisque letum,
 Quam tuo eloquio frui, PHILIPPI,
 Quo laudes celebras, sacrumque partum,
 Dum læti canimus diem lapillo
 Signandam meliore, qua PHILIPPUS
 Nobis est avibus datus secundis?
 O felix nimium, nimisque chara,
 O dies Populis diu vocata,
 Lætis auspiciis precor recurras,
 Ut magnos celebrare Regis ortus,
 Audire & liceat Virum loquendo,
 Qui vincit reliquos, ut astra Phœbus.

Bartolomæus Intieri.

Inter

Inter tot curas, & tanta negotia, nate,
I Procerum plausus demeriture, liber:

Te vocat Hesperia Juvenis regnator ab aula:
Tu forsā magno munus & ibis Avo:

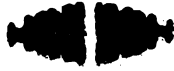
Qui legat, & cum nec Regnum, nec facta Nepoti.
Hunc laudatorem, si queat, invidet.

D. Blasii Troyse.

D 3

D. SE:

D. SERAPHINO BISCARDO V. C.

In sanctiori Senatu Principis Patricio,
 Qui Regnum Neapolitanum
 Consiliis, & autoritate tutatur,
 Doctrina, & moribus exornat:
 Quod maximi Regis natalitia,
 Elegantissima Oratione celebrarit,
 Quam pauculis, iisque subcivivis horis
 Sic deambulans, interdum sedens
 Dictaverat.

Sed nec majore intentione opus habuit
 Mirificum ingenium:

Nec majora otia
 Publica negotia, quibus dies noctesque distinetur,
 Largiebantur.

Quàmque è superiori loco
 Regiis in aedibus cùm recitaret,
 Divina dicendi vi,
 Auditores extra se positi,
 Raptique,
 Inter Græci fori fulgura, & fulmina
 Versari sibi videbantur,
 In antiquæ amicitiae obsequium,
 Et grati animi testimonium,
 Dominicus Aulifius P.

Ue

SE d'Achille 'l valore, e l' alte imprese
 Sì chiare al Mondo fur, però ch' Omero
 Di loro scriffè con istil sì altero,
 Ch' Alessandro d' invidia, e scorno accese.

Ben fian del Gran FILIPPO al Mondo intese
 Con pregio l'opre, e'l suo valor guerriero,
 Or ch' avete, Signor, volto 'l pensiero
 A far la gloria, e'l nome suo paese.

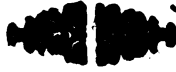
Felice lui, che sì scrittore eletto
 Trovò, ch' i fatti suoi con puro inchiostro
 Trarrà di mano a morte ingorda, e ria.

Ma viè più Voi, ch' a sì sublime oggetto
 Lo stil volgeste, ond' è, che'l nome vostro
 Già chiaro in prima, eterno al Mondo or fia?

Del Signor Francesco Manfreda:

Ut

UT tonat armipotens felici Marte PHILIPPUS;
Sic, SERAPHINE, tuo grandifono ore tonas.

*Gaudeat ille tuo, cui contigit ore referri;
Et tu, cui tanti gesta referre Viri.*

*Non se Mæonides, non se jactabit Achilles;
Vel meliore tuba, vel meliore Duce.*

*Elatos fastus turgens depone vetustas;
Invidiosa ibunt secula nostra tuis.*

U. J. D. D. Johannes Bortonijs.

Uf

UT prima emeritis adolevit laudibus ætas;
Sic matura tibi gloria parta viro est.

Priscorum teneris lustras monumenta sub annis;
Et Grajas artes excolis, & Latius.

Mox penitus rerum causas, Sophiæque recessus
Scrutaris, raro qua via trita solo.

Tum Legum sacros hausisti pectore fontes;
Et tonuit rauco lingua diserta fore.

Nec, populis, animisque potens cum jura ministras;
Incubuitque humeris publica cura tuis,

Aspera Te rerum, vel tempora mole fatigant;
Palladis aut studiis abstinuisse valent.

Laus hæc gestarum cumulat decora inclyta rerum;
Hæc tibi jam nullus par, SERAPHINE, venit?

Nam tua quo seris celebrentur nomina sæclis,
Non est quæsita laudis, & artis opus.

Vis tanta eloquii, tanta est facundia verbis;
Laudibus, ut vivant facta aliena tuis.

Queis

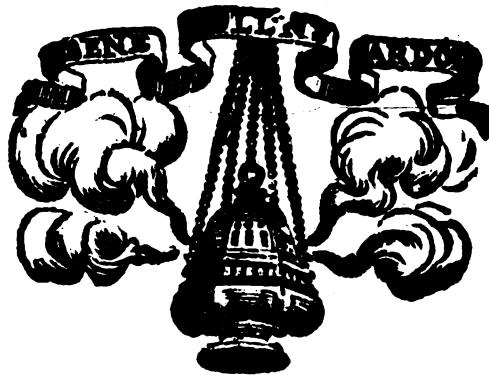

*Quis dum BORBONII Natalem Principis ornas,
Auspiciis auges, latitiaque diem.*

*Inque tuos quamquam certemus carmine plausus,
Nostra est hac potius gloria carminibus.*

*Scilicet egregio, tantisque insignibus aucto,
Seu placuisse Viro, seu coluisse iuvat.*

Carolus Mayellus :

Non

Non ea, bissero qua gloria parva labore est
Alcida, Celtis credita digna focus:

*Sed quod suaviloquo populus sermone trabatur,
Detque catenatas ad sua verba manus.*

*Non facile est animas aequè, ac compefcere vires,
Roboris has, illos flectere mentis opus.*

*Quæ modo digna tuis respondet Gloria factis,
O nostri quondam fama, decusque fori!*

*Audierat, BISCARDE, prius te corda trabentem
Eloquio, trepidos quum tuerere reos*

*Parthenope, natumque sibi gavisa Periclem,
Qui nomen tenuet, Græcia docta, tuum:*

*Post ubi Te fasces moderarier, & dare jura
Sensit, & antiqua fulgere luce Togam.*

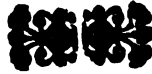
*Et celebrare suum verborum flumine Regem,
Jam minor est Latia gloria gentis, ait:*

*Magna quidem virtus tibi, Rex, multique triumphi,
Hi sine laude nihil, promover illa parum;*

*Hic decrat tantis laudator idoneus a&is,
Huic debes, tantum quod decus Orbe tuum est.*

Nicolaus Capaffus.

Æacide

A *Acida invidit juvenis Pellaus Homerum,
Grandifona caneret, qui sua facta tuba:*

*Invidet Elyfia Æacides è valle PHILIPPO
Nunc Te praconem laudis habere sue.*

Nicolaus Cirillus?

ANT 1318213

8448

